

PREGLASOVANA SRČNOST POMURSKIH DELEGATOV

Podobno kot v svetovnih in jugoslovanskih razsežnostih se tudi v Sloveniji ostro vprašanje razvitosti in manjrazvitosti. To je med drugim potrdilo zasedanje vseh treh zborov slovenske skupščine 26. junija v Ljubljani, kjer smo slišali, da bodo o tej problematiki spregovorili tudi v CK slovenske partije. O (žal!) preglasovanju srčnosti pomurskih delegatov — kar 6 se jih je oglašilo! — da bi posegli po večjem kosu solidarnostne pogače, poročamo na 3. strani.

NASLOV

Leto XXXVII
Št. 26

Murska Sobota
3. julij 1985

CENA 40 DIN

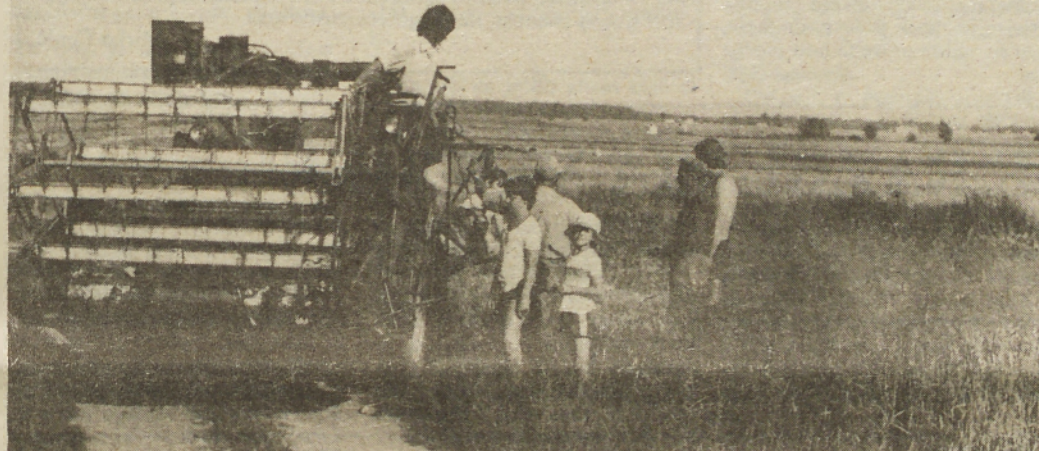
VESTNIK

ŽETEV V POMURJU SE JE ZAČELA

NAPOVEDUJEJO POVPREČEN PRIDELEK

Tudi na pomurskih poljih so že zabrneli kombajni. Ob koncu tedna so pridelovalci začeli s pravilom ječmena, vse pa je že tudi nared za žetev pšenice. To morajo pomurski pridelovalci letos pospraviti z okrog 16 tisoč hektarjev polj, če bo vreme primerno, pa bodo z žetvijo v dobrih dveh tednih v glavnem končali. Na voljo je dovolj kombajnov, saj jih bo letos na pomurskih poljih želo že okrog 600, tudi letos pa so pridelovalci kupili nekaj novih strojev. V sozdu ABC Pomurka, ki oskrbuje z Zmajevimi kombajni celotno Slovenijo, so letos prejeli 37 novih kombajnov in dober del teh bo ostal v Pomurju. Poskrbljeno je bilo tudi za rezervne dele in tisti, ki so se z njimi pravočasno oskrbeli, med žetvijo ne bi smeli imeti težav. Žal pa na soboškem Agroservisu ugotavljajo, da se kljub pisnemu pozivu mnogi kmetje niso odločili za nakup rezervnih delov in ti bodo med žetvijo lahko imeli težave.

Čeprav takorekoč še tik pred žetvijo ni bila dokončno znana cena letošnjega pridelka krušnih žit, pa v Pomurju vseeno napovedujejo, da bodo planske cilje uresničili in odkupili predvidene količine tržnih presežkov. Po samoupravnem sporazumu bi morali pomurski pridelovalci letos oddati blizu 30 tisoč ton krušnih žit, od tega družbena posestva

dobrih 12.400 ton in kmetje 17.250 ton. Družbeni sektor bo tudi letos oddal ves pridelek, težav pa ne bi smelo biti tudi pri kmetih, čeprav ti niso sklenili vseh pogodb. V organizirano tržno proizvodnjo bi namreč moralo biti po republiškem setvenem načrtu vključenih 6.245 hektarjev kmečkih površin, vendar pa praksa kaže, da je bolj kot pogodbe pomembno drugo —

predvsem cena in pridelek. Za slednjega pravijo, da sicer ne bo rekorden, bo pa povprečen, bil pa bi gotovo večji, če spomladi ne bi bilo tako neugodnega vremena. Zaradi dolgotrajnega dežja ponekod zaščita pred plevelji ni bila najboljša, posevki so zdaj precej zapleveljeni, pojavile pa so se tudi bolezni, ki bodo prav tako vplivale na nekoliko nižji pridelek.

O odkupnih pogojih za pšenico podrobneje poročamo na 7. strani, pridelovalci pa si zdaj želijo predvsem lepega vremena, da bi tako pridelek čim prej spravili. Kot običajno bodo med žetvijo tudi tokrat pšenico prevzemali vsak dan od jutra do večera, tudi ob nedeljah in praznikih.

L. Kovač

Zvezna MDA Goričko 85 nov mejnik

Tudi slabo vreme ob otvoritvi zvezne mladinske delovne akcije Goričko 85 v brigadirskem naselju pri osnovni šoli v Gornjih Petrovcih ni moglo skaliti vedrega razpoloženja. Za to so poskrbeli mladi iz Orahovce in Zenice, ki so imeli pred sabo sliko tovarišev Tita in Bjedića, pridružili pa so se jim tudi člani delovnih brigad iz Brežic in Trbovelj, pionirji iz Nove Gorice in skupina Rdečega križa Slovenije. Na osrednjem prireditvenem prostoru so se zbrali številni domačini in predstavniki družbenopolitičnega življenja Pomurja in soboške občine, med gosti pa je bil tudi sekretar republiške konference Zveze

socialistične mladine Slovenije Tone Anderlič.

Slavnostni govornik pa je bil Štefan Čahuk, predsednik občinske konference SZDL, ki je v imenu družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in občanov tega predela Goričkoga izrekel pristržno dobrodošlico vsem brigadirkam in brigadirjem. Potem, ko je izrazil pripravljenost, da bo letošnja akcija izpolnila svoje osnovno poslanstvo, je poudaril, da vsaka mladinska delovna akcija poleg

družbenoekonomskega uresničuje tudi družbenopolitični cilj. »Letos že devet let zapovrstjo začnemo MDA Goričko, katere dosežki so spodbudni. V vseh dosedanjih osmih akcijah je na Goričkem sodelovalo 3425 brigadirjev, vrednost opravljenih del pa je 57 milijonov dinarjev. Opravljene so bile številne obnove cest, mostov, odpravljene posledice po neurjih itd. Delovale so tudi brigade Rdečega križa in začasni vrtci. Skratka — bilo je polno vsestranskega sodelovanja z domačini.« je omenil Štefan Čahuk. Pri tem je izpostavil tudi aktivnost mladih soboške občine na področju mladinskega prostovoljnega dela. V zadnjih osmih letih se je zveznih in republiških akcij udeležilo čez tisoč brigadirjev, različnih enodnevnih in večdnevnih akcij pa celo nad 3000 mladih.

Letošnja zvezna mladinska delovna akcija Goričko 85 predstavlja vsekakor mejnik v razvoju mladinskega prostovoljnega dela na manj razvitem in obmejnem območju soboške občine. Ker gre letos prvič za akcijo zveznega značaja, so pričakovano domačinov toliko večja, odgovornost brigadirjev za opravljeno delo pri urejanju cestnih povezav in navezovanju prijateljskih vezi pa še večja.

Ob tej priložnosti so izvedli tudi kulturni program, v katerem so se predstavili orkester garnizije JLA, recitatorka Metka Erjavčeva, z izraznim plesom pa Petrovčani. Slavje se je zaradi deževnega vremena preselilo v telovadnico tamkajšnje osnovne šole.

Milan Jerše

S SLOVESNE OTVORITVE ZVEZNE MDA GORIČKO 85 — V brigadirskem naselju v Gornjih Petrovcih je bilo v nedeljo zvečer nadvse slovesno. Prišli so namreč brigadirji iz različnih predelov Jugoslavije, ki so že v ponedeljek začeli z deli pri urejanju ceste v Ivanovcih. Foto: M. Jerše.

TRENUTEK RESNICE

Iz bolečin in solz nov človek

Resda se jih je zbrala le peščica, toda s takorekoč zgodovinsko nalogo: zaorati prvo brazdo v ledino imenovano raziskovanje in proučevanje povojnega obdobja, z začetkom leta 1945. Prišli so zgodovinarji, borci, politiki in nekdanji aktivisti, da se v besedi in misli vrnejo v leto zmage in (samo)spraševanja: Kako ohraniti revolucijo? Komisija za zgodovinske pri občni konferenci SZDL v Murski Soboti je v ta namen izbrala Dom borcev in mladine na Vaneči.

»Noben velik boj in nobena občudovanja vredna zmaga ni možna brez izrednega idealizma in nadčloveške požrtvovalnosti njenih nosilcev, najmanj pa boj, v katerem gre za stoletni prelom preureditve sveta. Na tej prelomnici pa se ob neizmernih žrtvah na levi in desni, v bolečinah in solzah poraja nov človek. Naj bi mu bile te in tisočere žrtve v končno človečansko in narodno spravo,« je maja 1945 v Slovenskem poročevalcu zapisal dr. Anton Trstenjak. A da ne bomo napak razumeli: ne gre za spravo v ideološkem, političnem, sploh vsakršnem nazorskem pomenu, pač pa resnico: ne črno ali belo, tvojo ali mojo, ampak le resnico.

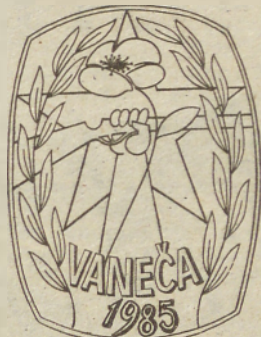
Kako se dokopati do resnice v prvem povojnem letu v Prekmurju? Naloga ni lahka, ne hvaležna. Do včeraj prepovedane teme — kljub ne dovolj dolgi zgodovinski odmaknjenosti — niso več prepovedane. Pisnih gradiv o tem obdobju ni kaj prida, čeprav je verjetneje, da so varno spravljena, dokler večina akterjev tedanjega dogajanja ne zapusti zgodovinskega prizorišča. Kočljivost je razvidna že iz samih tem: utrjevanje ljudske oblasti, nacionalizacija, agrarna reforma, kolonizacije in izseljevanja, delovanje sodišč za zaščito slovenske narodne časti, obsodbe izdajalcev in vojnih zločincev, kontrarevolucionarno delovanje

in volitve v ustavodajno skupščino leta 1945.

Presoj posameznikov je toliko, da od dreves ni videti gozda. Vprašanje je še več. V prostoru, ki je dalj časa veljal za promadžarskega in pronemškega, in kjer med narodnoosvobodilnim gibanjem ni bilo radikalne ideje — politične diferenciacije, je bilo leto 1945 toliko bolj razburljivo. Ustavimo se zgolj pri kontrarevolucionarnem delovanju! Temeljito bo treba raziskati in razčleniti korenine povojnega terorizma, taborišča v tujini (eno osrednjih je bilo v Leibnitzu v Avstriji) in delovanje band v domovini. Slednje so bile znane tudi kot »vojaška Kristusa kralja«.

Za eno najmočnejših štejejo bando Franca Markoje iz Renkovec — imenovali so jih tudi »križarji« — delovale pa so še: Šajnovičeva skupina na ljutomerskem območju, banda, ki jo je vodil Kreslin iz Gornje Bistrice, Mačkova skupina na območju Vadarec na Goričkem in najbrž še kakšna. Skratka, prekmurski zgodovinarji, politiki in nekdanji aktivisti so pred dnevi izpeljali uvodno srečanje v serijo posvetovanj o prvih povojnih letih v pokrajini na levem bregu Mure in ob 40-letnici osvoboditve. Gotovo je to poteza, ki ima nesporen zgodovinski pomen.

Branko Žunec

Krepitev samoupravljanja — napredek družbe

Ob dnevu samoupravljalcev in 35-letnici socialističnega samoupravljanja sta občinski svet zveze sindikatov in klub samoupravljalcev občine Murska Sobota pripravila večjo slovesnost. Začela se je s pogovorom ob okrogli mizi na temo Vloga delavskih svetov v procesu samoupravnega odločanja, ki so se ga udeležili predsedniki delavskih svetov ter vodstva družbenopolitičnih organizacij v organizacijah združenega dela in skupnostih soboške občine. Sejna soba skupščine občine pri jedilnici je bila ob precejšnji udeležbi predstavnikov delovnih organizacij skorajda pre-

majhna, zato bi kazalo v prihodnje take slovesnosti organizirati v večjih prostorih.

Uvodoma je spregovoril predsednik izvršnega odbora soboškega kluba samoupravljalcev Jože Horvat, ki je zlasti poudaril vlogo delavskih svetov v zgodovinskem razvoju. Precej besed je namenil ustanavljanju delavskih svetov, njihovim pristojnostim v delovnih in temeljnih organizacijah, pa tudi temeljnemu dolžnostim delegatov, izvoljenih v delavske svete. Pri tem je postavil v ospredje tudi vlogo osnovnih sindikalnih organizacij v kandidacijskem postopku, postopek glasovanja v delavskih svetih in njihovih izvršnih organov. V razpravi je družbeni pravobranilec samoupravljanja Andrej Gerenčar dejal, da je samoupravljanje temelj delovnega procesa in da je treba zakon o združenem delu le v manjši meri dopolniti, posebej z izkušnjami iz prakse. Omenil pa je, da smo zborom delavcev prepustili preveč samostojnosti, s čimer so se marsikje izognili konkretni odgovornosti za sprejete odločitve. Po njegovem mnenju je treba odločitve o manj pomembnih vprašanjih in tekoči gospodarski politiki prepustiti delavskim svetom. Nič manjšega pomena ni sprotno informiranje delavcev, povezano z delegatskim odločanjem. V razpravi smo slišali tudi nekatere izkušnje iz delovnih organizacij Mura in Potrošnik, predstavnik Beltinke pa je prebral sporočilo, ki je bilo objavljeno ob podelitvi zvezne plakete temu marljivemu in uspešnemu kolektivu.

Nato je sledila slovesna seja OS ZSS in skupščina kluba samoupravljalcev. Slavnostni govor je imel predsednik skupščine kluba samoupravljalcev Franc Cagran, ki je poudaril, da smo lahko s prehojenim potom v razvoju socialističnega samoupravljanja zadovoljni. V zdajšnjih zaostrenih gospodarskih razmerah pa mora sleherni delavec narediti kar največ v svojem delovnem okolju, da bi se čimprej izkopal iz težav. Sledil je kulturni program, ki so ga izvedle članice pevskega zbora iz Agromerkurja in recitatorka iz Mure.

Plaketo z listino »Josip Broz Tito — 35 let samoupravljanja« so prejeli: MURA TOZD PERILO GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO ABC POMURKA, KRAJEVNA SKUPNOST ŠALOVCI ter ŠTEFAN ZADRAVEC (Beltinka), LUDVIK CIPOT (Zavarovalna skupnost Triglav), IGNAC ŽABOT (Gradbeništvo Pomurje), MARIJA VILD (Mura), IVAN ZADRAVEC (Panonija) in JANEZ SEVER (Mesna industrija).

Milan Jerše

dili zelo obsežno obrambno akcijo. V tej akciji, ki je trajala od 18.45 do 21.28 so z enajstih strelnih mest izstrelili kar 149 raket in tako preprečili večjo škodo, s katero so grozili obsežni točonosni oblaki. V tej akciji se je ponovno dokazala izredna usposobljenost strelcev, žal pa je na nekaterih strelnih mestih zmanjkalo raket. Tako so s strelnega mesta številka 7 v Selu izstrelili vseh 40 raket, to pa je tudi maksimalno število raket, ki jih imajo strelna mesta. Tudi kakovost samih raket je, kot ugotavljajo na radarskem centru, boljša, saj je v tej akciji odpovedalo le 7 raket, ena pa je zgorela.

L. Kovač

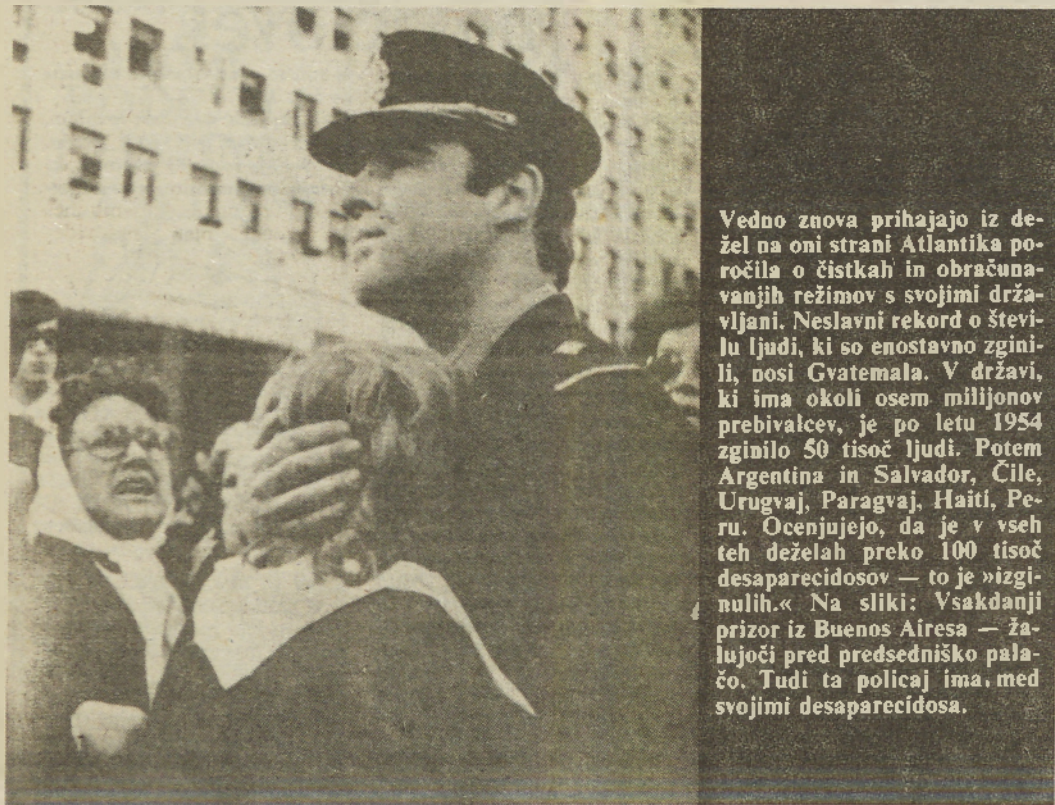
Z RAKETAMI PROTI TOČI

Slabo vreme s pogostimi padavinami, ki je trajalo takorekoč vso pomlad in se nadaljevalo tudi v prvih poletnih dneh, se najbolj neugodno kaže predvsem v kmetijstvu. Kljub večjim ali manjšim težavam nam je v Pomurju sicer uspelo, čeprav z zamudo, pripeljati do konca spomladansko setev, težave pa so se nadaljevale pri spravilu sena. Kot sporoča Kmetijski inštitut Slovenije, je v juniju ostalo še precej travnikov nepokošenih, zaradi prepozne košnje pa bo imelo seno majhno vrednost za krmiljenje. Pozno košeno seno vsebuje malo prebavljivih beljakovin in ga lahko koristno porabimo le za manj intenzivno rejo živali ali pa, če ga v obroku dopolnimo z boljšo krmno.

Ker sta v tem trenutku še precej nezanesljiva tudi pridelek in kakovost koruze za silažo, je treba izrabiti vse možnosti, da slabo seno čim bolj izkoristimo in pridelamo v poletnem in jesenskem času čim več dobre kreme. Travnike je treba čimprej pokositi, seno pa uskladiščiti tako, da ga bo možno uporabiti za krmiljenje v vsakem času, v skladu s kakovostjo druge kreme in potrebami živali. Priporočljivo je tudi, da seno ob skladiščenju solimo. Seveda je potrebno takoj po košnji travnike dognojiti, že zdaj pa se pripraviti, da stnišča po žetvi zasujemo s krmnimi rastlinami, ki dajejo dovolj visok pridelek dobro prebavljive kreme z veliko beljakovinami.

Kot kaže, pa ostaja vreme še

Jutri vas
pričakujejo
na Vaneči

VIDOJE ŽARKOVIĆ — novi predsednik

Pretekli torek so na seji predsedstva CK ZKJ, v skladu z določili statuta ZKJ za novega predsednika predsedstva CK ZKJ z enoletnim mandatom, izvolili Vidoje Žarkovića.

Novi predsednik je bil rojen leta 1927 v Črni gori. V Beogradu je študiral na pravni fakulteti. Končal je višjo vojaško pomorsko akademijo, višjo politično šolo Djuro Đaković in višjo šolo za politične vede v Beogradu.

V NOB je sodeloval od leta 1941. Po vojni je dalj časa opravljal razne odgovorne funkcije v JLA. Je rezervni kontraadmiral. Bil je član centralnega komiteja ZMJ in zveznega odbora SZDLJ. Leta 1971 je postal član predsedstva SFRJ. Na 9. kongresu ZKJ je bil izvoljen za člana predsedstva ZKJ, na 10., 11. in 12. kongresu pa za člana CK ZKJ.

Vedno znova prihajajo iz dežel na oni strani Atlantika poročila o čistkah in obračunavanjih režimov s svojimi državljani. Neslavni rekord o številu ljudi, ki so enostavno zginele, nosi Gvatemala. V državi, ki ima okoli osem milijonov prebivalcev, je po letu 1954 zginilo 50 tisoč ljudi. Potem Argentina in Salvador, Čile, Urugvaj, Paragvaj, Haiti, Peru. Ocenjujejo, da je v vseh teh deželah preko 100 tisoč desaparecidosov — to je »izginulih.« Na sliki: Vsakdanji prizor iz Buenos Airesa — žalujoči pred predsedniško palačo. Tudi ta policaj ima, med svojimi desaparecidosi.

Teroristi in minister

Italijan Roberto Fiori, ki je bil še pred enim letom in pol med glavnimi člani londonske fašistične stranke »nacionalna fronta«, se svobodno sprehaja po Londonu. Stanuje celo v istem postopju kot britanski minister za transport Nicholas Ridley.

Fiori je terorist, ki so ga v Italiji v odsotnosti obsodili na devet let zapora, ker je avgusta 1980 pripravil pokol na železniški po-

staji v Bologni, tistikrat je bilo mrtvih 85 ljudi. Londonska neodvisna televizija je v svoji večerni najbolj gledani oddaji posnela Roberta Fiorija pred stanovanjskim poslopjem, v katerem živi že omenjeni minister v konservativni vladi Margaret Thatcher. Komentar televizijskega reporterja se je glasil: »Gospodu Ridleyu se najbrž ni treba bati Fiorija.«

ŠKOF RAZBURJA VERNIKE

Anglikanska cerkev ne pričakuje od svojih škofov, da jih verniki poslušajo, ampak da jih le

gledajo. Vseeno pa se vsakega četrta stoletja najde kak glasen pastir, ki s svojim odstopanjem

od doktrine, grozi s škandalom ali pa vsaj zbudi občinstvo iz spanja. Zadnji te vrste je David Jenkins, durhamski škof, ki javno dvomi o Marijinem deviškem materinstvu, vstajenju in nekaterih drugih temeljnih dogmah krščanske vere. Njegovi stanovski tovariši med duhovščino in v parlamentu so besni, tisk se veseli, nižja duhovščina pa meni, da bi ga bilo treba obsoditi kot heretika.

Z vrsto predrznih izjav na televiziji, radiu in s prižnice je večkrat zapored podvomil o čudežnih elementih svetopisemskih zgodb o Jezusu. Lani je o božiču izjavil, da cerkev nima pravice vztrajati pri »dobesedni resnici« o Marijinem deviškem materinstvu, za veliko noč pa ni zgodovinskega dokaza o Kristusovem vstajenju in za binkošti, da so ognjeni jeziki le slikovita scenerija. Konservativce je razjezil, ko se je spraval na gospodarsko politiko M. Thatcher, zlasti na nje-

no obravnavanje rudarske stavke. Njegove besede so vile poguma še drugim anglikanskim prelatom, da so s prižnice spregovorili o perečih problemih, celo samemu canterburyjskemu nadškofu Robertu Runcieju, da se je v pričo osuple kraljeve družine v katedrali svetega Pavla v Londonu zavzel za reveže. Thatcherjeva sprejema te kritike kot muhe enodnevnice, Jenkins pa je zadovoljen, da mu sploh namenjajo pozornost.

Jenkinsovi nasprotniki pravijo, da je njegov dvom škandalozen in da močno pretirava. Kar 20.000 anglikancev je podpisalo peticijo proti njemu in kmalu bo o njegovi pravovernosti razpravljala zbor 44 škofov. Ni verjetno, da ga bodo razglasili za krivoverca. Postopek je tako dolg in zapleten, da bo Jenkins prej upokojen.

Kitajci prodajajo državna podjetja

V Pekingju so sporočili, da so v zadnjem času prodali kar 5.500 državnih tovarn zasebnikom in kolektivom, kar se je še pred kratkim zdel tako drzen ukrep, na katerega niti pomisliti ne bi bilo mogoče. China Daily je zapisal, da so poleg tega zamenjali upravo v več kot 52.000 državnih podjetjih, kar je dobra desetina državnega sektorja v industriji (vseh državnih podjetij je nad 400.000).

Na Kitajskem poudarjajo, da denacionalizacijski proces

zajema predvsem manjša in nerentabilna podjetja, ki naj bi jih zasebni lastniki oziroma delniške družbe delavcev in uslužbencev spet postavili na noge. Hkrati v Pekingju ob vsaki priložnosti zatrjujejo, da ima denacionalizacija namen spodbuditi boljše delo, kar naj bi bila avtomatična posledica tega, da so se delavci znašli v dvojni vlogi lastnikov in proizvajalcev, seveda tisti, ki so kupili delnice podjetja ali postali lastniki.

Problemi z žitom

Čeprav Kanada pridelala le okoli 3 odstotke svetovnih količin žita, odpade nanjo petina svetovne trgovine, saj je za ZDA Kanada drugi svetovni izvoznik žit. Lani so izvozili rekordnih 21,8 milijona ton, kar je skoraj dvakrat toliko kot pred petimi leti. Letošnja suša je vzrok, da letina ne bo rekordna. Kanadska trda sorta pšenice je zelo bogata s proteini, zato jo kupujejo predvsem v razvitih evropskih in ameriških državah, ne ustreza pa deželam v razvoju, kjer potrebujejo žita strogo naraščajo, trdota kanadskega žita pa ne ustreza za starejšim mlinom. Spremembe na trgu so za Kanado neugodne tudi zato, ker so letošnje zaloge pšenice precej večje od lanskih. Največji kupec kanadskega žita je Sovjetska zveza, sledijo Kitajska, Japonska, Brazilija, Kuba, Velika Britanija, Alžirija, Italija, Egipt in Irak.

Ne glede na ukrepe letaliških oblasti in vlad nekaterih držav so posamezne letalske družbe že uvedle poostreno kontrolo. V ameriški letalski družbi Pan American so zaposlili dodatno osebje, ki bo preverjalo prtljago. Britanska letalska družba British Airways pa je zahtevala posebno preverjanje prtljage na letališčih po vsem svetu.

V Luxemburgu pa so se sešli ministri za transport desetih držav članic Evropske gospodarske skupnosti s ciljem proučiti varnostne probleme in ugotovili, da se je treba postaviti po robu »kriminolu, naperjenemu proti civilnemu letalstvu«.

Od leta 1969 do danes je bilo 657 uspešnih 517 neuspešnih ugrabitvev letal. Na sliki ameriško letalo TWA, ki so ga ugrabili libanonski muslimani na bejrutskem letališču. Letalo je z atenskega letališča nameravalo poleteti preko Rima v ZDA, toda ugrabitelji so ga usmerili drugam in tako razburili svetovno javnost

MURSKA SOBOTA — Na skupščini SIS za cestno in komunalno dejavnost so delegati sprejeli analize izvajanja srednjeročnega plana 1981—1985. Osnovna ugotovitev je bila, da razvoj komunalne infrastrukture caplja za družbenim in gospodarskim razvojem občine. Zato so vrsto pomembnih nalog opredelili v sprejetem osnutku elementov za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1986—1990 in do leta 2000. Pri obravnavi dolgoročnega plana SRS (osnutek) pa so se zavzeli, da vanj vnesejo tudi čistilno napravo in akumulacijsko jezero med Sebeborci in Martjanci. Delegati so sprejeli še 38-odstotno podražitev pogrebnih in drugih manjših komunalnih storitev od 1. julija naprej.

MURSKA SOBOTA — Člani predsedstva OK ZSMS so podprli program aktivnosti za izvedbo referenduma o občinskem samopri-spevku v obdobju 1986—1991. Sklenili so, da se bodo mladi soboške občine še posebej angažirali na tem področju. Na seji je bil govor tudi o družbenoekonomskem položaju mladih, zlasti glede manj razvitenosti regije, ki se med drugim kaže v slabši razpredenosti šolske mreže, štipendiranju, zaposlovanju itd. Na to so opozorili tudi v razpravi o osnutku sprememb samoupravnih sporazumov o štipendiranju v občinah, kjer so opazne velike razlike.

MURSKA SOBOTA — Na zadnji skupščini občinske samoupravne stanovanjske skupnosti so bili poleg (v Vestniku komentirane) podražitve stanarin, pozornosti vredni tudi elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravne stanovanjske skupnosti soboške občine za obdobje 1986—1990 in prednostna lista za dodelitev solidarnostnih stanovanj. Iz nje je razbrati, da je srečnejšev 32, ob dodatno obravnavanih 23 in 37 zavrnjenih prosilcih.

do tedna

Stanarine višje za 25 odstotkov

S prvim julijem so se v soboški občini zvišale stanarine za 25 odstotkov. Odločitev, ki jo je sprejel izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti, je v skladu z dopolnilom k dogovoru o skupnih izhodiščih za določanje stanarin, cen komunalnih storitev ter mestnega in primestnega prometa v letu 1985. Do takšnega sklepa so prišli ob upoštevanju stanja v soboški občini in zagotavljanju sredstev za vzdrževanje stanovanjskega sklada. S to odločitvijo so seznanili tudi delegate samoupravne stanovanjske skupnosti. Njen predstavnik je na seji soboškega izvršnega sveta pojasnil, da bodo z najnovejšo podražitvijo stanarin zagotovili tudi nekaj sredstev za tekoče vzdrževanje. Na ta način pa se bodo hkrati hitreje približali t. i. ekonomskemu stanarinaru. Kot so omenili v razpravi, so pri podražitvah stanarine upoštevali tudi življenjski standard stanovalcev, zato nove cene stanarin ne bi smele predstavljati prevelikega stroška. Zavzeli pa so se, da je treba v naši republiki čimprej izenačiti vrednost točke izračunavanja stanovanjskega sklada, ker so za zdaj še prevelike razlike med posameznimi občinami.

V nadaljevanju seje pa so člani soboškega izvršnega sveta obrav-

navali in sprejeli spremembe in dopolnitve družbenega plana občine za obdobje 1981—1985. V njem so namreč predvidene le nekatere manjše dopolnitve; pa še te v glavnem na področju urbanističnega urejanja prostora.

Za letos je načrtovana gradnja akumulacijskega jezera v bližini Pokovca za namakanje novega sadovnjaka na površini 3 hektarjev. KG Rakičan naj bi začel z obnovo govejih hlevov v Motvarjevcih in Lemerju. Ker gre za najboljše kmetijska zemljišča, so naložbi morali uskladiti s planskim dokumentom. 296 hektarov velik prostor med Nemščakom in Belinci pa naj bi usposobili za obsežne namakanje. Potrebno vodo bodo zajeli v bližini reke Mure, kar po zagotovilih strokovnjakov ne bo bistveno vpliva-

lo na podtalnico na tem ravninskem območju. Sicer pa bodo o vseh naštetih predlogih dali mnenje tudi občani v javni razpravi, končna odločitev pa je prepuščena delegatom skupščinskih zborov v enofaznem postopku.

Na seji pa je bil govor tudi o vrsti osnutkov zakonov s področja kmetijstva, kjer gre za nekatere spremembe in dopolnitve o kmetijskih zemljiščih, njihovem delovanju, preživalskem varstvu kmetov in združevanju kmetijskih proizvajalcev. Seznanili pa so se tudi z delitvijo dohodka v soboški občini za obdobje 1986—1990.

Milan Jerše

ZASEDANJE ZBOROV RADGONSKE SKUPŠČINE

ODPIRATI SE BO TREBA V SVET

»Dolgoročni plan razvoja za obdobje od leta 1986 do 2000, je podoben tistim na ravni republike in države. Govori o polni zaposlenosti, korenitih spremembah v sestavi proizvodnih pro-

gramov in visokem dvigu kvalifikacijske sestave zaposlenih. Ciljiso gotovo spodbudni, vendar se je težko otestiti dvoma o uresničljivosti le-teh, še posebej če upoštevamo dokajšnjo zadolženost države, ki bo v naslednjem dolgoročnem obdobju zaradi odliva akumulacije slabo vplivala na možnosti razvoja.

Ugotavljamo, da so za občinsko gospodarstvo smeri razvoja smele zastavljene. Usmerili naj bi se v avtomatizacijo proizvodnih procesov, varčevanje in iskanje alternativnih virov energije, uvajanje informatike v proizvodnih in upravnih procesih in pridelovanje ter predelavo hrane. Res je, da so to področja, kamor bo šel razvoj, saj na to kažejo tudi usmeritve v svetu, vendar opozarjamo, da so to obsežni, strokovno izredno zahtevni in predvsem dragi projekti, ki jim sami zagotovo ne bomo kos. To bi bilo koristno ugotoviti že na začetku načrtovanja. Za tak razvoj se bo potrebno odpreti v Slovenijo in tudi v svet in videti, kdo so lahko partnerji pri tako smelo

načrtovanem razvoju. Na to opozarjamo tudi zaradi tega, ker na nobenem od omenjenih področij nimamo primerjalnih prednosti, tudi če gledamo samo Slovenijo, kar pa je za uspešnost poslovanja izrednega pomena,« je dejal v razpravi o osnutku dolgoročnega plana radgonske občine delegat iz Elrada Ivan Vuk. Pričakovati je le, da se bo razprava s tako kritičnostjo še nadaljevala.

Veliko pripomb delegatov je bilo tudi na dogovor o temeljnih družbenega plana občine za naslednje srednjeročno obdobje, kjer so delegati ugotavljali zlasti nedosledno upoštevanje interesov temeljnih okolij in tudi razvojne naravnosti posameznih organizacij združenega dela.

Uresničevanje kadrovske politike

Kadrovska politika postaja eden izmed temeljnih dejavnikov razvoja, kajti še tako dobro zastavljenih načrtov v delovnih organizacijah ni moč izvesti brez dobro usposobljenega človeka, ki mora imeti vse več znanja. Za-

vedati se je namreč treba, da je znanje tisto, ki zagotavlja napredek družbe. Delegat iz Avtorad-gone pa je takole dejal o uresničevanju kadrovske politike v njihovi delovni organizaciji: »Močno se zavedamo, da moramo zagotoviti hitrejšo izboljševanje izobrazbene in poklicne sestave zaposlenih v celotni delovni organizaciji in zagotoviti vsestranski razvoj sposobnosti delavcev in biti prisotni v sistemu usmerjenega izobraževanja. Zaradi tega dajemo tudi izreden pomen vzgoji in izobraževanju v proizvodnem delu in se zavzemamo za racionalnost v izobraževanju. Neugodni pogoji gospodarjenja in administriranja ob premajhnem upoštevanju tržnih zakonitosti se negativno odražajo tudi na trgu delovne sile. To pa povzroča odujtenje kadrovske politike od subjektov, to je organizacij združenega dela. V kadrovske politiki je poleg tega še veliko idejnopoličnih odstopanj. Vplivi posameznikov, neformalnih skupin, političnih in strokovnih aktivov so daleč premočni in na koncu tudi odločujoči, kar zavira uresničevanje kadrovske politike.«

Ukrep družbenega varstva

Na skupščini so delegati izrekli še začasn ukrep družbenega varstva v sozdu Elektrokovina, delovna organizacija Line iz Apač. Izvršni svet je skupaj z odborom v delovni organizaciji Line ugotovil, da motnje v poslovanju in samoupravnih odnosih hujše škodujejo družbenim interesom, o čemer smo že podrobneje poročali. Hkrati pa so imenovali tudi organ družbenega varstva. Na ravni delovne organizacije je vodja Ignac Kocuvan, člana pa sta Maksimilijan Kac in Martin Sredinšek, četrtega neprofesionalnega člana pa bodo imenovali pozneje. V tozdu Notranja oprema pa sta bila imenovana Valter Horvat in Žile Jug. Vse predloge so delegati soglasno potrdili.

Janez Votek

publiške samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, zveza vodnih in zveza stanovanjskih skupnosti. Feri Horvat iz Gornje Radgone je v daljši razpravi spomnil na več plati manj razvitenosti. Ustavil se je pri nevarnem zaostajanju na področju naložb in njihovi še slabši sestavi — tako glede na panoge kot glede na tehnološko zahtevnost — in še posebej izpostavljen problem brezposelnosti, kjer se stanje kritično slabša. »V obdobju 1981—1984 je bilo letno zagotovljenih 956 novih delovnih mest. Dolgoročni plan predvideva 1600 delovnih mest letno. V regiji menimo, da bo mogoče s takim razvojem kot je doslej, letno zagotoviti le od 600 do največ 800 delovnih mest.« Za tem je dodal, da zaostajanje manj razvitih območij postaja ne le ekonomski in socialni, ampak tudi vse večji politični problem, in zelo nazorno predstavil območni vidik razvitenosti. Poudaril je še, da bi morali v okviru te problematike krepiti razvojno vlogo Ljubljanske banke — združene banke. Manica Nedok iz Ljutomerja je s podatki pojasnila težak ekonomski položaj, v kakršnega je že lani »padla« ljutomerska občina — s tira jo je zlasti vrgla kriza gospodarjenja in poslovanja v Tehnostroju! — in bi jo bilo po krivici kar tako, statistično, na osnovi podatkov — resnici na ljubo dokaj spodbudnih! — iz minulih let, vreči iz »kluba manj razvitih«.

Vse te in druge pripombe, ki bi morale najti prostor v ne dovolj celovitem in podatkovno vprašljivem poročilu o uresničevanju politike pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji v letu 1984 z oceno za leto 1985 — zajema namreč predvsem podatke za leto 1983? — so delegati slovenske skupščine sprejeli. Upoštevali jih bo treba pri oblikovanju dogovora o temeljnih družbenega plana republike za prihodnje srednjeročno obdobje, do njegovega sprejema pa mora republiški izvršni svet predložiti skupščini dovolj celovito poročilo o tej problematiki. Odvisno od tega, v kolikšni meri in kako temeljito bo to storjeno, je, če se bomo v Sloveniji znali samoupravno dogovoriti za primerne pospeševalne ukrepe na manj razvitih območjih, manj pa razmišljali o primerjavih s skrbjo za manj razvite v državi, zlasti za SAP Kosovo, kar je bilo sicer na zadnjem zasedanju slovenske skupščine 26. junija v Ljubljani ves čas v zraku. Branko Zunec

Izvolili predsednika Pomurske banke

Za zadnjo sejo zbora Pomurske banke je bila značilna izredno dobra sklepčnost, kar za te zore slo- ser ni običajno. Tokrat se je od 50 delegatov seje udeležilo kar 43, to pa tudi ne preseneča, saj je bila osrednja točka dnevnega reda namenjena imenovanju predsednika poslovnega organa banke in ustanoviteljem ni vseeno, kdo bo zastopal njihove interese.

Razpisna komisija pri svojem delu ni bila v lahkem položaju, saj je v razpisnem roku prejela tri vloge, vsi kandidati pa so izpolnjevali pogoje. Eden kandidat je pozneje svojo vlogo umaknil, za preostala dva pa je komisija zaprosila tudi mnenje Pomurskega medobčinskega sveta SZDL, Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje in družbenopolitičnih organizacij delovne skupnosti Pomurske banke. Čeprav iz vseh mnenj izhaja, da oba kandidata izpolnjujeta vse pogoje, sta gospodarska zbornica in socialistična zveza dali prednost Janezu Lamščaku, medtem ko je koordinacijski odbor sindikata Pomurske banke dal pozitivno mnenje za Milana Bratkoviča.

Po večkratnem glasovanju, ker se nekateri delegati vanj niso vključili, je zbor banke sprejel sklep, da se za predsednika poslovnega odbora Pomurske banke imenuje Janez Lamščak. Za to je glasovalo 29 delegatov, 8 se jih je o predlogu vzdržalo, 6 pa se v glasovanje ni vključilo. Ker so se ob vsem tem pojavili nekateri dvomi o pravilnosti izbire, je zbor banke sprejel pobudo za spremembo postopkov o imenovanju poslovnega odbora. V statutu banke je namreč zapisano, da mora biti pri predlogu zagotovljeno enotno mnenje komisije, ta pa se je v tem primeru držala zakona o združenem delu, ki določa potrebno dvotretjinsko večino.

L. Kovač

ZGEP POMURSKI TISK
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
MURSKA SOBOTA, Lendavska 1
DELAJSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

RAZPISUJE

na podlagi določil statuta in sklepa DS dela in naloge

vodja splošno-kadrovske službe

za mandatno dobo 4 let
(reelekcija)

Za opravljanje razpisanih del in nalog morajo kandidati poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- visoka strokovna izobrazba (VII/1) pravne smeri.
- 3 leta prakse v stroki.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi splošno-kadrovske služba DO ZGEP Pomurski tisk, Murska Sobota, Lendavska 1.

Delavski svet tozda ŽENSKI PLAŠČI
v Tovarni oblačil in perila
MURA razpisuje naloge in opravila

tehničnega direktorja tozda ženski plašči

POGOJI: — visoka izobrazba konfedkcijske ali tekstilne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
— višješolska izobrazba iste smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Kandidati morajo imeti poleg navedenih pogojev še organizacijske sposobnosti in sposobnost razvijati ekonomske, samoupravne in socialistične odnose.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v ovojnicu do 15. avgusta 1985 kadrovsko-socialni službi z oznako »za razpisno komisijo«.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE LENDA

Odbor za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini
objavlja v skladu z Zakonom o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS, št. 19/76)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo v najem poslovni prostor v Lendavi, Partizanska ulica 12, v skupni izmeri 34 m² (dva prostora s pritliklinami). Najnižji ponujeni znesek za pridobitev prostorov so vložena sredstva v obnovo, ki znaša 1.004.000.— din.

Pogodba za oddajo poslovnih prostorov bo sklenjena z najugodnejšim ponudnikom. Prispelne ponudbe bo komisija pregledala 23. julija 1985.

Interesenti naj vložijo ponudbe v roku 15 dni od dneva objave na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava, Partizanska ulica 52, z oznako »Ponudba«.

ODGOVORNOST JAVNE BESEDE

Ko govorimo o odgovornosti pisanja ali govornih besed, mislimo pri tem v glavnem na sredstva javnega obveščanja, ki morajo javnost resno seznanjati z vsem dogajanjem. Vsaka beseda, postavljena na nepravem mestu, pa naj je še tako nedolžna, kaj hitro naleti na kritiko in polemiko, nemaleokrat pa se postavlja celo moralno-politična odgovornost neobjektivnega pisanja. Prav je tako, vendar naj velja za vse! V mislih imamo izjave posameznikov, ki mislijo, da lahko povedo, kar jim pride na misel, ne da bi jim za to bilo potrebno odgovarjati. Pa je ta odgovornost še kako pomembna! Na pomembnejšem in odgovornejšem delovnem mestu ali funkciji je posameznik, pomembnejša in odgovornejša je njegova izjava. Da se tega v praksi nekatere še vedno ne zavedajo, je med drugim potrdila tudi razprava na zadnji seji zborov občinske skupščine v Murski Soboti, ko se je odgovornost o primeru zazidalnega načrta za naselje ob Ledavi vrtela v glavnem okrog novinarjev in sredstev javnega obveščanja. Na tej seji pa smo lahko slišali tudi razpravo dr. Jožeta Mikliča, člana izvršnega sveta občine Murska Sobota, ki jo tudi objavljamo.

Menimo, da je takšna razprava neargumentirana, o odgovornosti javne besede v tem primeru pa naj razsodi tisti, ki so za to poklicani. Razpravo objavljamo dobesedno in neelektorirano.

»Rad bi ob tej priložnosti opozoril še na eno drugo plat. Danes v glavnem slišimo samo eno, da se novinarji lahko lotevajo pač alarmant-

nega dogodka, kakršnega so se lotili. Jaz bi ta zbor odzveno le zbor valde vprašal, predvsem pa jim predstavil problem, ki pa ga pričakujemo, da ga bodo tudi oni slišali in rešili. Obenem bi rad tudi vprašal ustanovitelje — socialistično zvezo — kako budno spremlja ali so naša javna občila na liniji, kakršna bi morala biti in za kar vsi čakamo in za kar jih končno podpiramo in kakršno vlogo bi morala odigrati.

Ob tej priložnosti vas bom informiral o tem, da sem že večkrat znotraj raznih sredin, nenazadnje tudi vaše, pa tudi v IS, in jutri bom, to naprej napovedujem, o tem razpravljati tudi na skupščini skupnosti pomurskih občin. Gre za problem, ki je danes sicer lahko še kako vzporedno vezan; namreč ob tem, da pa zdravstvo, in to vam hočem zdajle posebej posredovati, skoraj nima vstopa v naša javna občila. Narobe: vas moram informirati in protestiramo že dolgo časa, nenazadnje tudi zadnja seja kolegija PZC, ki daje temu uredniškemu odboru popolno nezaupanje z naše strani, in moram reči, da bomo vprašali in obenem tudi sporočili slovenskemu zdravniškemu društvu in v slovensko javnost posredovali, da nam naša javna občila, tako kot zdajle, predvsem propagirajo mazaštvo. Vprašal bom, in res vas vse, ali smo si v naših resolucijah, ko smo izpostavljali propagiranje zdravstvene prosvetljenosti in zdravstvene vzgoje, zamislili, da bo to šlo tudi preko javnih občil ali ne. Bil sem nekaj let sodelavec tega, pa na tako nizki stopnji več sodelovati ne mislim. Zatorej smo se delavci v PZC odrekli v popolnosti sodelo-

vanja in mislim, da je vredno, in zato sem se oglasil, da ko že sprejemamo take novice in tako alarmantne prispevke, brez da bi se naprej prepričali, kakšno politično in drugo škodo, pa vas vprašam, ali niste vi danes tudi vsi za to, da bomo ob vseh teh težkih problemih reševanja zdravstvenih problemov včasih slišali tudi kakšno pametno, strokovno reč, ki bo vsem nam v korist, ne pa kot recimo med člankom v Pomurskem vestniku, da propagirajo hermeliško za zdravljenje tumorjev na rotilih in dojkah in ob istem času bi vas vprašal, kaj bodo rekli ti ljudje iz te sredine, če bomo njihove žene pošiljali na zdravljenje s hermeliško. Dajmo, lepo prosim, zavzeti doleteno stališče, ker že leta trobimo tem, pa menim, da je čas, da znotraj tako težavnih ekonomskih in drugih prilik rečemo tudi kaj o vsebini v naših občilih. Hvala!»

Pripis uredništva:

Težko bi rekli, da je delegat dr. Jože Miklič pred delegatsko skupščino razpravljal nerazsodno. To si gotovo kot človek, ki mu je zaupana delegatska funkcija, še manj pa kot zdravnik, ne bi privoščil, saj se zaveda svoje odgovornosti. Medaljo, ki nam jo je dr. Miklič pripel, obrnimo zavoljo celovitosti informacije. Ni potrebno, da prižgemo reflektorje, da bi videli (delegati) podrobnosti druge plati, le bistvo je treba osvetliti.

Če bi se šli statistiko, bi ugotovili, da z Zavodom za časopisno in radijsko dejavnost, oziroma v njegovih javnih občilih sodeluje

blizu dvajset zdravnikov in psihologov. Zdravstvena predavanja na radiu (v madžarskem in slovenskem jeziku) so redna oblika zdravstvenega razsvetljevanja. V obeh tednikih je tega manj, bralci pa vedo povedati, da je med strokovnimi nasveti veliko zdravniških. Doslej niso zasledili niti enega prispevka, ki bi propagiral mazaštvo kot način zdravljenja. Delegat Miklič trdi, da »zdravstvo skoraj nima vstopa v naša javna občila«. Domnevamo, da je imel v mislih Vestnik. Bralec se z njim ne more strinjati, kajti ni številke Vestnika, v kateri ne bi bil vsaj en članek s področja zdravstvene politike, iz dela zdravstvenega sisa, o naporih za izboljšanje zdravstvenega standarda in še posebej mnogo je zapisanega za kar najuspešnejši potek akcije, ki se imenuje gradnja kirurgije. Objavljamo imena prostovoljnih krvodajalcev in darovalcev sredstev za boj proti raku ter za graditev kirurgije. Vse humane akcije imajo v uredniškem odboru nedvomljivo podporo; pišemo spodbudno, opozarjamo na zgledne primere.

Pa nas kljub temu malo peče vedeti, kajti nismo dovolj tenko prislunili kritikam na zborih občanov, ki so opozarjali na subjektivne napake posameznih zdravstvenih delavcev. Nezadovoljstvo med koristniki zdravstvenih storitev smo odinili, da bi zbiranje denarja teklo kar najuspešneje, nemoteno.

Prav nič se ne čutimo krive za objavo reklame za hermeliško.

Vsak zeliščar, ki je pri ustreznih organih registriran, ima dovoljenje za prodajo svojih »izdelkov«. Primer hermeliške v Vestniku ni nobena izjema, na desetine jih je v vseh slovenskih in jugoslovanskih časopisih. Zdravnik Miklič bi nam rad naprtil, da propagiramo zdravljenje tumorjev na rotilih s hermeliško. Že površen bralec razlikuje med zdravstvenim nasvetom in plačano reklamo za neki izdelek!

In še nekaj! Nikoli doslej nismo javno objavljali, kolikšen je prispevek Vestnika (Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost) za gradnjo kirurgije. Odmislimo vse novinarsko pisanje in upoštevajmo le brezplačno objavo imen darovalcev. Vzeti smo v roke svinčnik in izračunali, da ta majhen kolektiv mesečno (povprečno) prispeva po tej poti za dograditev kirurgije 14 starih milijonov dinarjev. Delegat Miklič, ali zdravstvo res nima vstopa v naša javna občila?

drovska zasedba — premalo zdravnikov in prevelika obremenjenost, primanjlovanje zdravil, neenotna medicinska doktrina različnih medicinskih fakultet, preseljevanja zdravnikov, večja oddaljenost od višje organiziranih zdravstvenih ustanov, slabša dosegljivost specialističnih ambulant, verjetno pa tudi slabo poznavanje ustreznih predpisov, mladi zdravniki itd.»

— V okviru PZC je dogovorjen enoten sistem nagrajevanja zdravstvenih delavcev v tozidih. Praksa pa kaže, da je nagrajevanje v posameznih občinah in tozidih različno. Ali je to aemož DO PZC?

»V naši delovni organizaciji se dogo o varjamo za enotna izhodišča o pridobivanju prihodka. Delavci v tozidih pa odločajo sami, kako ga bodo delili, ker je to izključno njihova samoupravna pravica. Pri tem pa moramo upoštevati tudi različne gospodarske uspehe v občinah in ocene doseganja osebnih dohodkov v občinah. Čakamo pa na samoupravni sporazum o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v zdravstveni dejavnosti v SR Sloveniji (panožni sporazum), ki naj bi odpravil razlike med delavci istega profila. Po usmeritvah posameznih družbenopolitičnih skupnosti v Pomurju imamo dogovorjen enoten princip delitve sredstev za osebne dohodke in njihovo valorizacijo, vendar tozidi teh dogovorov žal ne upoštevajo in prihaja do vedno večjih razlik med osebnimi dohodki enakih profilov.»

Feri Maučec

KOMENTIRAMO

PODRAŽITEV STANARIN

Na junijski skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti v Murski Soboti je bila delegatom posredovana informacija o julijski podražitvi stanarin. Informacija ne bi bila nič posebnega, če ne bi šlo namesto pričakovane desetodstotne za 25-odstotno podražitev strehe nad glavo in če bi se delegati lahko opredelili do nje. Pa jim tokrat ni bilo potrebno dvigovati rok, kajti zvedeli so, da od začetka letošnjega leta o tovrstnih odločitvah sklepa izvršni svet. Ta je torej ugodil zahtevi samoupravne stanovanjske skupnosti, da namesto v republiku izračunane desetodstotne podražitve (glede na pospešeni prehod na ekonomske stanarine) potrdi 25-odstotno v razponu od dogovorjene 35-odstotne.

Zato, ker so sredstva potrebna za vzdrževanje stanovanjskega fonda, je bilo pojasnjeno, v omenjeni občinski skupnosti pa so načrtovali z julijem celo 30-odstotno podražitev.

No, odstotkov in inace je veliko in verjetno je težko shajati z njimi tudi delegatom, zato se stežka vključujejo v razpravo. Nekateri pa se le ojnacija, kot tista delegatka iz vrst uporabnikov, ki je kritično ugotavljala, da velikokrat pravzaprav plačujemo združitev in razdružitev in še kakšne umetelne reorganizacije, ki ne vnašajo kakovostnih sprememb, stanejo pa veliko.

Sicer pa je bil poudarek na analizi izvajanja srednjeročnega in obravnavi osnutka dolgoročnega plana stanovanjskega gospodarstva soboške občine. Pri tem je bilo spodbudno slišati, da je občina Murska Sobota ena redkih v Sloveniji, ki izpolnjuje načrtovano gradnjo stanovanj. Na osnovi očitno dobrih izkušenj pa bo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju obdržala sedanji sistem investitorstva, kar je sicer v razkoraku z republiškim predlogom gradnje po proizvodnem postopku, kot se zdaj imenuje gradnja za trg.

Kot osnova za izračun potrebnih finančnih sredstev v letih 1986—1990 za stanovanjsko gradnjo in prenovo naj bi bila v gradivu zabeležena povprečna končna cena za gradnjo, ki na kvadratni meter stanovanjske površine v tekočem letu znaša 108.000 dinarjev.

Brigita Bavčar

PO PRVI IZMENI ŠOLE V NARAVI PIONIRJEV LENDAVSKE OBČINE

Pa zakaj, pa zato, ker je v Baški res lepo

To je le refren iz pesmice o Baški, ki je že sam po sebi dovolj zgovoren. Tako kot turistični kraj Baška, ki je vmeščen v živopisnem zalivu jugozahodnega dela otoka Krka. Vzdolž 1800 metrov dolge obale, kjer je ena največjih in najlepših plaž na tem območju Jadrana, je bilo od 10. do 19. junija še posebno živahno. 317 otrok in njihovih učiteljev iz Lendave, Monoštra, Bištrice, Dobrovnika in Črenšovca, pa tudi Prosenjakovec in Fokovec, ki so se priključili lendavski občini, si je prizadevali, da bi kar najdosledneje izpolnili naloge, med katerimi je najpomembnejša — naučiti se plavati.

Dom Daneta Šumenjaka Mirana v Baški, ki posluje v okviru Centra za socialno delo v Murski Soboti in je v lasti skupnosti otroškega varstva in občinskih izobraževalnih skupnosti pomurskih občin, se je v teh dneh spreminil v pravcato šolo novih spo-

Imeli so tudi pouk slovenskega jezika, likovne in glasbene vzgoje. Ob pisanju najrazličnejših spisov o svojih doživetjih, pisem svojim najdražjim in ljubezenskih verzov, se je kaj kmalu izkazalo, da so si pridobili dovolj znanja iz slovenskega jezika, neštete risbe na oknih doma pa so dokazovale, da so med nekaterimi izrazito nadarjeni mladi risarji. Tudi petja in različnih športnih iger nikoli ni manjkalo.

Šola v naravi je neprecenljivo pomembna za razvoj otroške osebnosti. Primerjamo jo lahko s celodnevno šolo, kljub temu, da si otroci v šoli v naravi pridobivajo znanje in bogatijo izkušnje na veliko bolj sproščen način, kot v »vsakdanji« šoli. Že samo sprememba okolja presenetljivo dobro de mladim. Odnosi med učenci in učitelji dobijo nove razsežnosti, razlike med predstavljenimi in podrejeni takorekoč ni, vzpostavljajo se pristni

Dobrovoljske tretješolce bo na Baško spominjala tudi skupinska fotografija

znanj in poglabljanja prijateljskih stikov. Seveda se je tudi v šoli v naravi potrebno ravnati po določenih učno-vzgojnih programih. Kljub temu, da je bilo najpomembnejše naučiti se plavati, tudi brez pouka za mizami v jedilnici ni šlo. Prav gotovo pa je bil le-ta veliko bolj pester kot za šolskimi klopmi. Tretješolci so namreč teorijo nenehno povezovali s prakso. Pri uri spoznavanja narave in družbe so recimo opisali določeno zgodovinsko znamenitost, nato pa so se na sprethodu prepričali o resničnosti že povedanega. Med drugim so si ogledali tudi najstarejši jezikoslovni in pravni hrvaški spomenik — Baščansko ploščo, ki je stara 883 let, za Baško znameniti pokopališč, se pogovarjali z izkušnimi ribiči o njihovem preživljanju in delovnih navadah.

tovariški odnosi.

Bistvo srečnih trenutkov pa je skrito v njihovi minljivosti. Zato si moramo na pomoč priklicati spomin. In pomisliti na prve zamahe v slani vodi, dvigovanje zastave, trgovine s spominkom, stisk rok in prvo zaljubljenost, na interni radio, ki je skrbel za dobro razpoloženje od sedme do enaindvajsete ure, kolikor je trajal delovni dan šole v naravi...

V Baški se bo letos zvrstilo še pet izmen šole v naravi in štiri izmene letovanja, skupaj 2700 otrok in 300 pedagogov. Vseh, ki so že bili ali še bodo v Baški, pa se bo ob obujanju spominov dolga ne verjetno ustrašil in izginil neznanu kam. Pa zakaj, pa zato, ker je v Baški res lepo, zato nazaj še pridemo.

Tekst in foto: MILAN SKLEDAR

SZOMBATHELY

Slovenska katedra ima širši pomen

Končalo se je 5. leto dela katedre za slovenski jezik in književnost na visoki učiteljski šoli v Szombathelyu, katere osnovni namen je usposabljanje bodočih učiteljev za šole v Porabju, sicer pa opravlja še širše poslanstvo. Kako je potekalo delo v minulem šolskem letu in kateri pomembnejši dogodki so bili neposredno povezani z delovanjem slovenske katedre, smo povprašali njenega vodjo, dr. Karla Gadanyija.

»Katedro je v tem šolskem letu obiskovalo 17 rednih in 8 študentov ob delu. V okviru katedre je deloval tudi lektorat slovenskega jezika, kjer je bilo

prijavljenih 20 študentov. Delo smo si zastavili tako kot v minulih letih, te v 1. letniku smo začeli izvajati nov program. Ena izmed sprememb je ta, da imajo študenti sedaj več ur jezikovnih vaj iz svojega materinega jezika uvedli pa smo tudi nov predmet, to je uvod v slavistiko, kjer študenti spoznajo celotni zgodovinski razvoj slovenskega jezika od Brizinskih spomenikov do danes.

Glede pomembnejših dogodkov pa treba omeniti, da smo organizirali že tretjo dvojezično proslavo v počastitev 29. novembra, največjega praznika Jugoslavije, in skupaj z

drugimi kulturnimi skupinami izvedli tradicionalno proslavo v počastitev slovenskega kulturnega praznika, ki je bila tokrat na Gornjem Seniku. Naša katedra je sodelovala tudi na prireditvah ob 20-letnici sodelovanja Pomurske založbe iz Murske Sobotne in knjižne založbe Europa iz Budimpešte (na Gornjem Seniku in v Prosenjakovcih) prav tako pa smo sodelovali na proslavi madžarskega kulturnega praznika v Lendavi. Organizirali smo tudi mednarodni slavistični simpozij in nadaljevali tesno sodelovanje s pedagoško akademijo v Mariboru.»

JOŽE GRAJ

Pogovor z direktorjem PZC Murska Sobota dr. Jožetom Šumakom

ZA ODKRIT DIALOG MED IZVAJALCI IN UPORABNIKI

Problemi v zdravstvu se vsak dan bolj zaostrojujejo, kar vpliva na zdravstveno varstvo v posamezni občini ali regiji. Ti problemi nastajajo predvsem zaradi nenehnega realnega zmanjševanja sredstev za zdravstvo, pa tudi zaradi prepočasne uresničevanja sprejetih stabilizacijskih programov, dogovorjenih ciljev in nalog, ki so bili sprejeti z namenom, da ne bi zmanjševali sedanje ravni zdravstvenega varstva. To pa pomeni, da bi se morali tako uporabniki kot izvajalci organizirati tako, da bi razpoložljiva sredstva in kadre racionalno izkoriščali. Kako v Pomurju uresničujemo te naloge? O tem smo se pogovarjali z direktorjem PZC Murska Sobota, dr. Jožetom Šumakom.

— Sodeč po primanjkljaju pomurskih občinskih zdravstvenih skupnosti v prvem četrtletju, ki znaša blizu 103 milijone dinarjev, je materialni položaj pomurskega zdravstva težak. Stanje se bo med letom s sprejetimi ukrepi izboljšalo, vendar sredstev gotovo ne bo dovolj. Ali to pomeni, da pada raven zdravstvenega varstva v Pomurju?

»Gospodarske možnosti posameznih občin so privedle do tega, da nekatere zaostajajo za republiškim dosežki. Statistični podatki kažejo, da te ravni v Pomurju nismo uspeli obdržati in da se razlike med našo regijo in republiko povečujejo. Za izboljšanje zdravstvenega varstva bomo zato v naslednjem srednjeročnem obdobju dali prednost disperznemu načinu obravnave zvišane pritiska, zgodnjemu odkrivanju rakastih obolenj na rotilih, dojki in pljučih ter večji skrbi za duševno zdravje naših prebivalcev ob še nekatere dejavnosti. Za uresničevanje teh prednostnih nalog pa je nujno povečati delež družbenega proizvoda za zdravstvo.»

— V Pomurju smo se dogovorili, da ima prednost osnovno zdravstvo, ki je cenejše od bolnišnišnega. Ugotavljamo pa, da tega cilja ne uresničujemo, temveč nastaja večji razkorak. Kje so vzroki?

»V vseh planskih dokumentih

smo zapisali, da ima prednost zdravstvo, znotraj tega pa nekatere dejavnosti osnovnega zdravstva, kar naj bi se kazalo v hitrejšem zaposlovanju, strokovnem usposabljanju in opremljanju. V preteklem obdobju smo zgradili mrežo dispanzerjev, lekarn in zdravstvenih postaj ter tako povečali dostopnost do zdravstvenih uslug. Ugotavljamo pa, da v danih gospodarskih možnostih in ob usmerjanju vseh možnih virov v gradnjo kirurgije, kaj bi stvenega ni bilo možno narediti. Za resnično prednost osnovnega zdravstva je potrebno zagotoviti ustrezna sredstva, ki pa jih doslej ni bilo dovolj.»

— Neupravičen odliv pacientov v druge regije predstavlja velik problem, ker terja več sredstev, opozorila pa ne zaležejo. Kaj storiti?

»Odliv je posebej zaskrbljujoč pojav, ki pa ga strokovnoanalitično spremljamo šele nekaj let, zlasti strokovno neupravičen odliv. Od regijskega povprečja močno odstopata občini Gornja Radgona in Ljutomer, nekoliko manj Lendava, medtem ko je Murska Sobota pod tem povprečjem. Vzroki so objektivni in subjektivni: prometne zveze, dosegljivost, tradicija, stalno bivališče, zaupanje, poznavanje ustreznih predpisov, odnos do pacientov itd. Vsekakor bomo

morali izvajalci prisluhniti upravičenim pripombam uporabnikov zdravstvenih storitev. Verjetno ne bi bil odveč odkrit dialog med izvajalci in uporabniki — zlasti tistih dejavnosti, kjer je teh pripomb največ. Mislim pa, da je marsikje potrebno še obvestiti uporabnike, da je zdravstvo, ki ga imamo v Pomurju, naše zdravstvo.»

— Čeprav število kilometrov nenehno narašča, se v Pomurju nikakor ne moremo dogovoriti o enotni reševalni službi, medtem ko so to lahko storili v ostalih regijah. Zakaj tako?

»Analiza o številu in nujnosti prevozov kaže, da bi lahko to službo racionalizirali. Zato bi bilo potrebno določiti strokovnega vodjo, urediti dispečersko službo, zagotoviti število spremljevalcev, vozil in prostore ter službo organizacijsko zgraditi v Pomurju. V PZC smo glede na možnosti želeli reševati vse prej našete probleme postopoma, vendar smo pri tem naleteli na določeno zavlačevanje odgovornih v ZD Murska Sobota.»

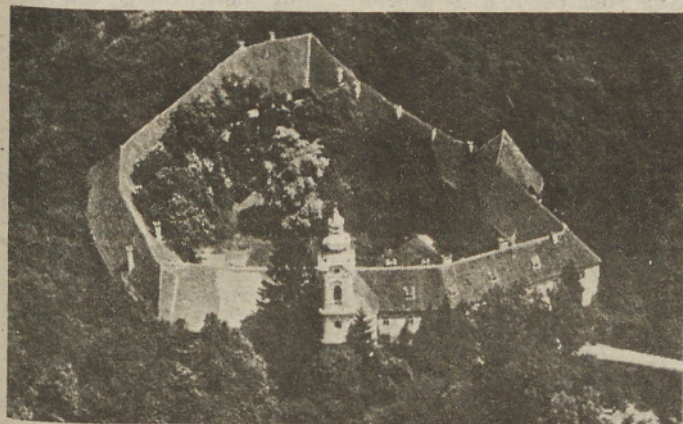
— Po številu predpisanih receptov poraba zdravil kaže na nekatera odstopanja znotraj regije, pa tudi odstopanje od republiškega povprečja. Ali so ta odstopanja upravičena?

»Avtomatska obdelava receptov iz leta 1983 kaže, da je Pomurje po izdanih receptih nekaj nad republiškim povprečjem (Pomurje 174,02 din, SRS 168,31 din). Nekaj pomurskih zdravnikov pa je po celotni vsoti predpisanih zdravil v samem vrhu SRS. Vzroki so v demografski značilnosti Pomurja, to je neugodna starostna struktura prebivalstva in s tem povezana patologija, ka-

GRADOVI V POMURJU

V poletnih dneh, ko bo manj časovno vezanih dogodkov in zato več priložnosti za daljše članke, bomo na Kulturnih obzorjih Vestnika namenili pozornost najbolj zanemarjenemu delu naše kulturne dediščine — gradovom. Predstavili bomo vse, ki jih bolj ali manj gloda zob časa in naše nesposobnosti, pa tudi nemoči (beri pomanjkanja denarja), da bi pomnike naše preteklosti oživili ali pa vsaj zavarovali pred propadom. Med največjimi in po kategorizaciji gradov tudi zajet v prvo kategorijo zgodovinskih spomenikov, je grad v Gradu na Goričkem, ki mu ni enakega daleč naokoli, zato ga predstavljamo kot prvega v seriji gradov Pomurja. Pri tem bomo uporabljali vse dostopne vire, ob gradu na Goričkem pa predvsem brošure oziroma priročnika, ki sta ga ob pomoči krajeve skupnosti Grad in občinske raziskovalne skupnosti Murska Sobota izdala Matija Žižek (ki je zbral in uredil gradivo) in Marjan Hübl.

Grad na Goričkem

Če začenjamo kot v zgodbi, bi šlo takole: Na Goričkem je Grad in v njem grad. Morda malce nerazumljivo tistim, ki ne poznajo sloveče stare graščine, po kateri nosi kraj na Goričkem ime. Pa takih, domnevamo, ni veliko, kajti kot smo zapisali »sloveče«, je graščina ne le ena največjih, ampak tudi ena najlepših na Slovenskem. Vse to pa ji prav nič ne pomaga v borbi z nepremagljivo časom, ki mu je dolgo kljubovala, zdaj pa začenja izgubljati. Pravzaprav se je propad začel z izselitvijo tistih, ki so masivnim obokom dajali življenje — ljudi, ki bi graščino lahko vzdrževali, saj je tako kot v mnogih drugih primerih tesna vez oziroma obstoj zgradbe povezan z njeno namembnostjo. Ko nikomur več ne služi, začne propadati. No, grad pri Gradu deloma še služi svojo namenu kot streha nad glavno in je primeren za svojstveno muzejsko zbirko, ki sta jo svojčas entuziasti: Franček Štefanec in Jože Riturper-Dodo z veliko ljubimci do starih in občutka do tega, da bi jih ohranili v avtentičnem okolju (ne pa kot večino prepustili petičnim Avstrijcem ob meji) dopolnjevala, zdaj pa je nekako prepuščena podmladku — učencem zgodovinskega krožka osnovne šole dr. Anice Rotčič. Več kot domačinov, se pred graščino zastavlja tujece, ki jim Juliška Tomori, ki ima ključ, odpre tudi prostore, v kateri je omenjena zbirka starin. Kaj drugega pa v gradu, razen njegove propadajoče moči, ni več videti, saj mu s svojimi neznatnimi sred-

Zanimivosti. Ozemlje okrog današnjega Grada je vključil v madžarsko državo Kralj Bela III. in ga leta 1183 podaril cisterijanskemu samostanu v Monoštru. Kmalu je prešlo v last različnih fevdalnih rodbin, ki so nepretrgano gospodarile na tem območju vse do Murske Sobotne in Lendave. Grad je sezidal viteški red templarjev. Graščinsko poslopje je prvič omenjeno leta 1275, vendar je domnevno stalo že prej, ko je v njem stajal grof Nikolaj Amadej iz Zelenega, ki si je ozemlje pridobil od kralja Andreja II. Grajsko poslopje, ki ga obdajajo stolpate arkade, obkroža peterokotni toris obodnih traktov, ki sežejo ponekod v prvo, drugo v drugo nadstropje. Čeprav se v zasnovi skrivajo elementi srednjeveškega grajskega jedra, kaže danes celota baročno podobo iz 17. stoletja. Med njo so vpleteni tudi deli iz 16. in 18. stoletja, kar še posebej velja za kapelo z razgibano streho in za zvonik. V gradu so prostorne kleti in nekdanje ječe, celota pa je obsejala velik vrt pred gradom z dvema ribnikom, ki sta služila — v nasprotju z neudobjem jetnikov pod zemljo — za udobje grajske gospode.

Znotraj grajskega obzidja je s ploščo zavarovan velik vodnjak, ki je vklesan v živo skalo, posebej dragocen pa je bil med napadi in je bil tudi sezidan iz obrambnih potreb. Najpomembnejši in najlepši del gradu je bila jugozahodna stran, kjer je bil stanovanjski del s stekleno teraso, pred njo pa lep cvetlični vrt z ribnikom in vodnjakom, ki stoji še danes. Zadnje nadzide so bile opravljene v mirnem obdobju, ko so minili turški in drugi napadi, graščina pa se je iz utrdb spreminjala v udobnejše domovanje grajske gospode. Postaja je tudi bolj upravno in sodno središče, namenjeno tudi za lov in zabave. Grad je imel tudi svojo kapelo, v kateri so opravljali občasne verske obrede. Tu je (po zapisih sodeč) opravljal svoje prvo duhovniško poslanstvo tudi pisec slovenskih nabožnih knjig Miloš Kužmič iz Dolnjih Slaveč, in kasneje deleval zbiratelj narodnega blaga Jožef Košič ter drugi.

Po številnih lastnikih, med katerimi so bili tudi Szaparyji in Szechenyi, ki so vladali do propada Avstro-Ogrske, je bil grad med vojnama last soboškega veleposestnika Hartnerja. Danes je je (kolikor ga še je) namenjen ogledu, predvsem omenjena zbirka starin v grajski kapeli in park, v katerem so poleg domačih dreves tudi primerki platan, rdečih bukev, tulipanovcev, gledičev, cedar in drugih eksotičnih dreves.

Pri izboru fotografij smo namenoma kot naslovni izbrali letalski posnetek gradu, saj se iz te perspektive ne vidi, v kako bojem stanju je že. Od blizu pa je še vedno prepričljiv grb nad vhodom v grad, ki prča o njegovi nekdanji veličini.

Brigita Bavčar

Kulturna skupščina

Kljub ponovnemu sklicu (in slabemu vremenu, ko imajo delegati iz krajevnih skupnosti več časa) tudi zadnja junijska skupščina Kulturne skupnosti Murska Sobota ni bila sklepna, zato bo potrebno zbrati pisna soglasja za sklepe. Od 81 je prišlo le 29 delegatov, odstotkovno več izvajalcev, kar je določeno pokazatelj, in zato umestna delegatska pripomba, da se naj prouči številčna sestava delegatov iz posameznih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter vzpostavi novo razmerje oziroma zmanjša število delegatskih mest, če je to potrebno.

Delegatski molk in avtomatizem pri dvigovanju rok sta bila značilna za prvi del dnevnega reda skupščine, ko je šlo za pregled in potrditev programa ter finančnega načrta občinske kulturne skupnosti za to leto. Tudi korigirana bilanca sredstev samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in predlog finančnega načrta le-teh sta bila potrjena soglasno in brez besed. Razprava pa je oživela po poročilu Zavoda za spomeniško varstvo Maribor o delu v preteklem letu, ko je šlo za varstvo naravne, predvsem pa kulturne dediščine.

Delegat Dušan Jenko iz Rakičana je postavil vprašanje o nadaljnji usodi gradu in kapele v Rakičanu, saj je slednja že ruševina in nevarna, zato bi jo kazalo v najkrajšem času obnoviti ali pa porušiti. Jasen pa je bil tudi v ugotovitvi, da je stanje gradu odvisno od njegovih uporabnikov, saj gradovi brez gospodarjev množično propadajo.

Vprašanje namembnosti, kot ključno pri oživljanju gradov, je izpostavil tudi Peter Brunec, ki je podal tudi stališče občinskega izvršnega sveta do tega vprašanja, o katerem smo že pisali po skupni seji z varnostniki iz Maribora, ki jih je premalo, da bi bili kos velikemu območju in zahtevnim nalogam sedaj, ko je sredstev premalo. Kulturni spomeniki pa množično propadajo tudi zato, ker se vprašanja njihove ohranitve niso dovolj odgovorno lotili, ko je denar bil.

Brigita Bavčar

FRANC MESARIČ: DOMA II, 1985, platno, 150 x 145 (Po izboru Metke Gaberšek-Prošenc delo meseca junija v Cankarjevem domu v Ljubljani objavljamo ga, ker je njegov avtor naš rojak.)

POLITIČNA STALIŠČA O KULTURI

Verjetno ne bo odveč prikazati stališča in usmeritve za nadaljnjo aktivnost Pomurskega medobčinskega sveta socialistične zveze in Zveze komunistov za nadaljnjo aktivnost obeh organizacij v kulturi, da ne bi s poletjem, in zdaj, ko je kulturni plenum mimo, pozabili dogovorjeno in čakali ponovne spodbude od zgoraj, da se v kulturi premakne na bolje. Tudi v Pomurju, saj gre za regijske usmeritve in težnjo, da bi se tudi v kulturi izvajalo več dogovorjenega.

Tako je vsaj razbrati črno na belem popisani list, ki so ga delegati zadnje občinske skupščine kulturne skupnosti prejeli v Murski Soboti, verjetno pa tudi v ostalih občinskih središčih. S tem, da so boška stališča in usmeritve občinske kulturne skupnosti še niso pripravljena in bodo delegati z njimi verjetno seznanjeni šele po dopustih, na prvi jesenski skupščini.

Zapisanih stališč in usmeritev je enainvajset in tako prostorska stiska kot vedno dražji kolofon na naši časopisni strani ne dopuščata, da bi jih naštevati po zaporedju, zato bo potrebno izluščiti bistvo. To je, da naj načrtovanje kulturne dejavnosti temelji predvsem na realnih kakovostnih osnovah ob upoštevanju kadrovskih, prostorskih in materialnih možnosti. Kar pa ne pomeni zadovoljiti se s slabim, če je lahko boljše, in nižati ravni in obsega kulturne ustvarjalnosti.

Aktiven odnos in delovanje političnih organizacij do kulture morata biti stalna in načrtna, vrhunska kultura dostopna vsem in skrb za obnovo kulturne dediščine večja. Izvajalci kulturne dejavnosti so dolžni razdeliti informacijski sistem, ki bo spremljal obseg, število ter kakovost kulturne ustvarjalnosti, Vestnik pa formirati svet za kulturo. Več bo potrebno storiti za animacijsko dejavnost in obisk kulturnih prireditev ter usposabljanje kadrov za potrebe kulture.

B. Bavčar

ŠE MESEC DNI DO 15.

FOLKLORNEGA FESTIVALA

15. folklorni festival v Beltincih bo letos potoval v znamenju srečanja in novih stikov med zamajskimi Slovenci ter pripadniki manjšinskih narodov z obeh strani meje. Ta programska poteza je bila živa sicer tudi doslej, vendar so prireditelji za letošnji festivalski jubilej poskrbeli za celovit prikaz folklorne manjšinskih skupin, kar bo tudi poseben poudarek revolucionarnim jubilejem, ki jih slavimo v letošnjem letu.

Ceprav je festival zadnje čase programsko opredeljen (večer ljudskih godcev in pevcev, večer folklorne jugoslovanskih narodov, finalna prireditev z nastopom vseh sodelujočih skupin, etnografska razstava, sejmarijenje in ljudske igre itd.), bo letos nekoliko drugače.

Petkov večer (2. avgusta) bo v celoti posvečen dejavnosti kuda Beltinci s poudarkom na folklornem programu. Predstavitev spada v okvir slovesnosti, ko bo folklorna skupina Beltinci prejela evropsko nagrado za izvirnost in negovanje folklorne tradicije, ki jo podeljuje mednarodni odbor s sedežem v Hamburgu. Priznanje zares zasluži pozornost, saj sta po podatkih, ki jih je odbor posredoval društvu, bili deležni letnega le še dve skupini v naši državi. Tako bo to torej večer prekmurske folklorne plesa, petja, glasbe, običajev, in še česa, kar bo iskalo oko slehernega obiskovalca, program pa si bodo ogledali tudi številni visoki gostje z domačega in tujega folklornega in političnega prizorišča.

V soboto zvečer (3. avgusta) bo gost festivala akademsko folklorna skupina FRANCE MAROLT iz Ljubljane. Maroltovci, ki sodojo med najboljše reproduktivne folklorne skupine pri nas, so tudi sami nosilci prej omenjene mednarodne nagrade, za to

priložnost pa bodo pripravili spored slovenskih in jugoslovanskih plesov. Istega dne bodo za večerni program in popestritev turistične ponudbe poskrbeli v Radencih, kjer bodo nastopili izredni folkloristi iz Petrovega Sela na Madžarskem, predstavniki Gradiščanskih Hrvatov, v Moravskih Toplicah pa skupina družstva italijanske manjšine iz Galizana pri Putju. Porabski in koroški Slovenci pa bodo zaplesali v

rakičanskem kulturnem domu in poskrbeli za nepozaben večer, kakor znajo to vselej le oni.

Nedeljski program (4. avgusta) bo tekkel po ustaljenih tirnicah. Po povorki po beltinskih ulicah bo finalni nastop vseh sodelujočih skupin, ki se jim bodo pridružili še plesalci madžarske manjšine iz lendavske občine, iz sosednje Avstrije (Fürstenfeld) pa bo prispela skupina, pri kateri so Beltinci gostovali že dvakrat. Na tradicionalnem sejmju izvirnih izdelkov bo letošnja ponudba veliko bogatejša, etnografska razstava pa bo posvečena izdelkom iz šibja, koruznega ličja in slame. Žal bodo letos odpadle ljudske igre, pa ne zaradi nezanimanja okolice, temveč zaradi neustreznega prostora (športne objekte v parku letos intenzivno obnavljajo) in obilice drugih organizacijskih zadev povezanih s prej naštetim programom.

Kljub temu, da prirediteljem ni uspelo dobiti skupine iz Rezi-je, kjer živi slovenska manjšina v Italiji, bodo njene plesne prikazali maroltovci, ki jih sicer redno uvrščajo v svoj program.

Prireditelj letošnje folklorne manifestacije v Beltincih še vedno zbira izdelke za etnografsko razstavo, ki bo odprta že teden pred začetkom prireditev (predvidoma 28. julija), tečejo pa tudi dogovori, da bi v festivalskem času (v soboto ali nedeljo) organizirali tudi redno sejo odbora Združenja folklornih skupin Slovenije, kjer bi tekla beseda predvsem o predlogu ZKO Slovenije, da bi se v prihodnje v okviru festivala (biennialno) priredili v Beltincih Praznični dnevi slovenske folklorne — najeminentnejša folklorna prireditev v Sloveniji.

-MZ-

Kulturni koledar

PETEK, 5. JULIJA
RADENCI — Ob 20. uri bo v Kongresni dvorani hotela Radin nastopil mešani pevski zbor Ti-sovec s Češkoslovaške.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled 7. jugoslovanski bienale male plastike. Razstava je odprta vsak dan od 8. do 13. ure in od 17. do 19. ure; v soboto od 8. do 12. ure in nedeljo od 9. do 12. ure.

STOJAN BATIČ: ADMET in ALKESTIDA, 1984, bron, 34 cm (Odkupna nagrada tovarne oblačil in perila Mura na 7. jugoslovanskem bienalu male plastike v Murski Soboti.)

LENDAVA — V Galeriji Lendava so razstavljena dela treh likovnikov — domačinov, ki se predstavljajo s keramikom, intarzijami in oblikovanjem železom.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled razstava del akademskega slikarja Franca Mesariča iz Murske Sobotne.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so — Mira Mihelič: URE MOJH DNI (Pomurska založba), Jazbec, Vrblj, Juvanc, Honzak: V SADNEM VRTU (Knečki glas) in Karel Leskovec: MOJ ARO (Partizanska knjiga).

Tudi letos KMEČKA PARADA

Težko si je zamisliti Kmetijsko-živilski sejem v Gor. Radgona brez tradicionalne Parade kmečkih opravil in običajev.

V organizaciji Zveze kulturnih organizacij in Pomurskega sejma privabi ta prireditev vsako leto na tisoče obiskovalcev iz cele Slovenije. Lansko leto je v povorki sodelovalo okrog 1.100 udeležencev z 90 vozovi, prireditev pa si je ogledalo okrog 25.000 obiskovalcev. Tako je to ena največjih turistično-folklornih prireditev v tem delu Slovenije. Na paradi sodelujejo skupine iz vseh pomurskih občin ter lenarike, pujske in ormoške občine. Vsako leto se pojavljajo nove skupine z izvirnimi prikazi kmečkih del in običajev. Predvsem je naša želja, da bi skupine posvečale več pozornosti izvirnosti določenih opravil in običajev, saj bo le na ta način prireditev pridobila na kakovosti. Zato bo strokovna komisija, ki bo ocenjevala parado, dajala prednost zlasti izvirnosti in estetskemu videzu pripravljenih vozov.

Kot že vsa leta bo tudi letos parada prvo nedeljo sejma, to je 25. avgusta 1985.

Začetek parade bo ob 10. uri zbirališče za skupine pa bo v industrijski coni na Meleh do 9. ure. Vse skupine, ki želijo na paradi sodelovati, morajo pravočasno poslati prijavo organizatorjem ali jih v določenem roku vsaj telefonsko obvestiti o sodelovanju. Organizator ima namreč velike težave, ker pride veliko skupin na prireditev nenajavljenih in zato povorke ne more sestaviti, kot bi bilo zaželeno, niti ni možno izvesti drugih priprav. (Razpis bo objavljen v Kmečkem glasu, dobile pa so g tudi KZ in ZKO).

Prireditelj še vedno nima stalnega vira financiranja in je odvisna predvsem od dobre volje posameznih organizacij, čeprav imajo o prireditve največ gostinske in turistične organizacije, podpirale pa naj bi jo kmetijske in druge organizacije tudi iz ostalih pomurskih občin.

Na vsak način jo bo potreba ohraniti, saj je zanimanje za veliko, s prireditvijo pa se ohranja tudi bogata kmečka tradicija in kulturna dediščina. Roman Sluga

Nov dom krajanov in gasilcev

Prejšnjo nedeljo so v Radomerju proslavili 21. krajevni praznik, ki ga prirejajo v spomin na dogodek v drugi svetovni vojni, ko je skupina zavednih krajanov odšla v partizane — v Pohorski bataljon. Tudi sicer so bili krajanji močno zavedni, o tem pa pričata dve spominski obeležji — v Radomerju in Illovcih — kjer so vpisana imena vseh padlih v vojni. Praznovanje je začel Niko Stučnička, predsednik skupščine krajevnih skupnosti, nato pa je besedo prevzel Boris Prejcar, predsednik MS SZDL Pomurja. V svojem govoru je na slavnosti, ki so se je udeležili predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Ljutomer, delegacija KS Majerje in pobratene gasilskega društva iz Majerja pri Varaždinu poudaril pomen praznika krajevnih skupnosti, ki je letos potekal v znamenju dveh jubilejev: 40 let svobode in 60 let gasilskega društva Radomerje. Ferdinand Pihtar pa je predstavil zgodovino gasilskega društva. Na slavnosti so gasilskemu društvu iz Majerja, krajevnim organizacijam ZRVS in Alojziji Pevec predali tudi priznanja SZDL za bronastim znakom OF, odprli pa so tudi prizidek, ki bo odsej dom gasilcev in krajanov, v njem pa so delovni prostori za gasilsko društvo in krajevno skupnost.

D. L.

Tovarne delavcem!

Glasilu občinskega sindikalnega sveta je tokrat v celoti namenjeno 27. juniju — dnevu samoupravljalcev. Danes namreč mineva 35 let od sprejetja zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih. Naš glas prinaša več skrbno pripravljenih prispevkov o razvoju posameznih organizacij združenega dela (Ina—Nafta, Indip, Mercator—Univerzal, toz Opekarna, kmetijska zadruga, Planika, toz Tovarna obute, Elma—toz EM Lendava, TKO Primat Maribor—toz Skladščna oprema Lendava, Gorenje Varstroj, Gidos, Golfurist—toz Naravno zdravilišče, Deloza—toz Konfekcija Velika Polana in Toko—toz Drobna galanterija Žižki. Hkrati opozarja na razstavo dokumentarnega gradiva o nastanku in razvoju organizacij združenega dela, samoupravljanja in sindikata v lendavski občini, ki je na ogled v avli osnovne šole Drago Lugarič. S svojimi likovnimi deli na isto temo so jo popestrili otroci osnovnih šol in filatelisti iz Lendave. Po slovesnosti in ogledu razstave bo danes ob 11. uri v zbornici osnovne šole Drago Lugarič okrogla miza o samoupravljanju, o obdobju, ko skušamo razvijati in uveljavljati Titovo pobudo: tovarne delavcem! (B.Ž.)

BELTINCI

Priprave na festival

Na nedavni razširjeni seji pripravljalnega odbora za pripravo in izvedbo folklornega festivala v Beltincih, ki bo prve tri dni avgusta, so razpravljali o nadaljnjih vsebinskih pripravah in tehnični izvedbi festivala.

Tako, kot doslej bo tudi letošnji festival z mednarodno udeležbo in se bodo folklorne prireditve vrstile tri dni. Prvi večer se bodo v beltinskem parku predstavili ljud-

ski pevci in godci, med temi tudi ljudske pevke društva upokojencev Beltinci in sicer ob bogatem kulturnem programu KUD Beltinci, drugi dan festivala bo namenjen celovečernemu programu jugoslovanskih plesov folklorne skupine Marolt, tretji dan pa bo osrednja prireditev s povorko in nastopom vseh sodelujočih skupin. Nekatere skupine pa bodo nastopale tudi v drugih krajih.

A. H.

Vse manjši delež družbenega proizvoda, ki ga iz leta v leto v vseh štirih pomurskih občinah namenjamo zdravstvu, že negativno vpliva na zdravstveno stanje Pomurcev. V vseh pomurskih občinah se rodnost zmanjšuje, v sodelstvi in lendavski pa beležijo celo večjo umrljivost od rojstev.

Ti podatki so za vse, razen za zdravstvene delavce, presenetljivi. V regiji namreč specialistično zdravljenje (posebej velik odliv v zdravstvene ustanove izven regije) beležijo v radgonski in ljutomerski občini) vse bolj odzira denar za osnovno zdravstveno dejavnost. Svojevrstna ilustracija stanja je dejstvo, da namenjam v Pomurju več za zdravljenje alkoholikov kot zdravstveno preventivo. In če k temu prištejemo še izjemno težak materialni položaj vseh občinskih zdravstvenih skupnosti, je položaj pomurskega zdravstva očiten.

Da temu niso vzrok le zdravstveni delavci (čeprav tudi), am-

pak tudi odnosi med uporabniki in izvajalci, je potrdila razprava na skupščini pomurskih občin. Ne eni ne drugi namreč ne spoštujejo samoupravne zakonodaje na tem področju. Zato so delegati načelno podprli prizadevanja delavcev Pomurskega zdravstvenega centra, da bi z novim družbenim dogovorom odpravili razlike in nedoslednosti v pomurskem zdravstvu in se še bolj samoupravno in racionalneje organizirali.

Delegati so spregovorili še o uresničevanju nalog in obveznosti iz dogovora o skupnih teme-

ljih planov razvoja Pomurja od leta 1981 do 1984. Menili so, da se mora, kar je bilo zamujenega, še poskusiti nadoknaditi. Za novi osnutek skupnih razvojnih temeljev razvoja Pomurja v naslednjem srednjeročnem obdobju pa so menili, da je dober, vendar še premalo konkreten. Izvolili so tudi novo vodstvo. Naslednje leto bo na čelu skupščine skupnosti pomurskih občin predsednik Skupščine občine Ljutomer Emil Kuhar, pa tudi sedež se bo iz Gornje Radgone preselil v Ljutomer.

V. Pavco

KONČNO ASFALT!

V krajevni skupnosti Krog-Satahovci so se duhovi sredi minulega tedna pomirili, saj je delovna organizacija Konstruktor v treh tednih asfaltirala skoraj polkilo- meter kilometer improvizirane ceste od gramoznice do občinske

ceste Krog-Črnski križ. Vrsti mesecev je minila, Konstruktorji in drugi tovarnjaki so to in preostali del občinske ceste temeljito izdelali. Odlaganja, izgovori, pa spet odlaganja. Pri ljudeh je »zavrelo« in v krajevni skupnosti so se odločili za zaporo dostopa v gramoznico. Neizprosnosti so bili, ker je šlo za uresničevanje dogovorjenega. Še so se sestali, ker so se morali, saj je bila vmes tudi precejšnja škoda. Zastoji tu, zastoji tam. Mar se ne bi dalo dogovorov uresničiti pravočasno? Zakaj bi se igrali s potrpečljivostjo na tej ali drugi strani?

Konstruktor je to dokazal. Cesta je asfaltirana, vse stroške pa je poravnala delovna organizacija sama. Zdej bo svoje prispevala, poleg krajevnih skupnosti Krog-Satahovci in Tišina, še za del ceste do Črnskega križa. Dela naj bi začeli še v tem mesecu.

-ja-

MELINCI

PRIZNANJA GASILSKIM VETERANOM

Preteklo nedeljo je bila na Melincih gasilska slovesnost, ki so jo pripravili ob praznovanju 40. obletnice zmage nad fašizmom. Na slavnosti, ki so se je udeležili gasilci iz beltinskega sektorja, je o pomenu praznovanja pomembnega jubileja in o vlogi gasilske organizacije govoril sekretar OZG Murska Sobotna, Ivan Smodiš. Mladina in kud z Melince so pripravili pester in zanimiv kulturni program. Ob tej priložnosti so 26 posameznikom podelili priznanja veteranov iz beltinskega sektorja. Prav tako so podelili značke za tekmovalce Matevža Haceta 15 gasilskim enotam. GD Melinci je podelilo zahvalno listino Andreju Marušu za dolgoletno sodelovanje in razvijanje kulturne dejavnosti med gasilci. F. M.

Pred 40 leti je vzhajala krvava zarja

Ivan Ros-Jan

PRLEKIJA OSVOBOJENA

Teško pričakovana svoboda je prišla, lahko bi rekli, pojavila se je preko noči. V noči med 7. in 8. majem se je nemška vojska z utujenih položajev ob Muri in med Muro in Dravo začela naglo umikati. Skupaj z nemško vojsko so izginili še zadnji nacisti in kulturbundovci, ki so dolga leta okupacije krojili usodo domačinom Prekije in Slovenskih goric. Kot kafa so izginile tudi tolpe kozakov — vlasovcev. V umiku so mnogi nemški vojaki odmetavali orožje, toda med njimi so bile še sile, ki so v onemoglem besu uničevale javne naprave, zlasti železniško progo, mostove na cestah, telefonske drogeve, mlinske na Muri in podobno. Kmetom so jemale živino za vprego in zakol.

V zadnjem obdobju okupacije so posamezni aktivisti pokrajinskih in okrajnih forumov NOG že nekaj časa neprekinjeno delali v okrajnih vodstvih NOG skupaj z domačimi aktivisti. Formirale so se manjše operativne enote z nalogo, da zasedejo določene položaje in v skladu s potrebo zaščitijo prebivalstvo ter njihovo imetje in omogočijo prehod v normalno, resnično svobodno življenje. Te enote so tudi prve, že prej ali skupno z bolgarskimi enotami vkorakale v Ljutomer, Gornjo Radgono in druge kraje ob Muri in Slovenskih goricah. Iz teh enot in iz kadrov, ki jih je poslal naša NOV, je bila v Ljutomeru organizirana prva komanda mesta. Komandant komande mesta je bil Janez Plečnik, politkomisar pa Simon Kutnjak.

Ob svobodi je nastalo nepopisno veselje. Solze v očeh so potekale radostno stiskanje rok. Čvrsti objemi so te solze blažili in vroči poljubi so jih sušili. Ne da se opisati teh občutkov sreče. Toda svoboda je bila izbojevana s krvjo in življenji. Za njo so padale žrtve tistih, ki so ljubili svoj narod in materin jezik, ki so želeli mir in svobodo in ki so borili za to, da bi med narodi zavladovala sloga in enakopravnost, da bi v odnosih med ljudmi človek postal enak človeku — ne glede na raso, narodnost, vero in stan, Vprašanja »kje so naši, kje moji«, ker se še niso vrtili, in ugotovitve »mojih in naših ne bo«, so kalile srečo in veselje. 247 občanov Ljutomera se vrnilo. Padli so v NOB, bili ubiti kot talci ali uničeni v koncentracijskih taboriščih. In zato je v veselje tudi v teh prvih minutah nista mogli biti popol-

Razumljivo je, da smo se zato radi udeleževali mitingov, ki so jih organizirali po vaseh KOOF. Prvi tak miting, »proslava v čast svobodi«, je bil na trgu v Ljutomeru. Sledili so skoraj dnevno v drugih krajih, ob sobotah in nedeljah pa jih je bilo celo več naenkrat. Toda nismo le mitingovali in proslavljali. Pred nami so bile tudi druge neodložljive naloge, med njimi zlasti postavitev naše oblasti ter zagotovitev reda in miru. Narodnoosvobodilnih odborov (NOO) med NOB v Prekiji in severovzhodni Sloveniji ni bilo. O pomenu in nalogah teh posebnih organov nove ljudske oblasti smo sicer veliko govorili. V notranjosti Slovenije so bili že med NOB, na osvoboditvi ozemlja pa so NOO celo že volili. Funkcijo oblasti so pri nas opravljali OOF, in razumljivo je, da so takoj po osvoboditvi OOF morali prevzeti celotno funkcijo organov oblasti, tako kot jo je opredelil odlok predsedstva Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Funkcijo okrajnega NOO je prevzel OOF, ki je bil izvoljen že na dvodnevni konferenci aktivistov NOG 29. in 30. oktobra 1944 v Branoslavcih, naloge krajevnih NOO pa so prevzeli KOOF.

Že v Branoslavcih smo postavili temelje za prevzem oblasti. Vsi aktivisti smo podrobno poročali o svojem delu, skupno analizirali politične in vojne razmere na terenu in sklenili: izvoli se okrajni odbor OF Ljutomer, območje Štirigove in okoliških vasi se priključi k okraju Ljutomer. S tem predelom se takoj vzpostaviti in v okrajni odbor OF vključi se aktiviste s tega terena. Nadaljevali se s pridobivanjem poverjenikov—zaupnikov OF, kjer pa so že dane razmere, pa ustanavljanje krajevnih in vaških odborov OF kot nosilcev političnega dela in organov oblasti, sklicovanje masovnih sestankov—mitingov po vaseh, aktivnejše pristopanje k organiziranju odborov AFŽ, kjer so že bile zaupnice, aktiviranje mladinskih aktivov za trosilne akcije, pisanje papor in letakov ter zbiranje sanitarnega materiala, izvajanje sabotažnih akcij na terenu, mobilizacija v partizanske brigade. Na predlog Ferda Špilaka-Lojza je bil izvoljen okrajni odbor OF Ljutomer v sestavi: Ivan Ros-Jan kot sekretar in finančni referent, Jožko Berden-Rastko kot vojni referent in referent za zdravstvo, Stane Simončič-Janko kot gospodarski referent, Jožko Slavič-Primoz kot referent za agitacijo in

propagando in referent za SPŽZ, Stane Novak-Miro kot raziskovalni referent, Alojz Gorjak-Vojko je odgovoren za množično obveščevalno službo, Alojz Novak-Stojan za prosveto in šolstvo ter Marija Petje-Vida za delo z mladino. Za potrebe okrajnega odbora OF in za zvezo tudi s TV kurirsko postajo je bila oblikovana osebna kurirska služba, ki sta jo vodila Novak-Tarzan in Slapincev in Medved Ludvik-Vrbnjak iz M. Nedelje (Bučkovci). Prevzeti oblast je seveda pomenilo organizirati in zagotoviti možnosti za njihovo delo. Odbori OF so obstajali, toda večine tega, kar oblast za svoje delovanje nujno potrebuje, ni bilo. Toda bila je velika pripravljenost in zagnanost vseh, tudi tistih, ki smo jih k delu še pritegovali. Prav to nam je omogočilo, da smo te naloge lahko izvedli v relativno zelo kratkem času in pozneje, v skladu s potrebami, dopolnjevali. Povedati je potrebno, da je nova oblast zelo hitro tudi ukrepala. Že 10. maja 1945 je OOF Ljutomer izdal poziv vsem prebivalcem okraja, da v nabiralni akciji zberejo čim več hrane, obleke in drugega materiala za prebivalce iz vasi, ki so utrpeli škodo zaradi frontnih bojev, in naj pričnejo takoj z obnovo vsega, kar je bilo v vojni porušeno. Poziv je naletel na velik odziv.

Takoj po osvoboditvi smo bili seznanjeni s pripravo novega zakona o upravni razdelitvi Slovenije in zakona o volitvah. Zakon je v Sloveniji predvidel 4 okrajja: ljubljansko, celjsko, novomeško in mariborsko. Mariborsko okrajje naj bi imeli 9 okrajev z naslednjimi števili: KNOO: Maribor, mesto 3, Maribor, desni breg 74, Maribor, levi breg 60, Ptuj 111, Dravograd 52, Lendava 35, Ljutomer 38, Gornja Radgona 52 in Murska Sobotna 114 KNOO. Volitve so bile predvidene v juliju oz. avgustu in so se v tem času tudi izvedle. Čas je bil silno kratek. Še krajše pa so bile naše izkušnje. Na sestankih po vaseh je bilo potrebno predlagati kandidate, pripraviti volilne imenike, organizirati volišča in volilne odbore. Največ težav so nam povzročili volilni imeniki, bolj rečeno opredelitev tistih občanov, ki jim volilna pravica ni pripadala, ker so sodelovali z okupatorjem, bili sovražno razpotoženi do NOG in do ljudske oblasti, zlasti naj bi bili to vsi politiki iz nekdanje Jugoslavije, ki so odklanjali sodelovanje z NOG, sedaj pa bi si želeli ponovne oblasti. Koliko takih je po-

trebno črtati z volilnega imenika, je bilo določeno celo v odstotku. Mislim, da je bilo govora o 11 če ne celo o 13-odstotkih. Mi smo višini odstotka, poznavajoč razmere in ljudi, nasprotovali. Vsi, ki so očitno sodelovali z okupatorjem, so pobegnili in teh v volilne imenike nismo niti vpisovali, drugih pa ni bilo več kot 1 odstotek. Naša dokazila preko tega odstotka tudi v pritožbenem postopku pred sodišči niso vzdržala. To nalogo smo torej »slabo opravili«. Ne glede na to pa so prve volitve v NOO pokazale 100-odstotno pripadnost OF in novi ljudski oblasti. Prvi okrajni NOO Ljutomer in 38 KNOO na območju ljutomerskega okraja so bili izvoljeni s preko 99-odstotno udeležbo volilcev. Z izvolitvijo NOO so bile razdeljene tudi pristojnosti med političnimi organizacijami in organi ljudske oblasti, čeprav je bila med njimi neposredna in vsakodnevna povezava pri delu.

Takoj po osvoboditvi smo organizirali sodno oblast, javno tožilstvo in organe za notranje zadeve. Kadri, ki jih nismo imeli doma, so bili poslani od drugod, tako da nekaj posebnih težav pri organiziranju teh organov nismo imeli. Na nepremostljive težave pa smo naleteli v organiziranju zdravstvene službe. Imeli smo le enega zdravnika. Primanjkovala so zdravila in sanitetni material. Težave so bile s prometom, saj ustreznih prevoznih sredstev sploh nismo imeli. Več kot v normalnih časih pa je bilo bolnikov, med njimi ranjenec s frontnih območij in izstradanec ter bolehnih internirancev, ki so se vračali domov. Da bi ublažili razmere, smo za nekatere bolnike pripravili bolniške postelje v Ljutomeru. Veliko delo so poleg doktorja Ivana Kauklerja, ki je delal do besedno noč in dan, opravile medicinske sestre ob pomoči žensk in mladine.

Na vseh šolah v okraju so med okupacijo poučevali le nemški učitelji. Ti so s prihodom fronte pobegnili, v šolah pa se je nastanila vojska in v razkriški šoli vojaška bolnica. Ko so Nemci iz praznili šolska poslopja, so bila ta skoraj do kraja razdejana.

Učitelji bi rabili najmanj 150, na poziv pa se je na šole iz zgnanstva in drugod vrnilo le okrog 50 učiteljev. Učitelji so skupaj s prebivalci začeli z udarniškim delom popravljati šole, le steklo in material, ki ga ljudje niso mogli sami prispevati, smo skušali dobiti od drugod. Veliko

aktivnost so tudi tu pokazale organizacije OF, AFŽ in ZMS.

Takoj, ko so bile osnovne možnosti, smo začeli s šolskim poukom, v največ primerih že v maju. Pomanjkanje učiteljev smo reševali sami, tako kot so to znali reševati partizani. Organizirali smo 3-mesečni učiteljski tečaj, bolj rečeno, organiziral ga je in opravil najzahtevnejše naloge Vilko Koifar z ženo Elo, ki je vodila internat, bila šef nabave in kuhinje ter mentor tečaja in tečajnikov. Na tečaju so predavali še Jože Košir, Franček Jandl, Oto Zunc, in Minka Zacherl. 62 izbranih kandidatov se je v tem tečaju usposobilo za učitelje. V jeseni 1945 so že poučevali. Z dopolnilnim šolanjem ob delu so si pozneje pridobili še dodatno znanje in skoraj vsi so ostali zvesti svojemu poklicu. Vsi so postali in ostali dolgoletni aktivni družbenopolitični delavci. Skupaj s starejšimi kolegi so vzgajali mladino, skrbeli za vsesplošni kulturni razvoj in za dokončno zmago nove socialistične misli, zavesti in ravnanja. Bili so čvrsta opora v delovanju organiziranih političnih sil, ki jih je združevala OF in KPS.

Že v prvih časih po osvoboditvi so nam bile vsiljene mnoge in težke zahteve, ki smo jih morali reševati. Med številnimi žrtvami fašizma je izgubilo življenje veliko število kadrov, ki so organizirali in vodili NOG in nosili ideje, kako uresničevati in dokončno uresničiti zmago vseljude revolucionarje. Sedaj po osvoboditvi bi nam bili ti kadri dragoceni.

Domovina je bila razdejana in v ruševinah in mnogi predeli brez najosnovnejših dobrin, ki so potrebne za skromno človeško življenje. Z apeli in pozivi nismo dobili dovolj živil in drugih najosnovnejših potrebščin. Morali smo začeti z obveznimi oddajami in odkupi, in to kar smo imeli, začeli deliti na karte in nakazila.

V stalnem iskanju najboljših rešitev so se dogajale tudi napake.

Toda te napake glede na razmere, v katerih smo bili, ne morejo spremeniti bistva naših takratnih ravnanj, s katerimi smo morali ohraniti pri življenju delavce in njihove družine, ki so delali v rudnikih, v tovarnah in povsod tam, kjer je bilo potrebno opraviti neodložljive družbeno koristno delo. Razumljivo, bila so nerazpoložena, ki so se pokazala tudi pri volitvah v ustavodajno skupščino jeseni 1945. leta. Ob

sicer 90-odstotni udeležbi sta kandidata Ivan Ribič in Vilko Kolar dobila 9877 ali 63,26 odstotka oddanih glasov, črna skrinjica pa 5725 ali 36,74 odstotka oddanih glasov. Najslabši rezultati so bili na voliščih v vaseh na Murskem polju. Poleg obveznih oddaj, ki so se jim kmetje upirali, tega smo jih med okupacijo tudi učili in celo zahtevali, so bila že takrat med ljudmi tudi nasprotja z vsemi posledicami, ki so izhajala iz interesov Vzhoda in Zahoda. Zlasti zahodnim politikantom ni bilo vseeno, za kakšno družbeno ureditev se bo odločala nova ustavodajna skupščina. Šlo je za to, ali bo Jugoslavija republika ali kraljevina. In o tem bi odločali poslanci. Šlo je torej za to, kako bodo izpadle volitve.

Rezultati v celotni Jugoslaviji so bili celo proti pričakovanju ugodni. 94 odstotkov jugoslovanskih volilcev je oddalo svoje glasove za kandidate ljudske osvobodilne fronte. Na ustavodajni skupščini 29. 11. 1945 je padla dokončna odločitev. Jugoslavija je postala Federativna ljudska republika. Odpravljena je bila monarhija, onemogočena manifestativna vrnitev kralja Petra in z njim strankarskih garnitur, ki so ves čas NOB v varnem zavetju Zahoda čakale na ta trenutek povratka. Podrl se je zadnji up, toda nasprotja so ostala.

Na eni strani smo bili pod stalnimi pritiski kontrarevolucionarnih sil, ki so ob podpori angloameriške politike svojo agresivno dejavnost opravljale v deželah Zahoda. Iz teh dežel so v Jugoslavijo pošiljale sovražno propagando in oborožene skupine.

Na drugi strani pa bi morali postati in ostati poslušni učenci stalinizma.

Sami smo z našo osvobodilno in vseljude revolucionarno prispevali ogromen delež k zmagi nad fašizmom. Ponosno lahko praznujemo 40-letnico njegovega zloma. Ostaja pa vendar bidek priokus, ko se spominjamo prvih in tudi poznejših časov po osvoboditvi. V najtežjih trenutkih smo ostali osamljeni in celo namerno pod škodljivim vplivom raznih vrst. Pomoči so bili težni tisti, ki bi morali biti kaznovani. Sami smo se torej morali reševati in pri tem smo si pridobili dragocene izkušnje. Na kušnje iz takratnih časov ne bi smeli pozabiti.

Odkupni pogoji za pšenico

Čeprav so bili nekateri pogoji odkupa pšenice letošnje letine določeni že v lanskem avgustu, takorekoč še tik pred žetvijo ni bila dokončno znana cena pšenice. Ker pa so se v tem času močno spremenile tudi druge cene, je najino prišlo še do sprememb nekaterih drugih pogojev ob letošnjem odkupu. Osnovna cena pšenice letine 1985 na območju Jugoslavije je določena na 37 dinarjev za kilogram, k tej ceni pa je treba priložiti še premijo in regrese, ki jih dobijo pridelovalci. Tako naj bi v Sloveniji znašala premija 2 dinarja, iz sredstev sklada za intervencije v proizvodnji hrane pa bodo pridali še dodatnih 5 dinarjev po kilogramu. Cena za kilogram pšenice se bo tako gibala okrog 44 dinarjev, novost v letošnjem letu pa je tudi ta, da sta vseh dodatnih stimulacij deležna tako zasebni kot družbeni sektor.

Pridelovalcem oz. organizatorjem odkupa, ki pripeljejo pšenico v prevzemni center žitno-predelovalnih organizacij, bodo tudi letos priznali stroške prevoza, in sicer 0,65 dinarja po kilogramu bruto teže za prevoz do 15 kilometrov, 1,00 dinar za prevoz od 15 do 30 kilometrov in 1,30 dinarja za prevoz nad 30 kilometrov. Pridelovalec, ki pripelje pšenico na odkupno mesto za-

družne organizacije, dobi za pokritje prevoznih stroškov 0,30 dinarja po kilogramu.

Kakovost pšenice se bo ugotavljala po enakih merilih kot v prejšnjih letih, polovico stroškov sušenja pšenice, ki bo vsebovala nad 15 odstotkov vlage, pa bodo tudi tokrat nosili pridelovalci. Ti stroški bodo naslednji: za pšenico s 15 do 16 odstotki vlage 1,00

dinar po kilogramu, s 16 do 17 odstotki vlage 1,20 dinarja, s 17 do 18 odstotki vlage 1,45 dinarja ter za pšenico z vlago med 18 in 19 odstotki 1,70 dinarja po kilogramu. Za vsak nadaljnji odstotek vlage se ti stroški povečajo za 0,30 dinarja po kilogramu.

Kmetje bodo tudi letos lahko dobili v zameno za pšenico koruzo, obračunano vrednostno v razmerju 1:1,1, prav tako pa bodo za oddano pšenico lahko dobili 10 odstotkov otrobov in 5 odstotkov krmilne moke in to po veljavni ceni v ceniku. Še naprej pa ostaja tudi regres za semensko pšenico. Ta bo znašal letos 20 dinarjev za kilogram, deležni pa ga bodo vsi, ki bodo sklenili pogodbo o tržnem pridelovanju pšenice.

L. K.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE SVETUJE

V juniju smo imeli v Sloveniji nadpovprečno obilne padavine, pogosto kot plohe in nalive. To je povzročilo hitrejši razvoj nekaterih glivičnih bolezni in hitrejša izpiranje mineralnih gnojil, zlasti dušika.

Pri žitih je žetev že tako blizu, da zaščitno škropljenje proti boleznim verjetno ne bo več potrebno.

Pri koruzi smo letos priporočili dognojevanje že v prvi polovici junija, vendar ga marsikje zavoljo dežja še niso opravili. Svetujemo, da koruzo dognojite z dušikom, takoj ko bo vreme to dopuščalo, oziroma čim prej; kasnejše dognojevanje bo slabo vplivalo na dozorevanje. Odmerki dušika naj bodo zdaj nekoliko manjši, kot če bi dognojevali bolj zgodaj.

Krompirjeve nasade bi morali doslej že preventivno poškropiti s kontaktnimi fungicidi. Ker tega še niste storili, svetujemo, da čim prej zaručate nasade z ridomilom MZ ali ridomilom plus. Pazite na pravilno koncentracijo in količino pripravka! Na hektar rabimo 2 kg ridomila plus ali 3 kg ridomila MZ. Če se je krompirjeva plesen že pojavila, ponovite škropljenje čez 3 do 4 dni. Sicer opravite škropljenje ponovno čez 14 do 18 dni oziroma po navodilih protifitoforne službe.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Tako nam je dejal Ludvik Kepe, ko smo ga obiskali v njegovih gorah, in še dodal, da za voljo in veseljem dela na kmetiji, vendar pa ga zadnje čase cene vseeno spravljajo v slabo voljo. Kot povsod v gospodarstvu je tudi tukaj (pri kmetovanju) pomembno, da dobi vsak za svoje delo plačilo. Toda kmetovo plačilo za delo je vse manjše, čeprav dela enako kot prej, tako da mu ne pomaga več niti volja ali veselje niti potrebnost. Z Ludvikom Kepejem iz Gornjega Lakoša bi se najbrž strinjala večina, še posebno pa kmetovalci, ki so usmerjeni v živinorejo. Kepe se je usmeril v poljedelstvo, od živine proda letno le po tri pitance in od 8 do 10 prašičev. Dva vzroka sta, zakaj

na osmih hektarjih prideluje predvsem žitarice in krompir. Prvi je ta, da pri Kepejevih ni dovolj delovne sile, saj sta doma le on in žena; stara mama ni več pri močeh, otroci pa tudi ne utegnejo, čeprav drugače radi delajo. Tako lahko njive s temi poljščinami skoraj povsem obdela s stroji.

O drugem vzroku, zakaj se ni odločil za več živine, pa je rekel tako: »Vsak naj dela toliko, kolikor more, in naj dobi za to pošteno plačilo. Ne more pa dobiti in delati več, kot mu to dopuščajo sredstva. Meni sredstva niso dopuščala, da bi šel na večje, v dolgu pa tudi nisem hotel biti.«

Ludvik Kepe je eden večjih pridelovalcev pšenice v KZ Len-

dava, prejšnji teden je prejel tudi priznanje. Zadnja leta je imel zasejanih okrog 4,5 hektarja površin s pšenico, oddal je po 15 ton. Lani je prodal tudi 13 ton koruze in 6 ton krompirja. Lani se je še vse splašalo, je rekel, vendar je letos čisto drugače. Tudi sedaj ima na prodaj koruzo, vendar ima ta tako nizko ceno, da mu niti na misel ne pride, da bi jo prodal. Dokler je bilo umetno gnojilo še cenejše (čeprav je

dovolj nagaja. Poglej na primer sedaj tole: za letos sem bil prepričan, da bom imel rekordno letino. Upošteval sem vse agrotehnične ukrepe, kupil potrebno količino umetnega gnojila, škropil z vse mogočimi škropivi. Sedaj pa je pšenica vseeno položena, vreme je ves čas deževno, tako da lahko samo upamo, da bo lepo vsaj med žetvijo. Seveda imajo tisti, ki niso škropili ali dodajali umetnega gnojila še večje probleme. Pri njih je pšenica povsem položena, poleg tega pa je v njej ogromno trave. Tudi sam bom v prihodnje prisiljen zmanjšati porabo teh dragih sredstev, še posebno, če bodo cene pšenice tako nizke.

Kot smo že omenili, smo Ludvika Kepeja našli v Lendavskih gorah med trtami rilinga, ki ravno te dni najbolj cveti. Skupaj ima 45 arov goric in, tako kot doma na kmetiji je tudi tu problem z delovno silo. Na srečo se trta dandanes ne okopava več veliko, temveč se bolj škropi. Vendar mora tudi tukaj prej odšteti precej denarja, če hoče piti dobro vino. Za škropivo, s katerim je ravno takrat škropil, je plačal skoraj 7 tisoč dinarjev. Oba z ženo sta zmajevala z glavo, ko smo povprašali, kako bo kaj letos z grozjem in vinom. »Slabo kaže, slabo. Veliko trte je pomrznilo, sedaj pa še tole slabo vreme.

Če že ne bo veliko grozja, naj bi bilo vsaj dobro. Toda vse je odvisno od vremena. Grozja tako ne prodajamo več, čeprav smo prej prodajali samo grozje. Sedaj prodamo rajši vino, pa še to se ne splača, če primerjate, koliko dobite za liter in koliko morate za liter vina odšteti v gostilni.

Ves čas pogovora se je Ludvik Kepe oziral v nebo in se ježil nad črnimi oblaki, ki so se zgrinjali. Tako kot mnogi pomurski kmetovalci mora tudi on pokositi še skoraj 1,5 hektarja travnikov in spraviti seno za zimo. Toda sonca ni in ni!

B. Peček

»Delaš z veseljem, če dobiš za to pošteno plačilo!«

bilo tudi tani drago) in je dobil za 50 kilogramov koruze enako količino umetnega gnojila, je še slo, za letos pa ne kaže dobro: »Umetna gnojila in vsa potrebna škropiva so se letos tako podražila, da ne vem, kako bo z računico ob koncu leta. Predvidena cena 45 dinarjev za kilogram pšenice je po mojem mnenju še vedno prenizka. Normalna cena, pri kateri bi se splačalo prodati večjo količino pšenice, bi bila 50 dinarjev. Jeseni bom sejal pšenico le, če bodopogoji ugodnejši. Nam kmetovalcem že itak vreme

Vse manj male divjadi

Že nekaj let lovske organizacije v soboški občini ugotavljajo, da se povečuje odstrel velike divjadi in zmanjšuje odstrel male poljske divjadi. V letu 1984 so lovci odstrelili 1109 poljskih zajcev, 10695 fazanov, 1053 jerebic, 1696 divjih rac, 1483 srnjadi, 232 divjih prašičev in 83 jelenjadi. Najbolj se je povečal odstrel divjih prašičev, najmanj pa odstrel poljskih zajcev in fazanov.

Odstrel je odraz številčnosti določene divjadi, saj se je število divjih prašičev v Pomurju v zadnjem času močno povečalo, na drugi strani pa je stanje male divjadi prav zaskrbljujoče, saj je je vse manj.

Za ohranitev male divjadi bo potrebno čim prej sprejeti določene varstvene ukrepe, predvsem spremljati vse spremembe v okolju in njihov vpliv na divjad. Kmetijski, lovci in projektanti bi morali najtesneje sodelovati, zato je pohvalno, da so pri načrtovanju melioracij upoštevali tudi zaščito živali. Kajti prav z nenehnim poseganjem v naravno okolje, krčenjem grmičevja, s spomladanskim požiganjem trav in tudi nenačrtovanimi odstrelom je mala divjad v Pomurju ogrožena. Povečanje vlaganja poljskih živali v gojitvena lovišča v sedanjih gospodarskih razmerah ni opravičljivo. Najprej je potrebno ustvariti v vzrejalnišnih primerne življenjske razmere in šele nato začeti z intenzivnim gojenjem divjadi, oziroma perjadi, ki pa seveda še vedno ni sposobna preživeti v naravnem okolju.

Na drugi strani pa se je povečal odstrel divjih prašičev, ki so kljub temu naredili veliko škodo. Vprašanje je, če je povečan odstrel in fizična zaščita rešitev za zmanjšanje škode, ki jo naredijo divji prašiči, srnjadi in jelenjadi. Več uspeha bi verjetno dosegli, če bi tej divjadi uredili krmišča, pri tem pa ne bi smeli varčevati s krmom. Ti stroški bi se povrnili s prodanim mesom, predvsem pa bi zmanjšali škodo na kmetijskih in gozdnih površinah.

Cene odstrelne divjadi za tuje goste se še močno razlikujejo po posameznih lovskih družinah in lovskih organizacijah.

B. Peček

Več skrbi kadrom v kmetijstvu

Da so kadri in njihova usposobljenost za delo eden od osnovnih pogojev za uresničitev ciljev v kmetijski proizvodnji, se zavedajo tudi v sozdu ABC Pomurka. O tem, kakšno je kmetijsko šolstvo v Pomurju in kadrovska problematika kmetijstva v soboški občini, so spregovorili tudi na zadnji seji Sveta za kmetijstvo pri Predsedstvu občinske konference Socialistične zveze.

Osnovne kadre dobiva pomursko kmetijstvo iz srednje kmetijske šole v Rakičanu, ki že štiri desetletja uspešno opravlja svoje poslanstvo. V tem času je to šola končala 1.643 učencev (nižjo kmetijsko šolo II. in IV. zahtevnostne stopnje 713 učencev in šolo za kmetijskega tehničarja 930 učencev), zlasti spodbudna pa je ugotovitev, da se vse več mladih, ki so končali to šolo, v zadnjem času odloča za kmetovanje na svojih kmetijah.

Poleg vzgojno-izobraževalnega poslanstva pa se ta šola uspešno vključuje tudi v okolje, saj je nosilec in izvajalec poskusov v poljedelstvu in vrtnarstvu, pri čemer se uspešno povezuje s strokovnimi in znanstvenimi ustanovami. Na osnovi rezultatov teh poskusov se strokovna komisija odloča tudi za uvajanje novih sort. Posebno skrb pa na šoli namenjajo tudi izobraževanju odraslih. Tako vsako leto v zimskem času pripravijo večmesečne izobraževalne tečaje za traktoriste iz kmetijskih organizacij združene ga dela, šola pa je tudi edina v Sloveniji verifikirana za organizacijo tečajev za kombajniste. V sodelovanju z živilno-rejsko-veterinarskim zavodom so letos ponovno poživili tudi izobraževalne kmetijske gospodinj in tako se na enodnevnih seminarjih vsak mesec vrstijo od 150 do 200 kmetijskih žena, ki se praktično seznanijo s pripravo enostavnih in zdravih jedi na kmetiji.

L. Kovac

ŽE LUBENICE

M. Sobota G. Radgona Lendava Ljutomer

zelenjava				
solata	120			100
paradižnik	140—150	120	114—120	120
paprika	350—400	400	394—450	413
kumare	98—100	100	80—104	91,14
korenček	200—236		140	166—200
čebula	118—120	100	105—120	103,35
krompir	100		112	96,80
ohrovt	140			
bučke	200			
sadje				
jabolka	140—200	140		150—180
češnje	150—200		250	150
hruške	290—300			
jagode	240		350	
brskve	200	200	210	200
višnje	150			
lubenice	190		200	200
limone	400	244		244
grapefruit	275			

(Te cene so veljale konec prejšnjega tedna)

TURNIŠČE: cene pujskov

Zaradi izredno slabega vremena minuli četrtek, 27. junija, so rejci pripeljali na sejem le 23 pujskov, starih od 7 do 10 tednov. Tudi kupcev je bilo malo, saj so prodali le 16 živali, cena pa se je gibala med 8.000 in 12.000 dinarji za par.

Leta 1953 je bilo na Kobilju okrog 1000 prebivalcev, zdaj — v letu 1985 — pa jih je le še 700. Kdo je kriv za to?

»Kdo je kriv? V letih po vojni so se ljudje iz našega kraja množično zaposlovali drugje, zato so se mnogi sčasoma nastanili v kraju, kjer so bila delovna mesta. V tistem času je potekala politična akcija: čim več ljudi v tovarne! »Izseljenci« so zemljo prodali in tako se je zelo zmanjšal sklad zasebnih kmetijskih zemljišč. Da je danes na Kobilju 220 ljudi manj kot pred 22 leti, »krivi« so tudi starši, ki zdaj nimajo več toliko otrok,« je menil predsednik sveta krajevne skupnosti Kobilje, Pavel Nemet.

ZAKAJ NE BI OSTALI DOMA?

No, v Kobilju pa ne bodo dovolili, da bi se izseljevanje nadaljevalo. Pravzaprav se je že ustavilo, saj ljudje vse bolj spoznavaajo, da jim je lahko lepo tudi v njihovem obmejnem kraju. To je povsem slovenska vas, okrog katere so naselja z narodnostno mešanico prebivalstvom. Na Kobilju imajo popolno osmetleto, z asfaltom so povezani z Dobrovnikom, imajo vodovod, za silo rešeno telefonijo (tudi javno telefonsko govornico premorejo), delavna so gasilsko, kulturno in športno društvo, družbenopoliti-

Pavel Nemet: »Kobiljčani si zelo prizadevamo, da bi v stari šoli naredili proizvodni obrat. Prepričan sem, da nam bo to uspelo. Delo bo dobilo okrog 40 delavcev.«

Zaustaviti izseljevanje

čne organizacije, imajo čebelar-sko družino in še kaj.

Predsednik krajevne konferen-ce SZDL Marjan Farkaš je zatrdil:

»Družbenopolitične organiza-cije, zlasti pa Socialistična zveza, so usklajevalce aktivnosti, ki naj pripomorejo k zadovoljevanju vseh skupnih potreb. Tako smo izvedli že nekaj referendumov, uspešna so glasovanja na volitvah, naše delegacije so delavne, vplivamo na večjo osveščenost, spodbujamo delo. V naši vasi je spet začela z delom mladinska organizacija...«

Besedo je povzel Pavel Nemet:

»Prav nič ne dvomim o razvoju našega kraja, vendar bo ta hitrejši, če bomo na Kobilju dobili proizvodni obrat. Vse kaže, da se bo to res zgodilo: imamo staro šolsko poslopje, ki meri 300 kvadratnih metrov, in v njem bi lahko izdelovali usnjeno galanterijo ali kaj drugega. Objekt si je že ogledala komisija in prepričan sem, da ne bo treba dolgo čakati, da bi okrog 40 delavcev dobilo delo doma. To bo veliko jamstvo, da bodo ostali na Kobilju.«

GASILSKI DOM NI LE GASILSKI

Kobiljčani bodo pomagali pri urejanju tega objekta, kolikor bo pač v njihovih fizičnih in materialnih močeh. Sicer pa so, kadar gre za kako akcijo, sila složni in

delavoljni. To dokazuje tudi gradnja gasilskega doma, ki so ga odprli v nedeljo. Morda je na zunaj — od daleč gledano — majhna stavba, pa ni tako: v njem sta gasilski garaži, prostor za civilno zaščito, pisarne, dvorana za družabne prireditve, kuhinja...

»Sicer bi o gradnji doma lahko več povedal predsednik gasil-skega društva; jaz, kot predsednik sveta krajevne skupnosti, lahko rečem le to: pomagali smo vsi. Tako je krajevna skupnost za dom primaknila milijon 600 tisoč dinarjev, novih seveda, gasilci so imeli več veselja in tako naprej. Zdaj, po zgraditvi doma, ima gasilsko društvo vse potrebne pro-

store, lani pa je dobilo tudi nov avtomobil. V naši vasi deluje gasilsko društvo že 95 let in je zelo množično: 260 članov ima, in del teh je organiziranih v sedem desetih.«

KLOBČIČ SE ODVIJA

»Marjan Farkaš, kako pa je s kulturnim udejstvom v Kobilju?«

»Imamo kulturno društvo, ki ima več sekcij: dramsko, folklorno, sekcijo za ohranjanje ljudskega izročila in druge. Dramska je lani uprizorila komedijo Klobčič in z njo tudi gostovala. Sekcija za ohranjanje ljudskega izročila je pripravila ustrezen program (pesmi, glasba), kar so posneli za Radio Murska Sobota in Radio Ljubljana, nastopili pa smo tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani. Prvotna zagnanost je sicer nekoliko popustila, vendar le za krajši čas, saj bo v jesensko-zimskem času dramska sekcija zagotovo spet pripravila odrsko delo.«

Te dni bodo sodelavci Inštituta za geografijo Univerze Edvarda Kardelja Ljubljana začeli na Kobilju raziskovati sodobne demografske tokove. Med drugim bodo ugotovili gibanje prebivalstva in predvideli prihodnji razvoj. Ugotovili bodo vpliv deagracije in urbanizacije na naselje oziroma prebivalstvo, raziskali sedanje bivalne razmere in selivne tokove. Ugotovitve s Kobilja naj bi služile kot model za podobne raziskovalne naloge na drugih območjih.

Tejle stavbi na Kobilju sicer pravijo gasilski dom, vendar je v njem tudi veliko prostorov za dejavnost drugih društev in organizacij, navsezadnje tudi večja dvorana za družabne prireditve. Foto: Š. S.

V nadaljevanju pogovora nam je predsednik sveta krajevne skupnosti Kobilje, Pavel Nemet, še nanizal dosežke v zadnjih petih letih, ozrl pa se je tudi na prihodnje naloge. Na prvo mesto je postavil aktiviranje proizvodnega obrata, izsuševanja in zložbe temeljišč ter ureditev Kobiljskega potoka — tako zaradi podalnice kot tudi zagotovitve vode za požarno varnost, ni pa prezrl tudi nujnosti urbanističnega urejanja naselja. Zdaj, ko se izseljevanje ustavlja, povsem pa se bo stanje uredilo, ko bo stekla proizvodnja v vaški tovarnici, že pri-manjkuje parcel za gradnjo. Z razširitvijo zazidalnih obklošev bodo uredili tudi ta problem in tedaj se utegne zgoditi, da bo na Kobilju spet tisoč prebivalcev. Vas ne bo izumrla.

Š. SOBOČAN

Predstavljamo vam Štefana Žekša

Pomembno priznanje za uveljavljanje samoupravljanja

Ob dnevu samoupravljalcev in 35-letnici samoupravljanja je bila v veliki dvorani skupščine SR Slovenije v Ljubljani osrednja republiška proslava. Ob tej priložnosti so organizacijam združenega dela in dobrih samoupravljalcev izročili priznanja in nagrade za uspešno delo in listine s plaketo Josip Broz Tito — 35 let samoupravljanja. Med letošnjimi dobitniki listine s plaketo, ki jo je podelila skupnost klubov samoupravljalcev Slovenije, je tudi ŠTEFAN ŽEKŠ iz Murske Sobotne, vodja delovne enote Vzdrževanje cest in ulic tozda Komunala Sobotna.

V 37 letih delovne dobe je ves čas delal na področju komunalne dejavnosti v vseh organizacijskih enotah, iz katerih se je razvila današnja delovna organizacija Sobotna. Tako se je leta 1948 zaposlil v takratnem Ogradu, v letih 1950—1954 v Sogradu, od 1954 do 1959 je bil pri Zidarju v Murski Soboti, zatem pa leta 1959 na Zavodu za komunalne storitve, 1960 in 1961 je bil zaposlen v Direkciji za komunalne službe, od leta 1962 pa pri Komunalnem podjetju Murska Sobotna. Kljub temu da je na področju komunalnih dejavnosti večkrat primanjkovalo denarja, je tovariš Žekš s svojimi sodelavci uspešno vzdrževali vse komunalne naprave, in to velikokrat zaradi njegovega ustvarjalnega odnosa in skromnosti pri trošenju sredstev. Veliko časa je preživel tudi na območju Goriškega, kjer so bile ceste po njegovi zaslugi vedno prevozne, ne glede na zimske in druge vremenske razmere. Pri tem ni nikoli postavljav v ospredje obvezni delovni čas, ampak se je razdaljal po svojih najboljših močeh.

Štefan Žekš — roditelj se je leta 1928 — je vseskozi aktivno sodeloval tudi v organih upravljanja in samoupravljanja, v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in širši družbenopolitični skupnosti. Med drugim je bil predsednik delavskega sveta tozda član ZK je od leta 1955 — predsednik in član izvršnega odbora OO ZSS, predsednik zbora uporabnikov sisa za cestno in komunalno dejavnost, večkrat član okrajnega in občinskega sindikalnega sveta itd. Še vedno pa je aktiven v samoupravnih organih

ŠTEFAN ŽEKŠ — Dobitnik listine s plaketo Josip Broz Tito — 35 let samoupravljanja.

in družbenopolitičnih organizacijah krajevne skupnosti, kjer prebiva.

Trenutno ponovno zelo vestno opravlja funkcijo predsednika delavskega sveta tozda Komunala, je načelnik narodne zaščite v delovni organizaciji, vodja delegacije sisa za zdravstvo, delegat v siso za cestno in komunalno dejavnost, delegat zbora izvajalcev Zveze komunalnih skupnosti Slovenije in še bi lahko naštevati. Svoje bogate in dolgoletne izkušnje pri neposrednem proizvodnem delu, kjer še vedno žanje velike uspehe, in pri delu v samoupravnih organih in DPO uspešno prenaša na mlade sodelavce. Zato uživa pri njih veliko spoštovanje in ugled. Priznanja, kot so srebrni znak ZSS, red dela, nagrada skupščine občine in najnovejša listina s plaketo Josip Broz Tito — 35 let samoupravljanja, pa mu bodo gotovo pomembna spodbuda za nadaljnje uspešno delo na različnih področjih.

Milan Jerše

PORTRET

Razni mojstri so vse bolj nepogrešljivi del naše vsakdanjosti. Še kako znamo tarnati, ko odlagajo naša naročila, ali jih znova in znova čakamo zaman. Včasih (m)no pri tem zares prava nadlega. Pa ne vsi, še se najde kakšen zares ustrezljiv med njimi. Prav po tem ljudje najbolj cenijo grabonoškega »kovača«.

Pri Janezu Kocmutu, domačini mu pravijo kar naš Janko, je pred nekdanjo kovačijo venomer živahno. Vendar so konje in konjske vprege že pred mnogimi desetletji zamenjali jekleni konjički.

»Pravzaprav se niti ne morem spomniti, kdaj sem podkoval zadnjega konja,« je brskal v preteklost Janko, medtem ko se je sklanjal v notranjost stoenke. »Moralo je biti še takrat, ko je vodil kovačijo oče, ki je umrl 1976. leta.«

In ko so čez štiri leta pokopali še mamo, je ostal na domačiji sam. Čeprav je že 15 let brez desne roke — odvzela mu jo je eksplodirajoča pločevinasta sonda v delavnici — ni vrgel puške v koruzo. Takrat še 17-letni mladenič se je pogumno spoprijel z življenjem. Ob delu je pozabil na nesrečo, v levici pa se je kmalu

MOJSTER ZA VSE

Janez Kocmut

nabralo dovolj moči, da zmore tudi težja dela. V bistvu samouk je že leta cenjen mojster mehanike, kleparske, avtoličarske in še kakšne stroke.

»Največ sem se naučil od očeta, kasneje pa sem se izpopolnjeval z delom. Prva leta je v delavnici še pelo kladivo in sem koval železo, če mi je kdo pomagal.

Vendar je bilo tega dela in zasluzka vse manj. Moral sem se preusmeriti v popravilo avtomobilov. Lahko bi sicer čakal na podporo s »socialnega«, vendar bi se potem izneveril samemu sebi. Dovolj zaslužim zase, najbolj pa me veseli, če lahko ljudem ustrežem in pomagam.«

Njegova ustrežljivost je znana daleč naokoli in nekateri to tudi izkoriščajo. Zgodi se, da mu pripejajo takšen avto, ki sodi prej na odpad kot na popravilo.

»Pa, kaj hočem?« bolj potarna za šalo kot zares. »Škoraj nihče noče več delati avtokleparstva, vsi se preusmerjajo v donosnejše storitve, pa naredim... Pri tem zaslužka tako ni, kar se s plača, so manjše »krpanje« in mehanski servisi.«

Ves v motorjih in pločevini ni pozabil na kovaštvo. Pod streho delavnice skrbno čuva še vsa orodja in priprave. In kot je dejal ob slovesu, je najbolj vesel, kadar ga pokličejo kmetje, da poreže živini parklje.

V. Paveo

»Razširiti upokojsko dejavnost!«

V zadnjem času je precej aktivno Društvo upokojencev Murske Sobotne, ki za svoje člane organizira vrsto akcij. Skrb za socialno varstvo upokojencev, urejanje njihove stanovanjske problematike, kulturna in rekreacijska dejavnost — to je le nekaj najpomembnejših področij, kjer so se posebej uveljavili. Spodbudno je, da so pomagali tudi pri ustanavljanju novih društev na podeželju. O tem je stekel pogovor s predsednikom soboškega društva upokojencev Dušanom Devetakom.

»V Društvo upokojencev Murske Sobotne je vključenih 2658 upokojencev, in sicer starostnih, družinskih, kmečkih in invalidskih. Mi si prizadevamo, da bi jih v naše društvo vključili še več. Vedeti moramo, da imajo v našem društvu poleg obveznosti tudi določene pravice. Zato imamo željo in hkrati nalogo, da bomo v začetku leta 1986 poskušali ustanoviti poverjeništa društva upokojencev v Brezovcih, Moravskih Toplicah, Prosenjakovcih, Bogojini in Gornjih Petrov-

cih, kjer jih doslej še nismo imeli. Na ta način bomo na teh območjih skušali pridobiti nove člane«, poudarja tovariš Devetak.

DUŠAN DEVETAK — Prizadevni predsednik Društva upokojencev Murske Sobotne je pobudnik marsikaterih akcij v soboški občini.

Kot je znano, delujejo v soboški občini še druga društva upokojencev, kjer se je ravno soboško društvo še posebej angažiralo. Kaj bi dejali o tem?

»Res je! Poleg društva upokojencev v Murski Soboti imamo v soboški občini še podobno društvo v Beltincih, v katerega je vključeno 410 upokojencev, v Bakovcih, ki smo ga ustanovili spomladi, vanj pa je včlanjenih 135 upokojencev, in pred nedavnim še v Černelavcih, ki ima že preko sto članov, razvilo pa je tudi svoj prapor. Podobno so stori-

li še v Rogoševcih, na Cankovi, v Gradu, Martjancih, medtem ko so v Čepinocih nedavno vsi občani prispevali prostovoljne prispevke za razvijanje prapora. To je gotovo edinstven primer, kar je velika zasluga poverjenikov in družbenopolitičnih dejavnikov v krajevni skupnosti.«

Na katerih področjih pa se upokojenci zlasti uveljavljajo?

»Upokojenci se uveljavljajo na področju socialnega skrbstva za naše člane, zato spremljamo, kako živijo, kakšno je njihovo gnotno stanje, posebno pozornost pa namenjamo tudi zdravstveni in stanovanjski problematiki. Na programsko-volilni konferenci smo sprejeli sklep, da bomo izvedli anketo med upokojenci. Ker nam je anketa, ki so jo izdelali v krajevni skupnosti Partizan v Murski Soboti, dala zelo zanimive ugotovitve, zlasti še o gnotnem in socialnem položaju starejših občanov, smo se odločili, da bomo izvedli tovrstno anketo na območju celotne občine. To pobudo podpirajo tudi občinska konferenca SZDL, Rdeči križ in Center za socialno delo. Poleg tega skrbi naše društvo za športno dejavnost upokojencev, njihovo rekreacijo, kulturo itd. Tu dosegajo naši upokojenci vidne uspehe celo v republiškem merilu, pevski zbor, ki deluje tri leta, pa se je uveljavil že mnogokje. Večje število članov društva pa pošiljamo tudi na oddih v upokojski počitniški dom v Izolu, v Rogaško Slatino, Rateče, poskrbljeno pa je tudi za ugodno termalno kopanje v Moravskih Toplicah. Našo dejavnost želimo v prihodnje še razširiti v korist vseh naših članov.« Milan Jerše

OPEKARNA MARIBOR • RADVANJE Maribor, Streliška 16 a

GRADITELJI

PO ZNIŽANIH CENAH IN Z BREZPLAČNIM PREVOZOM DO 150 km

MONTAŽNI STROPOVI »NORMA«

S POPUSTOM PRODAJAMO TUDI TRAJNOŽARNE PEČI

PRIHRANEK DO 50.000 din

Telefon (062) 39-911

DVA ZA ENEGA FUNKCIONARJA

Nedavni obisk uglednega gosta iz sosednje Železne županije v Pomurju Miklosa Horvatha — prvega sekretarja Madžarske socialistične delavske partije — smo izkoristili tudi za pogovor o nekaterih novostih v madžarskem političnem sistemu in pomenu prireditve, kot je bil Narodnostni dan v Sakalovcih.

— 8. junija so bile na Madžarskem prvič volitve po novem volilnem zakonu. Kaj je ta ta prinesel in kako so se nova določila pokazala v praksi?

»Da, 8. junija so bile pri nas volitve za občinske in državne funkcionarje. Uveljavljali smo več novosti, kajti novi zakon je prejšnje možnosti uzakonil kot

večinoma tiste, ki jih je predlagala fronta, kljub temu, da je bilo med kandidati okrog 40 takšnih, ki so jih posebej predlagali občani. Podobno je bilo v državnem merilu. Ker so volilci sedaj lahko resnično izbirali, čaka izvoljene funkcionarje večja odgovornost, da upravičijo zaupanje.«

— Kako pa je bilo na narodnostno mešanem območju? Ali bodo tudi Slovenci imeli narodnega poslanca?

»Na narodnostno mešanem območju — pri Slovencih, Hrvatih in tudi Nemcih — smo se pripravljali na volitve v takem duhu, kot je to zapisano v naših političnih dokumentih o narodnostih. To pomeni, da je večina tam izvoljenih občinskih predstavnikov takšne narodnosti, kakršna tam živi. Tudi vodstvo bo tam iz vrst pripadnikov narodnosti. Ožirali smo se tudi na to, da bi jih izvolili v mestna in županijska vodstva. Slovenci sedaj sicer ne bodo imeli narodnega poslanca, ker je na kandidadni listi v mestni občini Monošter dobil več glasov drugi kandidat (Ernő Smit); za Bartakoviča je glasovalo 46 odstotkov volilcev, kar pomeni, da bo na prihodnjih volitvah že on poslanec, sedaj pa bo nadomestni poslanec. Kajti, kdor je dobil več kot 25 odstotkov glasov, je avtomatično postal nadomestni poslanec in član občinskega sveta.«

— Bili ste na Narodnostnem dnevu v Sakalovcih. Kako ocenjujete takšne prireditve?

»Da, bil sem na tej prireditvi in srčno sem se veselil nad uspehi, ki so jih s svojimi nastopi pokazali tudi Slovenci. Še bolj razveseljivo je to, da so predstavili v materinem jeziku svojo kulturo in tradicijo. Gornji Senik, Dolnji Senik, Stevanovci, Sakalovci — vsi so bili navzoči s svojimi kulturnimi skupinami. In dobro je videti, da se prizadevanja za razvoj narodnosti tako lepo obrestujejo. Torej čuti se, da narodnost živi. Veselilo me je tudi to, da niso bili tam le starejši, ampak tudi precej mladih. Moramo pa si prizadevati, da to ne bo samo ohranjanje tradicije, temveč da bodo ljudje od tega imeli tudi osebno korist, zadovoljstvo. Pri nas Slovenci, pri vas pa Madžari, naj s svojimi stiki postavijo takšen most, ki bo pomagal razvijati prijateljstvo dveh narodov.«

JOŽE GRAJ

MIKLOS HORVATH, prvi sekretar Socialistične delavske partije Železne županije.

obvezne. To pomeni, da je bilo treba obvezno evidentirati dva ali tudi več kandidatov za eno funkcijo. Ta postopek je izpeljala naša najmočnejša organizacija — Domovinska ljudska fronta. Prebivalstvo je imelo tako možnost izbirati med dvema kandidatom, poleg tega pa so lahko predlagali na kandidatsko listo še tretjega kandidata.«

— Pa so v praksi kje to možnost izkoristili?

»V Železni županiji so predlagali po 3 kandidate za državne funkcionarje v Kormend in Kőszegu. Po 3 ljudi so prav tako v več krajih predlagali za občinskega ali vsakega predsednika. Moram pa povedati, da bi te kandidate, ki jih je evidentiralo prebivalstvo, lahko predlagala tudi Domovinska ljudska fronta. To namreč niso bili neodvisni kandidati, kot so pisali časopisi na Zahodu. Večina jih je v partiji. Za občinske predsednike so izvolili

Materni jezik pomembnejši kot svetovni jezik

Na zadnji seji Narodnostnega odbora Železne županije sem slišal, da je za pouk slovenskega materne jezika na novi monoštrski osnovni šoli s 16 učilnicami, ki bo začela delovati septembra, bilo prijavljenih vsega skupaj le 10 prvošolčkov. To je bilo povedano z določenim prizvokom neodobravanja, češ da med samimi monoštrskimi Slovenci ni zanimanja za pouk materinščine. Po predvidevanjih, ker pač točnih podatkov ni na voljo, bi jih moralo biti precej več. Da bi nekoli več zvedeli o tej zadevi, smo obiskali direktorja šole, Csabo Kolárja, ki je povedal tole:

— Naša šola bo imela okrožni značaj. Poleg monoštrskih šolarjev jo bodo obiskovali tudi učenci višjih razredov iz Sakalovec in vsi učenci iz Slovenske vasi. Otroci iz slednjih dveh vasi so v glavnem slovenske narodnosti. Zanje je treba vsekakor zagotoviti možnost učenja slovenskega materne jezika. Tako se je porodila tudi misel, da najbrž potrebujejo takle pouk tudi otroci tistih mladih slovenskih zakoncev, ki so se priselili v Monošter. Pri vpisu v prvi razred pa so se začele težave, ker je le zelo malo slovenskih staršev vpisalo svoje

otroke k pouku slovenskega jezika. Zaradi tega so naši pedagogi stopili v akcijo in prepričevali starše o pomembnosti tega pouka. Le tako nam je uspelo, da je vpisanih 12 otrok.

— Po vaši »akciji« toliko?

— Ja, po naši akciji.

— Tudi vi ste se priselili v Monošter, vendar pa že vrsto let tu živite in delate. Koliko je približno tistih bodočih prvošolčkov, ki bi jih monoštrski starši lahko vpisali k pouku slovenščine, pa tega niso storili?

— Točnih podatkov nimamo. Gotovo pa je, da bi mirne duše lahko imeli popoln slovenski razred.

— Kje so vzroki, da starši narodnostnega poretka v Monoštru ne izkoristijo te možnosti?

— Na to vprašanje bi zelo težko odgovoril, ker zaenkrat še ne poznam poglobljene duše porabskih Slovencev, če smem tako reči. Mislim, da ima to, če hočete nekakšno nezainteresiranost, svoje korenine verjetno neke zelo globoko. Po drugi strani pa imam občutek, da se mladi morda vse bolj zanimajo za svetovne jezike, angleščino, nemščino itd. To pa je lahko nevarno tudi za obstoj materinščine neke majhne narodnostne skupnosti.

— Vi ste prej živeli v nekem drugem narodnostnem okolju. Kakšne izkušnje ste si nabrali tam?

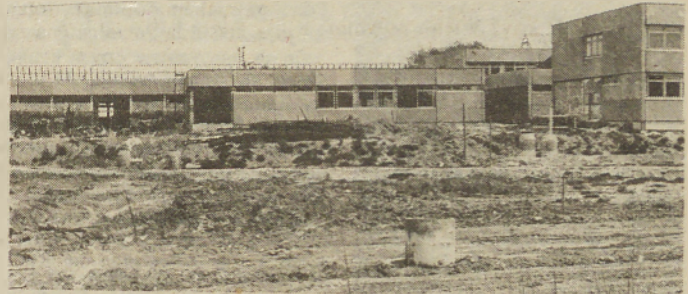
— Jaz sem končal visoko šolo v Pečuju, sem profesor matematike in politike. Bil sem tudi aktiven član folklorne skupine Baranja, ki je, kot veste, narodnostna skupina. Peli smo hrva-

nah, na cesti in drugod, samo hrvaško ali srbsko.

— Kaj pa v Monoštru?

— Menim, da slovensko govorijo le starejši Slovenci. Vsaj na taki ravni, ki je potrebna za obstoj nekega jezika.

— Vem, da so se uradno že končali vpisi v prvi razred. Ali je še kakšna možnost, da se pozne-

Tale bo nova osnovna šola v Monoštru (Szentgotthárd)

Foto: J. G.

še in srbske pesmi, plesali ples iste izvora. Veste, Hrvači so tudi številčno močnejši kot porabski Slovenci. Menim, da je množičnost že tudi sama po sebi določena gonilna sila. Če smo bili v kakih hrvaških ali srbskih vasi, sem zmeraj imel občutek, da v teh okoljih zares živi jezik narodnosti. Kajti tam so ljudje govorili vsepovsod, v trgovinah, gostil-

je vpišejo v slovenski oddelek tisti, ki bi si morebiti premislili in se odločili, čeprav v normalnih okoliščinah o tem sploh ne bi bilo treba razmišljati?

— Seveda, ta možnost še zmeraj obstaja. Interesenti naj me obiščejo in stvar bo urejena.

Francek Mukič
(Narodne novine)

DRUGI O NAS

Z našim majhnim, a zelo razvitim jugozahodnim sosedom — Slovenijo — se je nadaljevala serija Kluba Srednja Evropa, ki si je zadala za cilj obisk karpatskega bazena in prikaz usode madžarskih manjšin. Tokrat smo povabili ANDRASA BERTALANA SZEKELYA, narodnostnega sociologa, člana narodnostne raziskovalne skupine Knjižnice Gorkij, ki se že dalj časa ukvarja z raziskovanjem življenja madžarske manjšine v Jugoslaviji.

V Sloveniji, soseski pokrajini Orseg in Hetes, živi raztresena številčno najmanjša madžarska manjšina. Jih je kakih 9 do 10 tisoč. Njihovi predniki so se naselili v teh krajih v XI. stoletju, v času slavonskih osvajanj kralja sv. Ladislava in Kolomana. Kljub majhnemu številu pa je položaj tamkajšnje madžarske manjšine v celotni Srednjevzhodni Evropi zdaleč najboljši, slovenskemu narodnostnemu modelu lahko zavidajo tudi manjšine v Zahodni Evropi. Kaj je pravzaprav osnova tega modela? Usodo vsake manjšine določajo predvsem naslednji trije elementi: narodnostne pravice, politično zastopstvo in možnost kulturno-prosvetnega razvoja. Slovenska ustava in zakonodaja zagotavlja te takorekč idealne možnosti in pravice italijanski in madžarski narodnostni manjšini v tej republiki.

Ustava predvsem poudarja, da

Edinstven narodnostni model

so v republiki živeči narod in narodnosti avtohtoni prebivalci, in da mora večinski narod zagotavljati pravice in možnosti manjšini tudi, če ona tega ne zahteva. Številčnost manjšine v nobenem primeru ne more vplivati na določanje njenih pravic in političnih možnosti. V tem smislu so ustavne posebne posamezne in skupne narodnostne pravice v Sloveniji naslednje: 1. Italijanski in madžarski jezik sta enakopravna s slovenskim jezikom, 2. Neodtujljiva pravica narodnosti do šolstva in kulture v lastnem jeziku, 3. Država se obvezuje nuditi vsi materialno pomoč za razvoj stikov manjšin s matičnim narodom, 4. Manjšini je dovoljena uporaba vseh narodnostnih simbolov, 5. Manjšini lahko ustanovita sis za prosveto in kulturo, oziroma politično predstavniško telo, ki ima pravico veta pri vprašanjih, ki zadevajo narodnosti.

Zakoni in odloki, ki se nanašajo na narodnostno mešana območja, verno odsevajo duh ustave. Obvezno so dvojezične vse listine, od osebnih izkaznic do pečatov in napisov, oblasti so dolžne državljanom, ki niso slovenske narodnosti, vnesti v njihove listine podatke po pravopisu njihovega materne jezika. Na tistih delovnih mestih, na katerih delajo tudi Madžari, si morajo po danih možnostih prizadevati zaposliti take slovenske delavce,

ki znajo madžarsko. Zakon o šolstvu odreja edinstven sistem dvojezičnega šolstva v svetovnem merilu. Cilj tega je med drugim: 1. Da krepi narodnostno zavest, 2. Da pospeši spoznavanje kulture matičnega naroda, 3. Da trajno prispeva k slovensko-madžarskemu prijateljstvu. Dvojezične šole na narodnostno mešanem območju obvezno obiskujejo vsi otroci, torej tudi slovenski. V prvih petih razredih osnovne šole poučujejo v dveh jezikih, pozneje pa na prirodoslovne in tehnične predmete samo v slovenščini, s tem da se otroci učijo tudi iz učbenikov, pisanih v njihovi materinščini in odgovarjajo tudi v madžarskem jeziku. Slovenščina in madžarščina imata enako število tedenskih ur. Madžarom je na voljo tudi pred nekaj leti ustanovljena narodnostna gimnazija, kjer se lahko učijo vse predmete madžarsko. V tej gimnaziji je madžarščina za slovenske otroke fakultativni predmet.

Ta šolski sistem brez primerjave je povezan tudi s širokimi možnostmi kulturnega razvoja v materinem jeziku. Naj omenim samo eno od teh: Nedavno so v bližini Lendave zgradili televizijski pretvornik, da bi tamkajšnji Madžari lahko gledali budimpeštanski TV program.

Menim, da že poprej našete stvari potrjujejo tudi to, da v nasprotju z našimi vzhodnimi in se-

vernimi sosedi poglavja o narodnostnih pravicah niso mrtva črka na papirju. To zagotavlja predvsem delovanje zdravega, razgibanega demokratičnega javnega življenja, kar je tudi brez primere v Vzhodni Evropi. Za dokaz samo en primer: Pred nekaj leti je tleči slovenski nacionalizem v Sloveniji napadel dvojezični šolski sistem. Sis za prosveto in kulturo madžarske narodnosti pa je preko svojih predstavnikov posredoval interpelacijo slovenskemu parlamentu ter sprožil ustavni spor, nakar niso samo preklicali omejevalnih ukrepov, temveč so celo razširili dvojezični šolski sistem! Poslušalec iz Vzhodne Evrope, ki je že otopel od vesti o šovinizmu, propadajočem materinem jeziku, asimilaciji ter diskriminaciji in terorju proti manjšinam, osuplo stoji in se do tal prikloni pred slovenskim narodnostnim modelom, slovensko ustavo in slovenskim narodom. In upa, da bo moč, ki jo izžareva primer Slovenije, že enkrat prebila državne meje in osvetlila marsikatero glavo, ki blodi v temi nacionalnih predsodkov, ter porušila stoletne duhovne ločnice med malimi narodi Vzhodne Evrope.

Jozsef Meleg

(Članek je izšel v listu Kőzsgaszász, št. 8/85, glasilu Univerze ekonomskih znanosti Karla Marxa v Budimpešti.)

MIHAEL KUZMIČ

O IZSELJEVANJU IZ PREKMURJA

Območje današnjega Prekmurja je bilo naseljeno že v mlajši kameni dobi, o čemer nam zgovorno pričajo razne najdbe kamnitenega orodja v različnih krajih Prekmurja, npr. v Puconcih, Lipovcih, Gandanih. V času rimskega obdobja je ta severovzhodni del Slovenije spadal pod rimsko provinco Panonijo; skozenj je vodila cesta s Ptuja (Poetovia) v Sombotel (Savaria). Pri kraju Halicanum se je odcepila pot čez Hotizo, Doležovje in Mursko Soboto v Lipnico; lega Halicanuma še ni točno ugotovljena. Skoraj nič nam ni znanega iz nemirnih stoletij, ko so se preseljevala evropska ljudstva, predvsem v 6. in 7. stoletju; iz tega obdobja nimamo nobenih najdb. Okrog leta 840 je dal frankopanski kralj Ludvik slovenskemu knezu Pribinu v fevd območja ob Blatnem jezeru, katerega del je bilo tudi današnje Prekmurje. Leta 874 je bila samostojnost panonskih Slovencev nasilno končana; naši predniki so prišli najprej pod nemško, nato pa leta 896 pod madžarsko oblast, pod katero so ostali vse do 12. avgusta 1919, ko so bili priključeni matični Sloveniji.

Ta kratek zgodovinski oris naj služi za uvod ali kot ozadje, da bomo lažje razumeli in postavili na pravo mesto v njegovem okviru obdobja, ko so se ljudje iz več vzrokov izseljevali iz Prekmurja. Prav tako na kratko, kolikor je pač mogoče v priročnem sestavku, bom v glavnem samo na gro-

bo orisal tri glavna obdobja izseljevanja iz Prekmurja, ki so imela svoje posebnosti kar se tiče časa, kraja preselitve in tudi samega vzroka.

PRVO IZSELJEVANJE IZ PREKMURJA je bilo v 16. in na začetku 17. stoletja, ko so Turki nasilno vdirali in vpadali v naše kraje, požigali vasi, ropali imetje in potem ljudi vodili s seboj v ujetništvo in jih s tem izseljevali. Od bitke pri Mohaču leta 1526 so pogosto prihajali v naše kraje, v še večjem številu pa po letu 1600, ko so v Veliki Kaniži ustanovili svoj ejalat. Zgodovinski zapisi govorijo o njihovem prihodu leta 1604, ko so zelo opustošili Melince in Ižakovce. Popolnoma pa so uničili vasi Hegonci, Obransčakovci, Habronak, Bratkovci in Melhanovci, ki so od tedaj izbrisane z zemljevida Prekmurja. Ponovni hušnji napadi so bili še leta 1627, 1640 in 1643, ko so požgali Soboto in Rakičan, leta 1684 pa so oropali Grad. Ljudje so pred njimi bežali in se skrivali, veliko pa so jih zajeli in odpeljali s seboj. To je bilo prvo nasilno izseljevanje iz Prekmurja, ki so ga opravili Turki.

DRUGO IZSELJEVANJE IZ PREKMURJA je bilo v 18. stoletju in povezano z burnimi protireformacijskimi pohodi nad prekmurske protestante. Ko so leta 1732 katoliki za vojaško intervencijo zasedli še zadnje protestantske cerkve v Prekmurju, se je večje število evangeliščanskih

družin preselilo v Šurd v Šomodski župniji. To je bil poleg še dveh drugih mest kraj za nemoteno opravljanje verskih obredov in hogoslužij, dokler ni dal cesar Jožef II. s svojim slovitim tolerančnim patentom 13. oktobra 1781 ponovno svobodo verskega življenja vsem veroizpovedim in ne samo rimokatoliški. Izseljene evangeliščanske družine so v sredini 18. stoletja naselile vsaj 12 vasi v okolici Šurda, od tam jih je pa šlo nekaj še naprej v Taranj. Danes so popolnoma asimilirani, samo v Taranju jih je še boren preostanek. Nanje nas danes spominjajo samo prekmurski priimki in nekaj njihovih izročil s starimi slovenskimi običaji in šegami. To drugo izseljevanje iz Prekmurja je bilo povezano z verskimi težavami protestantov v času katoliške protireformacije, ki pa je bila v Prekmurju dokaj pozna in manj nasilno-brutalna kot v ostalih krajih Slovenije.

TRETJE IZSELJEVANJE IZ PREKMURJA je bilo zaradi težkega materialnega stanja prekmurskega prebivalstva in je v nekem smislu nadaljevanje sezonskega, ki je bilo proti koncu prejšnjega stoletja zelo razmahnjeno; naši dedje in pradedje so hodili največ na Ogrsko v času košnje in žetve sezonsko delat na travniku in njive grofov. Že v tem času so se zaradi velike prenaseljenosti v Prekmurju nekateri za stalno izselili na Štajersko in Madžarsko, v Ameriko pa so se začeli

izseljevati malo pred letom 1900. Vsekakor so šli čez morje z željo, da si gospodarsko izboljšajo življenje: odplačajo dolgeve, kupijo še kaj zemlje, uredijo družinsko materialne probleme, itd. Skoraj vsi so šli na pot z željo, da se čim prej vrnejo, a jih je življenje, delo, poroke, avanturizem in drugo pripelo v nove kraje življenja in so iz sezoncev postali izseljenci. Kaj nam vedo povedati podatki o izseljevanju? Leta 1910 je bilo v Prekmurju naštetih 5867 izseljencev. Ameriške statistike kažejo, da je bilo tega leta v ZDA prijavljenih 5510 prebivalcev slovenskega jezika, ki so bili rojeni v času madžarske oblasti nad Prekmurjem. Madžarska statistika pa kaže, da se je v letih 1899—1913 izselilo iz Železne županije 4500 Prekmurcev. Po prvi svetovni vojni so se naši ljudje še vedno izseljevali v Ameriko, toda v veliko manjšem številu, kajti ameriške oblasti so izdale zakon, s katerim so omejile priseljevanje; določile so kvoto, koliko ljudi se je lahko iz katere države priselilo v ZDA. Ta prvi del izseljevanja iz Prekmurja ob prelomu stoletja je nastal skoraj izključno iz ekonomskih razlogov.

Med vojnami je bilo močno razvito prekmursko sezonsko po Jugoslaviji, v druge države pa so hodili delat predvsem v Nemčijo in Francijo. Marsikdo je tudi v teh primerih sezonsko spremenil v izseljenstvo in ostal v tujini. V Franciji je med vojnami deloval

katoliški duhovnik Ivan Camplin, ki je o naših rojaki in njihovi povezanosti z domačimi kraji in hrepenenji po njih napisal nekaj pesmi, ki jih skupaj z drugimi pripravila za izdajo v knjižni obliki. Samo v letih 1929—1938 je 74.000 prekmurskih sezoncev zaslužilo ogromno vsoto denarja, 284.237.000,00 din.

Po drugi svetovni vojni se je nekaj naših ljudi izselilo iz političnih in ideoloških razlogov, nekaj pa tudi iz gospodarskih. Za stalno so se naselili v Kanadi, Argentini in Urugvaju.

Kako so se naši rojaki izseljevali v Ameriko in kdaj? Vozne karte so jim poslali sorodniki ali so jih pa sami kupili pri prevoznih agencijah. Z vlakom so se odpeljali do nemških ali italijanskih pristanišč, naprej z ladjami. V Ameriki so jih pričakali sorodniki ali so se pa sami odpeljali v notranjost z vlakom. Ni čudno, da so se največ naseljevali blizu pristanišč in v bližnjih državah v New Yorku, Connecticutu, New Jerseyu, Pensilvaniji, itd.

Ze leta 1893 je prišel v Betlehem, Pensilvanija, prvi Prekmurec, Jože Prelec. Takoj naslednje leto pa sta prišla še dva, S. Shamenek in Korpič. Kolikor do zdaj vemo, so to bili prvi Prekmurci, ki so šli v Ameriko. Verjetno je bil kdo še pred njimi; to bi bilo zelo zanimivo zvedeti ob pomoči bralcev v tujini (osebni spomini na prednike) ali doma

(spomini na sorodnike v Ameriki, pisma, karte, itd.).

V Bridgeportu, kjer je še vedno prekmurska naselbina, se je najprej nastanil Anton Tivadar iz Turnišča, ko je prišel v Ameriko leta 1904. Večja skupina rojakov je tja prišla leta 1906—1907. Do začetka prve svetovne vojne je bilo v mestu okrog 300 prekmurskih družin; nekaj rojakov se je vrnilo že pred vojno, ostalo pa jih je okrog 800. Organizirali so si cerkveno in družabno življenje, povezani pa so bili tudi s Prekmurci v Betlehemu, od koder so prejeli časopise in imeli podružnice nekaterih njihovih društev.

V Clevelandu so se začeli Prekmurci naseljevati okrog leta 1904, večje število jih je prišlo v letih 1910—1913. Priseljevali so se z Goricko in Dolinskega.

Tudi v Chicagu je bila močna prekmurska naselbina. Tja je prišel Štef Kohek iz S. Bistrice že leta 1896. Posamezniki in manjše skupine so po malem prihajale, večji dotok priseljenecv iz Prekmurja pa je opazen v letih 1910—1914.

Tu sem navedel seveda samo nekaj prvih priseljenecv. Ko bi hotel iti v podrobnosti in natančno opisovati prihod naših rojakov, njihovo naseljevanje, spomine, življenje, delo, itd., bi lahko za vsako njihovo naselbino napisal zajetno knjigo. Po svoji zanimivosti pa je prekmursko izseljenstvo vredno tudi pisateljske obdelave.

Obredne žrtve

Iz New Delhija prihaja sporočilo, da so našli tri umorjene otroke v bližini templja v vzhodni Indiji, dva deklica in eno deklco, stare 11 ali 12 let. Otroke so našli skrite v gostem grmovju, o morilcih, ki so se hoteli na hindujski praznik prikupiti boginji Maninagi, pa ni nobenega sledu.

Na indijskem podeželju je krvavo obredje še vedno živo. Revni ljudje v upanju, da jim bodo potolaženi bogovi naklonili obilno žetev, žrtvujejo lastne otroke.

VZBUJANJE POZORNO- STI

— Šanji, šanji, a je pod možganskim podstresjem spet kaj narobe?
— Zakaj?
— Zato, ker imaš brko samo na levi strani.
— Veš, zdaj me vsajkdo pogleda v obraz...

ZGODI SE

— Družba, družba... Se lahko človek še sploh na koga zanese? Rekel ste, da se boste zabavali tja do osme in da boste pripeljali moža domov.
— Malo se je zavlekel. Prijatna družba... Sicer pa še polnoč ni. Tu ga imate.
— Tu je, »dostavili« ga, vendar to ni moj mož...

Problematično početje

Trile profesorji s kalifornijske univerze v San Diegu so ameriško zdravniškemu društvu predlagali pravilnik, ki naj določa odnos do zamrznjenih človeških zarodkov. Z njim skušajo rešiti moralna vprašanja o uporabi zamrznjenih zarodkov v ginekologiji. Svoj predlog so objavili v New England Journal of Medicine in med drugimi vsebuje tudi naslednje zahteve: zamrznjene zarodke naj bi uporabljali izključno za to, da pomagajo jalovim ženskam do otrok, ne pa za raziskovanje. Tiste zarodke, ki jih ne uporabijo za ta namen, pa bi smeli hraniti zamrznjene le pet let. Odmrznjeni embrio je treba vrniti ženi, ki so ji vzeli jajčece, razen v primeru, ko se ta ženska in etična komisija strinjata, da ga vsadijo v maternico kakšne druge ženske.

Ljudje že tisočletja dolgo poznajo kruh

Kruh jedo po vsem svetu, le ime mu je drugače. V Mehiki pečejo koruzne kruške, imenovane tortilje, v Indiji purije, Škoti najraje pečejo in jedo ovseni kruh, Angleži so nori na rženega, medtem ko Nemci uživajo ob celozrnatem črnem kruhu, mi pa še vedno cenimo predvsem beli kruh. Vse to pripoveduje, da je kruh po svetu tako po obliki, sestavinah in okusu izredno pester in hudo različen, kot so tudi dežele, njegove domovine. Italijani v nekaterih svojih pokrajinah tako umetno pletejo testo za kruh, da potem, ko ga narežejo, niti en kos ni enak drugemu. Za povrh ga radi posipajo z janežem ali sezamom, včasih pa ga tudi nadevajo s šunko, sirom ali parmezanom. Še najslajši jim je panetoni, ki je bolj slaščica kot kruh, saj ga polno nadevajo z grozdem ali kandiranim sadjem.

Izjemno slavo uživa po precejšnjem delu sveta francoski kruh, ki mu v domovini rečejo baguette. Znan je tudi pri nas in nemalo ljubiteljev kruha mu daje prednost pred vsemi drugimi vrstami zaradi hrustave skorjice in prijetnega okusa.

Manj slave uživa »soldatski« kruh, ki ga pečejo v nekaterih predelih Sovjetske zveze in slovi kot najbolj kisel kruh na svetu. Najbrž je to sorodnik tistega, v naši ljudski pesmi slavnega komisa.

Največ vrst kruha mesijo in pečejo Nemci, od povsem belega do povsem črnega pumpernika, od finega do celozrnatega. Posebnost pa je božični kruh z dodatki iz sadja: suhe hruške, smokve, dateljini, marelice, orehi in začimbe.

Po sledove za prvim kruhom v človeški zgodovini moramo zelo daleč v preteklost. Sprva je človek nabiral zrna divjih žit in jih surova žvečel, že kakšnih 6.000 let pred n. š. pa je človek načrtno

gojil nekatera žita, kar kaže, da je kruh že zasedel svoje pomembno mesto v vsakdanji prehrani. Staroegipčanski reliefi iz grobnic uprizarjajo pridelavo žita in peko kruha, po čemer zgodovinarji sklepajo, da so Egiptčani prvi izdelali krušne peči in peko kruha dvignili na raven prave umetnosti. Govorijo celo, da je to starodavno ljudstvo poznalo kakih 50 različnih vrst kruha (torej so prekosili našo današnjo ponudbo!).

Prvi kruh ni bil za šibkozobe. Ljudje so sprva žitna zrna le popekli ali skuhalo kot kašo, kasneje pa so zdobljenemu zrnju začeli dodajati vodo in dobljeno maso oblikovali v mlince, ki so jih sušili na soncu ali pekli na razbeljenih kamnih. Še dandanašnji na ta, tisočletja star način pečejo kruh mnoga primitivna ljudstva.

In novejša arheološka odkritja pričajo, da niso znali peči takšnih kruhov le v starem Egiptu, marveč tudi v Evropi, ki je v času surova žvečel, že kakšnih 6.000 let pred n. š. pa je človek načrtno

kopal materialne dokaze, da so v davni preteklosti tamkajšnji takratni prebivalci že pekli preprost kruh.

Kvas in z njim rahlejši kruh so odkrili nekaj tisoč let kasneje. Zgodovinarji menijo, da so ga prvi odkrili stari Egiptčani, tudi sicer izvrstni peki, odkritju pa je botroval slučaj. Tako so poslej pekli kislo kvašeno testo.

Ob izselitvi iz Egipta so Izraelci ponesli s seboj v Palestino tudi egiptčansko skrivnost peke kruha, prek njih pa je kvašeni kruh prišel tudi v Grčijo okoli leta 600 pred n. š. Starogrški peki so pokazali veliko znanja in so znali pekli 72 različnih vrst kruha.

Kot marsikaj drugega, so Rimljani od Grkov prevzeli tudi to vednost in jo še razvili. Tako so kot prvi izdelali vodni mlin in napravo za strojno mescenje testa, medtem ko je kupolasta prosta krušna peč še vedno kraljevala. Še dandanes je takšne prastare krušne peči videti v nekaterih odmaknjenih italijanskih vaseh.

V srednjem veku se je v Evropi jedel predvsem grobo mleti črni kruh, čeprav so že poznali belega, vendar so si beli kruh lahko privoščili le najbogatejši, uporabljali pa so ga tudi v bogoslužju.

Danes je ravno obratno: črni kruhi z najrazličnejšimi dodatki so dražji. Največji mojstri v peki pa so Nemci, saj poznajo okoli 200 različnih vrst kruha in kakih 1200 vrst različnega peciva.

ELEKTRIKA PELJE V SMRT

Kaže, da govorice, da levkemija še posebej grozi elektricarjem, niso le prazne marnje. Dve znanstveni študiji, ena opravljena v Novi Zelandiji, druga pa v ZDA, kažeta, da so zlasti ogroženi elektriki, elektricarji in radijski operaterji. Ti obolevajo za levkemijo v dvakrat večjem številu, kot znaša povprečje. Krivijo še neraziskane elektromagnetne učinke.

Že ameriška raziskava iz leta 1979 je pokazala, da zbolijo za levkemijo v povprečju več tistih otrok, ki živijo v bližini daljnovodov, transformatorjev in podobnih naprav. Najnovejši študij o tem je objavila revija The Lancet.

HVALA DOBRI KAPLJICI

— Lep, obsežen vinograd si si uredil ob vikendici. A ni vina za domačo potrebo preveč?
— Niti ne. Imam toliko prijateljev, posebno pozno jeseni in pozimi, ki hvalijo mojo kapljico tudi tja do polnoči...

TOKRAT DRUGAČE

— K-15. Kam boste krenili letos? Spot na morje?
— Tokrat bom šel sam in to v Koceljevo ulico. Prijatelju moram vrniti denar.

»Vedno na nogah,« bi se reklo za Carol Anno. Najprej je bila turistični vodič, potem pa se je odločila za stevardeso. Pravi, da jo je zadnje čase nekoliko strah...

Concetta Mercurio (51) iz italijanske Girare je bila skupno 180 mesecev (15 let) noseča. Kako ne, ko pa je svojemu možu Gaetanu (51) rodila dvajset otrok: deset deklic in deset fantov. Vsi trdijo, da so srečni, čeprav so se začasno nastanili v neki baraki. Najstarejša, Grazia ima 31, najmlajši Daniele pa 3 leta

NOVE KAMUFLAŽNE BARVE

Vojaki dobro vedo, da kamuflaža ni zadnja stvar v večini vojskovanju, zato jih ne preseneča, če stopa tudi prikrivanje vojaških orožij in naprav v korak s splošnim razvojem. Prav zdaj ameriška vojska barva vse, kar ima na kopnem, od tankov do električnih prenosnih generatorjev, z najnovejšo prikrivalno barvo, ki je trpežnejša od sedanje in je razporejena v drugačen vzorec.

Gre za tribarvno kamuflažo, v kateri je za osemkrat več črne barve, kot je bilo doslej, v vzorcu pa gre za precej večje ploskve črne, zelene in rjave barve. Tako razporejene barvne lise je precej težje razločiti od ozadja, saj bolj premetijo oko.

Toda v novih kamuflažnih barvah je še nekaj več. Sestavili so jih iz posebnih pigmentov, ki imajo podobne lastnosti kot klo-

rofil v zelenih rastlinah. S posebnimi opazovalnimi napravami na osnovi infra rdečih žarkov je bilo mogoče natančno videti tank ali kakšno drugo orožje, še tako dobro vidno zakrito. Nove kamuflažne barve pa je skoz infrardeči opazovalnik nemogoče ločiti od okoliškega zelenja, ker jih naprava zazna v isti barvi, prej pa je bilo zelenje videti rdeče, vojaške objekte pa svetlo modre.

Dodatna dobra lastnost novih barv je njihova trajnost. Vojaška vozila in orožje je večkrat treba prati z močnimi detergenti, v moribitni vojni bi bilo tega še več zaradi dekontaminacije, in tako so kamuflažne barve hitro izgini- le. Nove barve so dodatno odporne proti kemičnim čistilnim sredstvom in tudi proti raznim živčnim in drugim bojnim strupom. Po zagotovilih proizvajalcev trajajo do štirikrat dlje. Res pa je, da so še enkrat dražje.

Kot že skoraj na vsakem področju se bodo tudi v kamuflažo prav kmalu vpleli še računalniki. Za zdaj kamuflažne vzorce še delajo na roko, vendar že tečejo programi za računalniško oblikovanje najbolj primernih prikrivalnih vzorcev, ki bodo vojaške naprave in orožje čimbolj prikrili pred sovražnikovim očesom in izvidniškimi kamerami. V ta namen že tudi izdelujejo nove prikrivalne mreže, ki menda učinkovito preprečijo tudi radarje, ne samo vidne opazovalne naprave. Takšne mreže postajajo vse bolj pomembne, saj mora vojska računati na samovodilne izstrelke, ki s pomočjo radarja iščejo svoje cilje.

Vendar so mreže primerne le za mirujoče objekte in naprave, medtem ko gibajoča vozila in orožja še nimajo dovolj učinkovite protiradarске zaščite. Vojaški raziskovalci zato vneta iščejo takšne kamuflažne barve, ki bi preslepile tudi radar, a ne bi bile predrage in preveč debele, kakor so sedanji protiradarški nanosi.

»Sedaj je pa dovolj,« je izjavila neka Margaret Mitchell (58) iz angleškega Basingstoka, ko se je pred kratkim že tretjič ločila od svojega moža. Rekla je še, da se četrtič z njim za nobeno ceno ne bo več poročila.

Francoski so Kitajcem predlagali, naj bi septembra prihodnje leto organizirali avtomobilsko dirko Pariz—Peking.

drugje smo prebrali

Ob nedavnih izpadih nogometnih navijačev na bruseljskem nogometnem igrišču Heyeel, kjer je bilo ubitih 39 ljudi, naj spomnimo, da je bilo na nogometni tekmi med perujskimi in argentinskimi igralci leta 1984 v Lima mrtvih 318, okoli 500 pa je bilo ranjenih.

Ciklonski vihar, podoben tistemu, ki je pred tedni divjal v Bangladešu, sprosti energijo, ki je enaka devetim milijonom takanih atomskih bomb, kakršna je bila avgusta 1945 vržena na japonsko Hirošimo.

Moja stara furt mi pravi, če maš kaj pameti v glavi, ti sakše fajte zelenjavo na tržnici boš nabavo.

Lepu san se ges tá naputo po prpeo zelje pa drugo dobruto breskvi, luk pa paradajso od baute vse drakše, nej je spajs.

Te pa je prišo moj šogor pa mi je držao etakši govor: »Po bautaj vse je jakše, na placi vse je drakše.«

Meni pa nikar nejde v glavou, ka na tržnici drakše bi bilou. Nika tu pač nej je v redi, v šoulo pozvati je vse po redi!

Kadilkam je težje

Da je kajenje zdravju škodljivo navada, je dandanašnji že povsem jasno, saj so raziskovalci dokazali škodljive vplive na zdravje, če človek redno kadil in celo, če se več ur na dan zadržuje v prostoru, kjer se kadil. Morda je tudi to vztrajno dokazovanje pripomoglo, da v razvitih državah preneha kaditi iz leta v leto vse več ljudi, medtem ko v razvijajočih se in nerazvitih državah narašča število kadilcev. Presenetljivo pa je, da tudi v razvitih državah ne upada število kadilk, čeprav je dokazano, da kajenje ogroža le zdravja ženske, temveč tudi otroka.

Prejšnji teden so v Veliki Britaniji zaključili veliko kampanjo proti kajenju. Statistika, ki jo v britanskem združenju za boj proti kajenju redno vodijo, kaže, da se vsako leto odpove cigareti okoli 50 tisoč Britancev. Toda med njimi je velika večina moških. Ženske se kajenju težje odpovedo.

»Kajenje postaja vse bolj ženska zadeva,« ugotavlja predsednik združenja David Simpson, ki tudi meni, da imajo ženske, če se že odločijo, da bodo nehale kaditi, pri odvajanju večje težave kot njihovi moški vrstniki.

POLETNA MODA

OBVEZNO CVETLIČNI VZOREC!

Cvetlični vzorec je zares modni hit sezone. Iz njega se dela vse, kar se nosi oblečenega. Vendar: kako se lahko nosi cvetlični vzorec drugače kot standardna obleka, kostim, kri- lo, suknjič ali bluza?

Lahko se kombinira na različne načine, na primer s progasto tkanino, z drugačno tkani- no z drugačnim cvetličnim vzorcem, moderni so celo trije cvetlični vzorci na enem modelu. Izberite, blago lahko kupite tudi v naših trgo- vinah!

NE ŽALITE STANOVALCEV!

— Na dvorišču vašega bloka pa je kot pred svinjakom, čeprav ste v središču mesta.

— Ne žalite stanovalcev. Naš blok ni noben svinjak! Dvorišče pa je dvo- rišče ...

Slovenci!

Turisti so na pragu naše dežele. Zasedli bodo naše ceste. Za- sedli bodo naša mesta in vasi. V naše gore se bodo vzpenjali. Poselili bodo našo obalo in uživali v našem morju.

Slovenci in Slovenke!

Ti turisti so naši gostje! Od nas ne bodo terjali ničesar, priča- kovali pa veliko.

Poskrbimo le, da bodo radi prihajali k nam in da se bodo do- mače počutili. Poskrbimo, da se bodo še vračali, ker jim bo všeč dežela in njeni ljudje.

Tega smo zmožni!

Zmožni smo ohraniti deželo lepo. **Zmožni smo** odstraniti eko- loške posledice starih grehov in preprečiti nove. **Zmožni smo** premagati miselnost, ki je uničila in še uničuje najlepše primer- ke naše tradicije. **Zmožni smo**, naposled, tudi v teh časih ohrani- ti dostojanstvo, ne da bi zapravili prijaznost, ki si jo vsako- do želi, kadar pride v tujo deželo.

V turizmu je naša prihodnost! Ohranimo in razvijajmo svojo deželo tako, da bodo tudi drugi prihajali k nam. Odprtost je pogoj za preživetje in razvoj malih narodov. **Bodimo odprti**, bodimo samozavestni, ohranjajmo tisto, kar je že stoletja tem- elj naše samobitnosti!

Slovenija
Moja dežela.

NEKAJ NASVETOV ZA POLETNO NEGO

PAZLJIVO PO VROČINI

Tisti, ki ste izbrali tek za stalni način rekreacije, morate paziti na vreme. Za tek je lahko spomla- dansko deževje nevarno, saj, če- prav se zdi osvežujoče, zategne mi- šice, in ti topli vlažni dnevi orga- nizmu otežujejo uravnavanje tem- perature in ga zato dodatno izčr- pajo. Zato poleti tečite samo zgo- daj zjutraj ali pozno zvečer. Začet- niki naj izmenično tečejo in hodi- jo 10 do 30 minut. Trenirajte po- stopoma, dokler ne boste zmogli 45 minut neprestanega teka po 3 do 4-krat tedensko.

ODSTRANITE TRDO KOŽO NA STOPALIH

To, da je koža na petah, pod malim in velikim prstom bolj debe- la kot drugod po telesu, ima svoj zakaj. Ta odebeljena koža nas šči- ti pred pritiski, poškodbami, ven- dar ni potrebno, da bo trda in de- bela in da zgleda grdo v odprtih sandalih.

Predebela sloj kože boste hitro odstranili, če boste stopala najprej potopili v raztopino vode in mila, da bi jo zmehčali, potem pa jih zadržnete s specialnim kamnom za drgnjenje stopal. To velja tudi za odebeljena mesta na prstih. Po dr- gnjenju morate kožo namazati s hranilno kremo.

PUDER, ZAKAJ NE!

Tudi poleti lahko nanesete na obraz brez okolišnja tanek sloj pudra (vendar nikakor ne, če se odpravljate na plažo). Prozoren puder mora biti dobre kakovosti, tako da vam ne bi kvaril naravne porjavelosti. Nanesite ga s kusmi- čem vate in takoj nato višek od- stranite z mehko ščetkico, vse do- kler ne postane gladek in žameten.

Primerna bodo rdečila v roza in drugih svetlejših tonih.

ČUDODELNI BELJAK

Zjutraj se zbudite z zabuhlim obrazom! Hitro zmešajte beljak v trdi sneg, skuhajte močan kamili- čni čaj, ga ohladite in si z njim operite obraz. Nanesite sneg in ga pustite na obrazu okrog 15 minut. Operite ponovno s kamilicami.

Za normalno ali masno kožo uporabljajte tole masko: tolčeni, beljak, ki ste mu dodali 1/4 žličke limoninega soka ali jabolčnega ki- sa.

Za suho kožo: rumenjak zme- šajte z nekaj kapljicami jabolčne- ga kisa.

Nič nas ne sme presenetiti

Turizem in prometna varnost

Med turistično sezono se mo- čno poveča promet na pomur- skih cestah. To je tudi razumlji- vo, saj so na območju Pomurja številni mejni prehodi s sosednji- ma državama Avstrijo in Ma- džarsko, preko katerih prihajajo tuji turisti k nam na počitnice ali pa nadaljujejo pot v druge turistične države. V treh mesecih turistične sezone prestopi mejne prehode v Pomurju polovica vseh potnikov v letu. Ker pa pri- čakujemo letos med turistično sezono še več tujih turistov, ki prihajajo k nam zaradi ugodne devizne menjave, smo se nekoli- ko skrbneje pripravljali na turi- stično sezono v cestnem prome- tu. Ne moremo se pohvaliti z do- briimi cestami, vsaj v Pomurju ne, kajti mnoge so že dotrajale, denarja za njihovo obnovo pa ni, vendar pa smo v zelo kratkem času vsaj zakrpali luknje, ki so nastale zaradi letošnje hude zi- me. Cestnemu podjetju in komu- nalnim podjetjem je uspelo ta vzdrževalna dela opraviti vsaj na pomembnejših cestah pred gla- vno turistično sezono. Komunal- na podjetja pa so tudi pohitela z označevanjem prehodov za pešce in postavljanjem drugih cestnih oznak in smerokazov. Žal pa ugotavljamo, da je usmerjeval- nih tabel na naših cestah premalo, kar tujim turistom povzroča veliko težav, preden pridejo do

zaželjenega cilja. Pri tem bi mo- rale poleg komunalnih podjetij več storiti turistične in gostinske organizacije. Delavci prometne milice so skupaj s predstavniki cestnega podjetja tudi pregleda- li vse prometne oznake v Pomur- ju, ki so v zadnjih letih boljše. Kljub temu so odgovorne opozo- rili, da jih je še vedno premalo, zlasti primanjkuje opozorilnih tabel in kazipotov, tako da se tuji turist večkrat ne znajde, ko prestopi našo mejo. V okviru Agroservisa Murska Sobota in avto-moto društev pa je organi- zirana tudi vlečna služba. Sicer pa je sedaj, ko prihajajo k nam tuji turisti, na naših cestah pove- čan nadzor miličnikov, ki usmerjajo promet, zlasti ob zgo- stitvah, hkrati pa tudi pomagajo turistom z informacijami. Vse enote milice so tudi dobile navo- dila, naj nenehno skrbijo za spo- štovanje cestnoprometnih pred- pisov in za varnost na cestah. Ker pa je pri nas še vedno preveč prometnih nesreč, predvsem za- radi vlnjenosti, neprimerne hi- trosti in izsiljevanja prednosti, morajo za varnost poskrbeti tudi uc leženci cestnega prometa in poleg organov za notranje zade- ve drugi odgovorni družbeni de- javniki. Le tako bo na naših ce- stah manj prometnih nesreč!

Feri Maučec

ZA SLADOKUSCE

Pečene breskve

4 velike breskve, 2 žlici riža, 4 žlice sladkorja, 2 jajci, 1 kozarec mleka, ma- lo cimeta, žličko rozin, žličko masla, 2 žlici sladkorja v prahu. Razine namočite v skodelici vode. Mleko zavrite, dodajte riž in kuhajte, dokler ne popije vsega mleka. Ohladite, zamešajte sladkor, rumenjak, ocedite in posušite razine in jih skupaj s cimetom dodajte zmesi. Iz enega beljaka stolcite sneg in ga pazljivo primešajte zmesi. Drugemu beljaku oziroma snegu dodajte sladkor v prahu in ga razdelite po nadevanih breskvah. Breskve pecite v plitkem, namaščenem pe- kaču pri zmerni temperaturi okrog 20 minut. Servirajte dobro ohlajene.

Krema iz medu in skute

200 gramov sveže kravje skute, 2 žlici medu, 1 kisto jabolko, 1 sladka sme- tana

Skuto penasto zmešajte in ji dodajte med. Jabolko operite, olupite, naribaj- te in dodajte masi. Kremo zlijte v kozarce in okrasite s stepeno sladko smetano. Servirajte hladno.

Banane z medom

4 banane, 2 žlici meda, maslo, malo ruma, malo sesekljanih mandeljnov. Banane olupite in popražite na maslu, nato dodajte med in rum ter jih pri tem pazljivo obračajte in prelivajte. Na koncu posujte s sesekljanimi mandelini in servirajte toplo.

sestavi	nedavno	zaupen	prizade-	franc.	glavni	visoki	kip
Marko	umrl	sodelavec	vno	pisatelj	stevnik	listavci	krilatega
Napast	švedski	policijski	iskanje	(Pierre)			dečka
oblika							
zdravila							
kmetlj-							
aki stro-							
kovnjak							
tajna Hi-							
tierjeva							
policijski							
sumerski						oranje	
bog						luka v	
modrosti						Izraelu	
grška				angleško			
crka				pivo			
				živineka			
				bolezen			
Romunija		lepotičja					
		zbranje					
		podatkov					
poulično						ameriški	mešetar
glasbilo						dramatik	v operi
						(Clifford)	Prodane
							navesta
franc.					odbojker-		
pisatelj					ski klub		
(»Arlana«)					rimski		
					pozdrav		
nogomet-							
ni klub							
				igralac			
				Serbe-			
				džila			
				ilina			
kdor							
poklicno							
fizično							
dela							
listek z							
napisom,							
nalepka							
pretep						Sinclair	
						Lewis	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: kristal, razla- ga, invalid, Main, T.J., I, Danka, Nin, Aar, alibi, lokarda, NV, kaos, Oi- se, RS, Scarpia, tat, TAM.

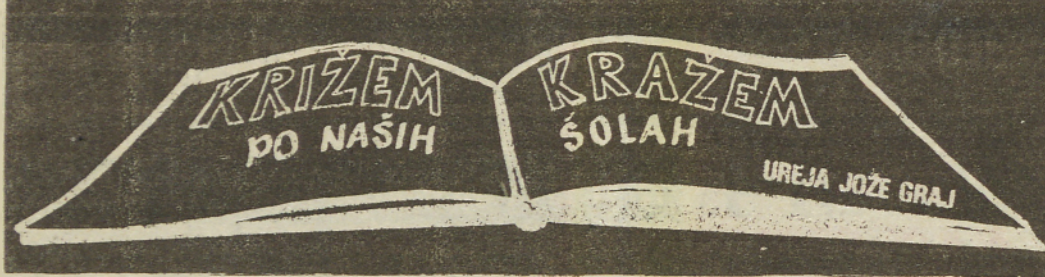
NASA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do 11. julija na na- slov Vestnik, Mur- ska Sobota, Ttova 29/1. Objavljene pripise honorira- mo.

- Ob povratku bom jaz zadaj, kaj ne ljubi? (Roškar Bogomir)
- Micka hitreje, cene so daleč pred nama. (Jožica Lebar)
- On že ve kje se mora držati, saj ima dve glavi. (Pavla Potočnik)
- Vidni napori združenega dela. (Franc Potočnik)

DRAGI ŠOLARJI —

»KRIŽEMKRAŽARJI«!

Pa so vendarle prišle težko pričakovane počitnice. Trikrat hura zanje! Vseeno pa mislim, da vam bo kdaj pa kdaj tudi vsaj malo dolgčas po šoli, ko ste se lahko vsak dan srečali z vrstniki, se pogovorili o tem in onem, doživljali prijetne trenutke... No, počitnice so vendarle ponavadi prijetnejše, ker pač ni treba zgodaj vstajati, delati domačih nalog, se učiti pesmic in trepetati pred pisanjem kontrolnih nalog, spraševanjem učiteljev... Imeli boste torej veliko več časa za svoje konjičke, za obiske sorodnikov, znancev in prijateljev, za kopaanje, taborjenje... pa še marsikaj drugega je lahko lepo.

Tisti, ki ste malo preveč lenarili med šolskim letom, pa se boste morali pač zdaj naučiti in si popraviti ocene, če imate namen napredovati v višji razred. Vsem želim veliko sreče in zadovoljstva.

Kot je to navada, med počitnicami v našem tedniku ni vaše rubrike. Le zakaj bi vas nadlegovali? Do jeseni se torej poslavljamo. Zahvaljujem se vsem mladim dopisnikom in njihovim mentorjem za sodelovanje. Pa ne bodite preveč hudi, ker vam nisem mogel vsega objaviti.

Nasvidenje torej v novem šolskem letu!

Prvo šolsko leto

Prvi šolski dan mi je bil zelo všeč. Nisem se nič bala. Ko smo prišli v razred, smo jedli smoke in palčke. Druga dne smo se že učili: pisati, računati...

Zdaj že pišemo s pisanimi črkami. Tovašica me ima zelo rada.

Hodili smo na izlet. Imeli smo naravoslovne in športne dneve.

V prvem šolskem letu mi je bilo zelo lepo.

Andreja Vori, 1. a
OŠ »Miško Kranjec« Velika Polana

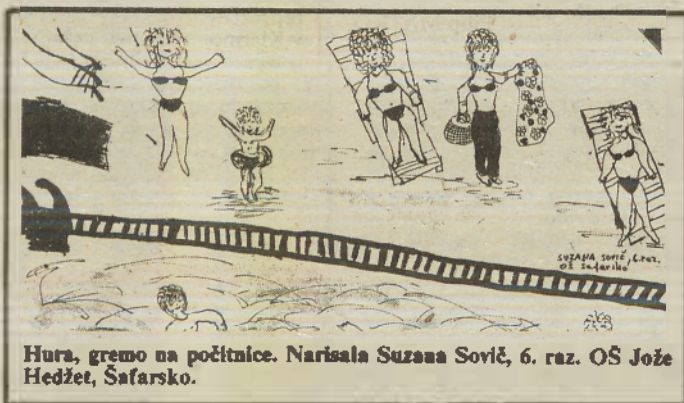
MAK

Ko je sonce zašlo, sem upočasnila korak. Zrla sem okrog. Delal se je mrak.

Zagledala sem mak.

Bil je rdeč, bil je žareč, spominjal me je na dni, ko sovražnik pobil je mnogo ljudi.

Cilka Lackovič, 8. b
OŠ Št. Kovač Turnišče

Hura, gremo na počitnice. Narisala Suzana Sovič, 6. raz. OŠ Jože Hedžet, Šafarsko.

MURA

Pomurje reko Muro ima, nad njo pa veter mirno pihlja. Tam tudi ptički žvrgolijo in nikoli ne zaspijo.

Ob Muri rože cveto, ljudje pa iz njih šopke pleto. Lokvanj je naša znana roža, ki jo veter nežno boža.

Nataša Zulim, 7. b
OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota

POZOR!

GASILSKA DRUŠTVA, ENOTE CIVILNE ZAŠČITE IN DRUGI!

Traktorska gasilska cisterna je nov izdelek, s katerim si boste ob požaru ali elementarnih nesrečah zagotovo uspešno pomagali. Priklopite jo lahko na vsak traktor z nad 40 konjskimi močmi. Opremljena je s črpalko, ki ni občutljiva na drobne delce v vodi.

Pretok črpalke 1200 l/min
Zmogljivost cisterne 3200 l in 5000 l
Sesalna višina 5—8 m

Črpalka na cisterni se lahko napaja iz naslednjih virov:

- direktno iz cisterne,
- iz hidranta,
- iz bazena, reke, potoka,
- iz verižnega sistema in drugih cistem CREINA.

Na željo pridemo prikazat delovanje cisterne.

VSE INFORMACIJE

CREINA, proizvodnja kmetijske mehanizacije
Ulica Mirka Vadnova 8, 64000 KRANJ
Telefon (064) 23-857, 28-161, int. 49 ali 50.
Telex: 34656

CREINA

Odlični spisi o varovanju narave

Zveza lovskih druženj Prekmurja je na razpisano tekmovanje v pisnih nalogah o varovanju narave dobila nekaj deset dobrš pisov. Med njimi je bilo veliko takih, ki si zaslužijo očno odlično, in ker je šlo za tekmovanje, je bilo treba »izdelke« razvrstiti. Kako jih razporediti na prvo, drugo... mesto, ko pa

je denimo kar pet odličnih. Komisija, v kateri so bili učitelji slovenščine in lovci, je imela izredno težko delo in se končno odločila: najbolje je svoje misli in občutja zapisala Nežka Cigut iz turniške osnovne šole, takoj za njo pa sta Nina Jakiša iz prve soboške osnovne šole in Vesna Ftičar iz črenšovške oses-

letke. Zapis učenke Ftičarjeve smo že objavili v naši rubriki, zato danes preberite še prvo in drugo nagradni sestavek. Odlično oceno pa sta si zaslužila tudi Irena Škaper, učenka 8. razreda OŠ Grad, in Robert Ferencak, učenec 7. raz. OŠ Kobilje.

SPREHOD V NARAVI

Sončen dan nas je zvabil v naravo, da bi si jo podrobneje ogledali in si zabeležili vse spremembe, ki jih bomo opazili.

Najprej smo se ustavili ob reki in se pogovorili o življenju v sladkih vodah. Pozorno smo zrl v vodo, da bi opazili vsak utrip življenja v njej. Najprej smo žal opazili v vodi in na rečnih bregovih razne odpadke, ki so jih ljudje pustili tam. Prav gotovo se niso zavedali, kakšno škodo delajo sebi in naravi. Čeprav je bila reka onesnažena, pa se je v njej prebujalo življenje. Opazovali smo rastline in živali. Prav zanimivi so vodni ralsci, ki hitro drsijo po vodni gladini in za sabo puščajo majhne valčke, kot da bi se z vodo igral lahen vetrček. Izpod skal, ki ležijo ob strugi reke, je prilezel debel pajek. Ko je opazil, da ga spremljajo naše

oči, se nam je takoj skril in se ni več prikazal. Prebujal se je tudi rastlinski svet iz dolgega zimskega spanca. Bežeg je že pogl majhne lističe, leske in mačice so že oprasene in ko smo jih poduhali, smo z nosovi odnesli veliko rumenega cvetnega prahu, da smo se prešerno zasmejali. Zelenijo pa tudi druge rastline, saj je napočil njihov čas rasti in cvetenja.

Sprehajali smo se med travniki, ki so ozeleneli. Razcvetele so se prve marjetice, pod grmovjem se sramežljivo skrivajo vijolice, ki so nas privabile s svojim močnim vonjem. Nad to zeleno preprogo trav in rož letajo čebele in leni čmrlji, ki oprasujejo cvetice. Merulj — lastovičar je sedel na droben cvet, a je hitro odletel dalje, ker smo ga s svojim govorjenjem prestrašili.

Prispeli smo do mlake. Pupkov, ki smo jih tako željno iskali, nismo našli, le njihove paglavce smo videli med bogatim rastjem v vodi. Videli smo tudi žabe, različnih barv in velikosti, ki so nas s svojim kvakanjem in skoki v vodo zelo zabavale. Videli smo tudi žentev kraščače. Samica je spuščala jajčeca, samec pa jih je oplojeval. Vsa vodna gladina je bila preprežena s mrestom, s kepami žabjih jajčec. Toda žal je mladi krap moral umreti, ker so mu ljudje zastrupili vodo.

Na koncu našega sprehoda smo ugotovili enoglasno: »Hvala ti, mati narava, da si nas v enem samem dnevu obogatila s toliko skrivnostmi.«

Cigut Nežka, 6. b
OŠ Turnišče

USODNA CIGARETA

»Pridita pogledat!« zaslišiva z mamo očeta, ki je spremljal televizijska poročila. Prekineva pogovor in odhitiva v dnevno sobo, da bi videli, kaj je tako zanimivega, strašnega ali smešnega.

»V Primorju gori velik borov gozd,« je oče razlagal, ko sva prispeli v sobo. »Škoda je ogromna,« je nadaljeval, toda mama ga je prekinila, ker je hotela sama slišati poročevalca. Slika na ekranu je bila grozljiva. Rdeči zublji so se neusmiljeno sprehajali po planjavi in goitali pod seboj vse, kar je bilo gorljivega. Gasilci, ki so poskušali pogasiti človekovo objestnost in malomarnost, so bili videti kot nemočne lutke, ki se bojujejo z mnogo močnejšim sovražnikom. Mama je žalostno ocenjevala: »Strašno je gledati to uničevanje gozda, posebno še danes, ko je pomembno vsako drevo, tu pa bo šlo v nič več hektarjev gozda.« Oče, ki je sicer kadilec, je jezno dejal: »In to zaradi tega nič vredneža!« V pepelniku je za tem obležal ogorek cigarete, ki ga je oče neusmiljeno potisnil v pepel, v katerem je »izdihnil« za vselej.

Naslednji dan je bila nedelja. Razjedal me je dolgčas, zato sem sošolki Nataši sporočila, da si želim spremembe. Ker

tudi ona ni bila nič na boljšem, sva sklenili, da se bova s kolesi odpeljali na Vanečo. Pri neki kmetiji sva odložili kolesi in odšli v bližnji gozd. Razposajeno sva skakali naokoli in se pogovarjali. Židana volja se je jasno kazala v najinem vedenju. Po shojeni potki sva stopali med zelenimi iglavci in brstečimi listavci. Sončni žarki so se lomili skozi veje še golih hrastov, pri jelki pa so skoraj izginiti, ker jih goste iglice niso pustile do naju. V krošnjah so žgolele ptice, od daleč se je slišala pesem kukavice. Topli spomladanski veter je enakomerno požibaval krošnje in nam mršil lase. Narava se je prebujala. Nenadoma me je v nosu zaščegetal dim. Tudi Nataša ga je zavohala. Dim pa je pomnil ogenj. »Tam,« je Nataša pokazala na suh grmiček, pod katerim je ogenj že lizal suho travo. Pred očmi mi je zaplesal strašen prizor s televizije, ki se lahko tu ponovi, ker sta bila veter in suhljad v gozdu ravno pravijsnja za požar. »Ne,« sem zavpila in obrzeli sva do grma. Naglo sva začeli teptati gorečo suho travo in nizke veje. Pod najinimi nogami in rokami je ogenj počasi ugašal. Čez petnajst minut sem olajšano vzdihnila: »Uspelo je!« Mrko sva gledali črno pogorišče. Ob

robu sva našli ostanek cigaretnege ogorka. »Zopet isti krivec,« pomislim. Tudi v Natašinih očeh se je zrcalila jeza zaradi takšnega malomarnega odnosa do narave. Cigaretetni ogorek je bil krivec le delno, večji del je pripadal človeku, ki je tako zelo neodgovorno ravnal do narodnega bogastva. Obema je bilo hudo, ko sva odkrili, da je človek, to razumno in najbolj pametno bitje, tako brezbržen do narave, ki je del nas samih. To dognanje naju je razžalostilo in skalilo dobro voljo.

Potrti sva se vračali iz gozda. Preprečili sva sicer katastrofo, toda ostala je bojazen. Je bilo to zadnjič? Ne, dobro vemo, da ne. Toda zakaj si morajo nekateri izbrati ravno gozd za pepelnik svojih cigaretnih ogorkov? Se ne zavedajo nevarnosti? Po toči zvoni je že prepozno, to vemo vsi. Lažje je preprečiti, ko ukrepati.

Naenkrat je prihitel veter iz dreves, zašumel je, kot da bi se spraveval enako, nato pa odhitel in se potuhnil za vogalom kot človek, ki je zagrešil ta neodpusljivi zločin do narave.

Nina Jakiša, 8. a. r.
Literarno-dopisniški krožek
I. OŠ Daneta Sumenjaka, M. Sobota

PODOBA MOJEGA KRAJA

Del svojega otroštva sem preživel v velikem mestu Murski Soboti. Stanovali smo v bloku. Starša sta si zaželela hišo in tako smo jo začeli graditi v 12 km oddaljenem kraju Radenci. Prepotuješ vas Tropovce, ki je po velikosti in številu prebivalcev majhna. Nato sledita Tišina in Petanjci, vasi, ki se razlikujeta od prejšnje po velikosti, urejenosti in številu prebivalcev. Kmalu zapelješ na most preko reke Mure. Ne morem reči, da je posebno dolg, a tudi kratek ni. Reka Mura ima največkrat malo vode. Tu in tam se vidi duo reke. Največ vode ima spomladi, ko se na avstrijskih gorah sneg. Na drugi strani reke Mure je Stajerska. Pol kilometra za mostom zagledaš tablo, na kateri piše Radenci.

Radenci niso mesto in ne vas, temveč zdraviliško naselje. Tu je tudi hotel Radin, ki ni nikoli prazen. Hotel je A kategorije, a drugi del, ki so ga pred nedavnimi prizidali, je B kategorije. Na strani novega dela sta teniške igrišče in gozd. Pred hotelom samim pa so Radgonski, Slatinski in Ljubljanski dom, knjižnica, terapija in športna bala. Med domovi stoji

slatinski vrelec. Okolica je zelo lepo urejena. Na gredicah v vseh letnih časih cvetijo rože, drevje je lepo obrezano. V hotel Radin prihajajo bolniki in gostje ne samo iz domovine ampak tudi iz vseh držav sveta. Pred novim letom so prišli trije Arabci. Delavci hotela Radin se trudijo, da bi privabili goste od vsepovsod.

V bližini naselja je polnilnica mineralne vode Radenska in tovarna Boračeva, v kateri sedaj gradijo jadralnice. Ta tovarna ne onesnažuje zraka, zato je nadvse čist. Naselje obdaja z leve in desne strani gozd.

Na začetku sem v pesmici napisala, da mi je bilo težko. Ko smo se priselili v novo hišo, nisem imela nobene prijateljice in nobenega prijatelja. Počutila sem se tulko. Sosedje se še niso vselili in tako sem okolico prehodila sama. Z bratom in starši grem večkrat pesčit na Kapelo, Janžev vrh in še kam, da bi spoznala okolico. Čeprav so se pred uedavnim eni sosedje priselili, nimam časa, da bi se družila z njimi. Šolo obiskujem v Murski Soboti, kjer imam še razne druge obveznosti. Ko smo se priselili, se nisem hotela vpisati

na radensko osnovno šolo, a sedaj mi je večkrat žal. Mnogo časa preživim v Murski Soboti in se med tednom šele proti večeru vračam domov. Vsemu temu je kriva glasbena šola. V šestem razredu sem dvakrat na teden prihajala domov ob dvajsetih in petintrideset minut, a ne zaradi glasbene šole, temveč zaradi treninga. Ko sem spoznala, da več tako ne bo šlo dalje, sem odnehal. Zjutraj se peljem v Mursko Sobotu s starši v osebnem avtomobilu, vračam pa se z avtobusom. Nekega dne je poleg mene sedela tovarišica iz Trobovelj, ki že vrsto let prihaja v hotel Radin, zato se čuti že kar domača. V Radencih ji je všeč.

Zelela bi, da bi zdraviliško naselje Radenci ostalo še naprej urejeno.

Za vedno bom ostala v tem prelepem kraju, kjer čista voda radenska izvira, posebno lepo pa je v maju, ko se lepota v mesečini preliva.

Eva Farkaš, 7. b
OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota

NOGOMETNI KOMENTAR

Dosegli manj, kot so pričakovali

V letošnji nogometni sezoni pomurska moštva niso dosegla željenih uspehov. Soboška Mura, ki predstavlja Pomurje v slovenski nogometni ligi, se je po jesenskem delu tekmovanja znašla s pičlimi sedmimi točkami na dnu lestvice in bi bilo zato potrebno v spomladanskem delu vložiti veliko naporov, da moštvo ne bi izpadlo iz lige. Kot je znano, so morala zaradi izpada Olimpije in Maribora iz druge zvezne lige slovensko ligo zapustiti tri moštva: Izola, Brežice in Šmartno. Toda pri Muri so z nekaterimi kadrovskimi spremembami pripravili moštvo, ki je bilo v spomladanskem delu tekmovanja sposobno zbrati petnajst točk, kar je bilo dovolj za obstanek v ligi. Mura je namreč z 22 točkami pristala na desetem mestu lestvice. Poleg igralcev imata pri tem gotovo levji delež predsednik kluba Vili Žižek in trener Zoran Cirkvenič. V spomladanskem delu tekmovanja je bila Mura na domačem igrišču nepremagljiva, saj je šestkrat zmagala in le enkrat igrala neodločeno. Veliko slabše pa so Sobočani igrali v gosteh, od koder so prinesli le dve točki. Pravi podvig pa so naredili nogometaši Mure v tekmovanju za pokal Nogometne zveze Slovenije. V vzhodni skupini so premagali vsa tri moštva Rudarja iz Titovega Velenja, Železničarja iz Maribora in Rudarja iz Trbovelj ter se kot zmagovalce skupine pomerili z zmagovalcem zahodne skupine in novim drugoligašem Koprom. Čeprav Mura ni nastopila v najmočnejši postavi, je premagala nogometaše z obale in tako prva postala zmagovalca tekmovanja za pokal Nogometne zveze Slovenije. Po napornem tekmovanju so dobili nogometaši Mure odmor in bodo s pripravami na novo sezono začeli konec julija. Lendavska Nafta, ki kot edini pomurski predstavnik tekmuje v

območni slovenski ligi — vzhod, je s 24 točkami zasedla četrto mesto. S tem niso uresničili želje vodstva kluba in ljubiteljev nogometa, da se vrnejo v enotno slovensko ligo. Moštvo Nafta je igralo preveč spremenljivo, da bi lahko osvojilo prvo mesto. Poleg tega je imel trener Stanko Maučec na razpolago premalo dobrih igralcev, nekateri so bili tudi premalo disciplinirani, tako da je moral v moštvo uvrščati mladince, ker nekateri sploh niso prišli igrati. Presenetljivo lep uspeh pa je Nafta dosegla v letošnjem tekmovanju za pokal maršala Tita, ko se je uvrstila v polfinale Olimpije in jo je iz tekmovanja izločil šele drugoligaš Maribor. Sicer pa ima Nafta skromen igral-ski kader, zato bo potrebno veliko dela in naporov za ponovno uvrstitev v slovensko ligo. Po odhodu Stanka Maučeca čaka novega učitelja zahtevna naloga.

V minuli sezoni je bilo izredno razburljivo tekmovanje v pomurski nogometni ligi. Naslov pomurskega prvaka so po nekaj letih zopet osvojili nogometaši Turnišča, ki so večji del prvenstva tudi vodili. V boj za prvo mesto so se nekaj časa vmešavala moštva Beltinke, Veržerja in Dobrovnika, vendar niso imela dovolj moči, da bi dosegla željeni cilj. Medtem ko sta moštvi Dobrovnika in Veržerja izpadli iz boja za prvo mesto že nekaj kol prej, sta ostala kandidata za najvišje mesto Turnišče in Beltinka. Uspešnejši so bili nogometaši Turnišča, ki so zasluženo postali pomurski prvaki in si pridobili pravico do kvalifikacij za vstop v območno slovensko ligo — vzhod. Toda pri tem niso imeli sreče, saj so bili uspešni le v prvem krogu, ko so dvakrat premagali Akumulatorja iz Mežice, v drugem krogu pa so izpadli po streljanju enajstmetrovk v Radečah s Papirničarjem. Iz pomurske lige sta izpadli moštvi Ljuto-

mera in Apač. V prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota je naslov prvaka osvojilo moštvo Rakičana, ki je imelo najnevarnejšega tekmeca v moštvu Tešanovec, ki je bilo jesenski prvak z dvema točkama prednosti. Za Tešanovce sta bila usodna poraza v prvih dveh krogih spomladanskega dela tekmovanja, medtem ko Rakičan v tem delu ni izgubil. Tako je Rakičan postal član pomurske lige. Iz lige pa bosta morali moštvi Puconec in Gančan, če ne bo prišlo do spremembe tekmovalnega sistema in če bosta prvaka druge medobčinske nogometne lige Ižakovci in Tromejnik imela pogoje za tekmovanje v tej ligi. Naslov prvaka v prvi območni nogometni ligi Lendava je osvojilo moštvo Renkovec, ki bo tako prvič tekmovalo v pomurski nogometni ligi. Moštvo Polane pa je bilo zmagovalce v drugi območni nogometni ligi Lendava in bo v novi sezoni nastopalo v višjem razredu. Iz prve območne nogometne lige Lendava pa je izpadlo moštvo Olimpije iz Dolge vasi. Minula tekmovalna sezona je tudi pokazala, da imamo v Pomurju premalo dobrih sodnikov. Čeprav jih je premalo in jih je težko dobiti, bi morala sodniška organizacija vendarle bolj skrbeti za sojenje nekaterih svojih članov, ki delajo hude napake bodisi iz nevednosti ali pa navijanja za posamezna moštva. Še manj pa smo lahko zadovoljni z disciplino igralcev in gledalcev. Deset prekinjenih tekem (Bakovci: Hotiza, Bratanci: Romah, Melinci: Križevci, Filovci: Bogojina, Tišina: Mura (ml), Petišovci: Kobilje, Renkovci: Olimpija, Laško: Bistrica, Pince: Kapca in Beltinka: Ižakovci) dovolj zgovorno priča o dogajanjih, ki ne sodijo na nogometna igrišča.

Feri Maučec

MALI NOGOMET

POKAL ROMOM

KS Tišina je pripravila turnir v malem nogometu, na katerem je sodelovalo 5 ekip z območja KS. Zmagala je ekipa Romov pred Borejci, Vančo vasjo, Petanjci in Gradiščem.

STRELSTVO

Pokal ostal v Murski Soboti

Minulo soboto je bilo na strelišču za malokalibrsko puško medobčinsko tekmovanje mladinskih ekip strelcev, ki sta se ga žal udeležili samo ekipi iz Lendave in Murske Sobotice. Mladi strelci so tekmovali v streljanju z malokalibrsko puško v trojnem stavu (leže, kleče, stoje). Pokal območnega odbora ZZB NOV M. Sobota je ostal v Murski Soboti. Ekipno je bila namreč ekipa OSZ M. Sobota prva s 876 krogi pred ekipo Lendave s 598 krogi. Med posamezniki pa so bili tudi boljši mladinci iz M. Sobotice: 1. mesto — Drago Pertoci (236 krogov), 2. mesto Andrej Sapač (225 krogov) in 3. mesto Janko Kuzma (209 krogov).

Filip MATKO

ŠPORTNI RIBOLOV

OROS ribiški car

Ob začetku ribiške sezone na Bukovniškem jezeru je RD Lendava pripravila tekmovanje v lovu na najtežjo ribo. Udeležilo se ga je 94 tekmovalcev. Največ sreče je imel Janez Oros, ki je ulovil najtežjega krapa in osvojil prvo mesto in naslov ribiškega cara za leto 1985. Rezultati: 1. Oros 2,65 kg, 2. Nemec 2,57, 3. Litrop 2,50, 4. Rituper 2,45 in 5. David 2,35 kg. A. Sep

NOGOMET

Kadeti Beltinke tretji

V Lipi je bil polfinalni nogometni turnir Slovenije za kadete, na katerem so sodelovala štiri moštva, med njimi tudi Beltinka iz Beltincev. Rezultati — Beltinka: Rudar (Tr.) 1:1, Beltinka: Kovinar 0:1 in Beltinka: Rudar (TV) 1:3. Vrstni red: 1. Kovinar (Maribor), 2. Rudar (TV), 3. Beltinka (Beltinci) in 4. Rudar (Tr.)

Zmagala Polana

NK Polana iz Velike Polane je pripravil nogometni turnir, na katerem so sodelovala štiri moštva. Rezultati — Hotiza: Lipa 0:2, Polana: Odranci 1:1 (dalje Polana), Hotiza: Odranci 5:1 in Polana: Lipa 1:1. Po streljanju enajstmetrovk je zmagala Polana in postala zmagovalca turnirja.

MALI NOGOMET

ZMAGAL CVEN

Partizan na Cvenu je pripravil turnir v malem nogometu. Med 8 ekipami je zmagal Cven I pred Bučkovci in Cvenom II. Prve tri ekipe so prejele pokale.

S. Žunič

ŠPORTNE VESTI IZ LENDAVE

— Na košarkarskem turnirju v Lendavi je med tremi ekipami zmagal Modeks iz Murskega Središča pred Pomurjem iz Murske Sobotice in Lindavom iz Lendave.

— Na tradicionalnem nogometnem turnirju za memorial bratov Vidak, ki je bil v Lendavi, je med štirimi moštvi zmagala Nafta iz Lendave pred Renkovci, Polano in veterani Nafta.

— Na mednarodnem turnirju obrtnikov v malem nogometu v Lendavi je zmagala ekipa Nagykiszeg iz Madžarske pred Čakovcem, Lendavo in Lentijem z Madžarske.

— V prijateljski mednarodni nogometni tekmi so Črenšovci premagali Tofej z Madžarske s 7:2, Žitkovci iz Redics z Madžarske pa sta igrala neodločeno 3:3.

— Na šahovskem turnirju v Lendavi je med osmimi ekipami zmagala Radenska — Pomurje iz Murske Sobotice s 24,5 točke pred Lendavo 20 in Čakovcem 14,5 točke. Med posamezniki je bil najboljši Kos (Radenska) pred Gerencnerjem (Lendava) in Logarjem (Radenska).

F. Bobovec

ATLETIKA

Balek v ZR Nemčiji

Milan Balek, reprezentant in državni rekorder v hitri hoji, član AK Pomurje iz Murske Sobotice bo od 4. do 14. julija letos sodeloval na desetdnevem turnirju v hitri hoji v Hildesheimu v ZR Nemčiji. V desetih dneh bo Balek kar trikrat štartal, in sicer v hitri hoji na eno uro, na 10 km in na 5 km. Dosežki posameznih tekmovanj se bodo točkovali in bodo veljali za celotno uvrstitev. Vsekakor je to edinstveno tekmovanje na svetu. Organizator nudi Baleku 10-dnevno bivanje in prehrano, stroške prevoza pa bo povrnil s oddajo ABC Pomurka, kjer je zaposlen. Na tekmovanje se Balek vneto pripravlja in upa na dobro uvrstitev ter izboljšanje osebnega rekorda. To pa bo zanj tudi zadnja preizkušnja pred nastopom na BAI v Stari Zagori v Bolgariji v začetku avgusta.

F. M.

MOTOKROS — DRŽAVNO PRVENSTVO

Zmagovalca Zdovc in Avbelj

Avto-motodruštvo Štefan Kovač iz Murske Sobotice je na 1380 metrov dolgi progi v Mačkovcih pripravilo državno prvenstvo v motokrosu, na katerem je sodelovalo 50 tekmovalcev iz celotne države. Med njimi so nastopili tudi trije pomurski tekmovalci. V razredu do 125 ccm je zmagal Zdovc iz Orehove vasi, lanski državni prvak, v razredu 250 ccm pa je bil najboljši Avbelj iz Brežic. Od domačih tekmovalcev je bil najuspešnejši Štefan Černjavič, ki je v kategoriji 125 ccm je zasedel štirinajsto, v končni razvrstitvi pa šestnajsto mesto z osvojenimi 4 točkami med 22 tekmovalci, kar je lep uspeh. V isti kategoriji je bil Jurij Kozar z 2 točkama na osemnajstem mestu. V kategoriji 250 ccm pa je Miha Buček z osvojenim eno točko zasedel 22 mesto.

Nedeljski motokros v Mačkovcih, ki je v lepem vremenu pritegnil okrog 3.000 ljubiteljev tega atraktivnega športa, je bil zanimiv in privlačen. Prireditelji so se tudi tokrat izkazali z dobro organizacijo. Tretja dirka za državno prvenstvo v motokrosu bo 7. julija v Karlovcu.

ROKOBORBA

MEKICAR DRUGI

V Sarajevu je bilo državno kadetsko prvenstvo v rokoborbi, ki so se ga udeležili tudi trije pomurski tekmovalci: Srečko Temlin v kat. do 73 kg, Janez Cifer do 51 kg in Miran Mekicar do 55 kg. Najuspešnejši je bil Mekicar, ki je osvojil drugo mesto, čeprav je nastopil v višji kategoriji. V borbi za prvo mesto je tesno izgubil s Holjevцем (Slije), med tem ko je druge gladko premagal. Ker je bilo to hkrati izbirno tekmovanje za sestavo državne kadetske reprezentance, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu 28. julija v Klermonu Feranu v Franciji, je bil Mekicar uvrščen med kandidatinde in se bo udeležil skupnih priprav. Za nastop v reprezentanci bo moral premagati svojega tekmeca Jakubka. Temlin je zasedel tretje, Cifer pa četrto mesto v svoji kategoriji. B. D.

KONJSKI ŠPORT

Amu MS zmagovalce krožne dirke SRS

V Ljubljani so bile v nedeljo velike konjske dirke. V središču zanimanja je bil zadnji tek krožne dirke za prvenstvo Slovenije. Čeprav je tokrat zmagala Ilona III (Lovrenčič, Maribor) je postal končni zmagovalce krožne dirke za prvenstvo Slovenije Amu MS z voznikom Jankom Slavičem iz Ljutomerja s 31 točkami pred Fitom (Hrovat, Ljubljana) 29, Ilono III (Lovrenčič, Maribor) 28 točk itd. V najhitrejši dirki pa je zmagala Dorica MS z Markom Slavičem mlajšim iz Ključarovec z letošnjim najboljšim časom v državi 1:19,6. Izkazala se je tudi drugouvrščena Rebeka (Puhar, Veržej) s svojim najboljšim časom na jugoslovanskih hipodromih 1:20,0. Omeniti velja še zmago Ani MS (M. Slavič, Ključarovec) v dirki na 1800 m. Zmagovalcu Amu MS (Janko Slavič, Ljutomer) je izročil pokal predsednik KZS Miha Petrič.

AKTUALNO V TELESNI KULTURI

Vloga in mesto izbranih športnih panog

V tekmovalnem oziroma vrhunskem športu imamo že dalj časa program dogovorjenih usmeritev, ki temelji na delu s selekcijami. Te so v soboški občini najštevilnejše v izbranih športnih panogah: atletiki, košarki in namiznem tenisu. V okviru programskih izhodišč pa prejemajo določeno podporo tudi ostale športne panoge, ekipe in posamezniki, ki zagotavljajo možnosti za športni razvoj in v določenem času dosegajo vrhunske rezultate. Te cilje zasledujemo v kolektivu, kajakaštvu in kanuizmu, hokeju na travi, letalskem športu, judu, rokoborbi, strelstvu, odbojki, rokometu in šahu ob še osmih športnih panogah, ki delujejo v občini Murska Sobota. Na tem področju so bili tudi doseženi številni pozitivni premiki, kot so denimo boljše programiranje in materialna osnova, status kategoriziranih in perspektivnih športnikov in delo s selekcijami. V okviru izbranih športnih panog v soboški občini trenutno deluje 35 selekcij. V republiškem tekmovalnem razredu v izbranih panogah iz soboške občine nastopajo: ženska košarkarska ekipa Pomurja, medtem ko bo moška ekipa v novi sezoni nastopala v drugem razredu slovenske lige; nogometaši Mure in namiznoteniška ekipa Sobotice, ki je doslej nastopala v medrepubliški ligi. Kakovostna raven izbranih športnih panog tudi kaže, da je njihovo tekmovalno mesto v republiškem ali največ v medrepubliškem rangi ne glede na razširjenost. Tudi v prihodnje si ne moremo postavljati višjih ciljev kot da morda z eno ekipo tekmuje v zveznem rangi. V atletiki in namiznem tenisu, kjer prihaja predvsem do veljave tekmovanje posameznikov, so si različno zastavili selekcijsko delo. Uspešnejši so v namiznem tenisu, kjer se selekcije pionirjev in mladincev uveljavljajo v Sloveniji in Jugoslaviji. Žal pa v atletiki kot prvi izbrani športni panogi še ni pravega selekcijskega dela v šolah. Atleti, ki dosegajo boljše rezultate, so vključeni v AK Pomurje, kjer se sicer vestno dela, vendar pa se ubadajo s številnimi težavami (strokovni kadri, objekti). Zato bi kazalo izboljševati selekcije v nekaterih krajevnih centrih, kjer se pojavljajo številni talenti in se z njimi ne dela načrtno. To so predvsem Beltinci, Bakovci, Tišina, Grad in Puconci. Tako dosežki v atletiki slonijo le na Milanu Baleku (hitra hoja) in Vitu Šiftarju (šprint) ter nekaterih mlajših atletih. Za namizni tenis je treba povedati, da je s svojim delom potrdil letanja v to športno panogo, saj so pionirji in mladinci že vrsto let med najboljšimi v Sloveniji in Jugoslaviji. Če bi jim uspelo premostiti prehod iz mladinske v člansko konkurenco, bi bili njihovi uspehi izjemni. To pa je tudi edina športna panoga, na katerih lahko gradimo in iščemo v planskih dokumentih zveznega ligaša. V treh izbranih športnih panogah: košarki, nogometu in namiznem tenisu imamo zaposlene profesionalne trenerje. Čeprav se ubadajo s številnimi težavami (financiranje, strokovni kader, objekti, organiziranost), pa lahko delo profesionalnih trenerjev, ki je pionirsko, ocenimo ugodno, kar kažejo tudi izdelane analize in doseženi rezultati. Sicer pa bodo ob koncu letošnjega leta delo izbranih športnih panog obravnavali delegati na seji skupščine TKS Murska Sobota in se odločili ali si dosedanje športne panoge zaslužijo, da so med izbranimi, ali pa bodo predlagali katero drugo. Taki prispevek naj bo torej spodbuda, da že sedaj začnete razmišljati in razpravljati o tej problematiki. Tokrat smo govorili o izbranih športnih panogah, prihodnjic pa bomo spregovorili o ostalih športnih panogah tekmovalnega športa.

Ludvik Zelko
Feri Maučec

LETNA SKUPŠČINA POZ

Viden napredek pomurske odbojke

Pomurska odbojka je v zadnjem obdobju dosegla viden napredek pri razvoju in popularizaciji, k čemur je gotovo pripomogla ustanovitev pomurske odbojarske zveze. To so ugotovili na letni skupščini POZ, ko so ocenjevali več kot dveletno delo. O dosedanjem delu so poročali predsednik Budimir Milisavljevič, predsednik sodniške organizacije Herman Stiel in predsednik trenerske organizacije Tone Praček. Uspehe so dosegli tudi na tekmovalnem področju, saj kar tri ekipe nastopajo v drugem razredu slovenske lige: Ljutomer in Radenci pri moških ter Pomurje pri ženskah. Načrtno delo pa se kaže tudi pri najmlajših, saj je pionirska ekipa Pomurja iz Murske Sobotice letos v Sloveniji osvojila drugo mesto. Na skupščini so sprejeli programska izhodišča, kjer je poudarjeno, da je potrebno v prihodnje skrbeti za še večjo povezanost pomurske odbojke ter doseči, da se ena ekipa uvrsti v enotno slovensko ligo, kar pomenilo stalen stik s slovensko odbojko. Oživiti bi morali tudi odbojko v lendavski občini. Dogovorili so se tudi, da bodo obdržali nekatera tradicionalna tekmovanja, med katerimi je potrebno posebej omeniti močan pionirski turnir za pokal Radenske. Izvolili so novo vodstvo. Za predsednika je bil izbran dr. Jože Šumak.

F. Maučec

XI. DELAVSKE ŠPORTNE IGRE OBČINE LENDAVA

Vse več zanimanja

V okviru praznovanja lendavskega občinskega praznika so pripravili slovesnost, na kateri so razglasili rezultate letošnjih XI. delavskih športnih iger občine Lendava in najboljšim podelili pokale ter priznanja. Ugotovili so, da je med zaposlenimi vse večje zanimanje za delavske športne igre, k čemur je gotovo pripomogla uvedba nekaterih novih športnih zvrsti. Zlasti pa je zaznavljivo, da se v delavskih športnih igrah vključuje vedno več žensk. Največ uspeha so imeli delavci INA-Nafta, ki so osvojili največ prvih mest in postali skupni zmagovalci.

V moški konkurenci so delavci INA-Nafta zmagali v odbojki, malem nogometu, rokometu, košarki, kegljanju, tenisu in šahu. V ženski konkurenci pa so delavke Nafta zmagale v odbojki in streljanju. V športnem ribolovu in namiznem tenisu je zmagala ekipa Gorenja Varstoj, v pikadu Vzgojno-varstvena organizacija, v streljanju (moški) in v kegljanju (ženske) pa Planika iz Turnišča.

Franc Bobovec

DRŽAVNI REKORD ŠIFTARJA V BUDIMPEŠTI

Na velikem mednarodnem atletskem tekmovanju v Budimpešti na Madžarskem, na katerem je sodelovalo okrog 400 mladincev iz celotne Evrope, se je zopet izkazal Vito Šiftar, član AK Pomurje iz Murske Sobotice. Zmagal je v teku na 100 metrov z izrednim časom 10,76, kar je nov državni mladinski rekord. Mladi šiftnar in veliki up jugoslovanske atletike, Vito Šiftar, tako uspešno nadaljuje letošnjo sezono.

LENART

Obetaven razvoj telefonije

Zaradi velikega zanimanja za telefone v lenarški občini načrtujejo za naslednje obdobje razširitev vozliščne avtomatske centralne v Lenartu. Še 1000 priključkov je predvidenih. Nanjo bodo vezani tudi krajevni centri Voličina, Jurovski dol in Gradišče in tako v teh krajih ne bo več krajevnih avtomatskih central. V ostalih krajevnih središčih, razen v Lokavcih, pa načrtujejo razširitev krajevnih avtomatskih telefonskih central — v Benediktju za 1200 priključkov, Cerkevniku 160 in v Zgornji Ščavnici za 200 priključkov. Prav tako bo položen medkrajevni kabel Lenart — Zg. Ščavnica, položili pa bodo tudi koaksialni kabel med Mariborom in Lenartom.

Franc Bratkovič

HOP ČEZ OVIRO! — Pred kratkim je murskosoboško kinološko društvo po končanem tečaju pripravilo delovne izpite za šolane pse ISPA, ISPB in za službene pse prve stopnje ISP-I. Od 14 prijavljenih vodnikov s psi jih je 12 uspešno opravilo preizkušnjo, kar je za sorazmerno mlado društvo lep uspeh. Sodil je mednarodni kinološki sodnik Franc Šterman iz Ljubljane. (Foto: A. A.)

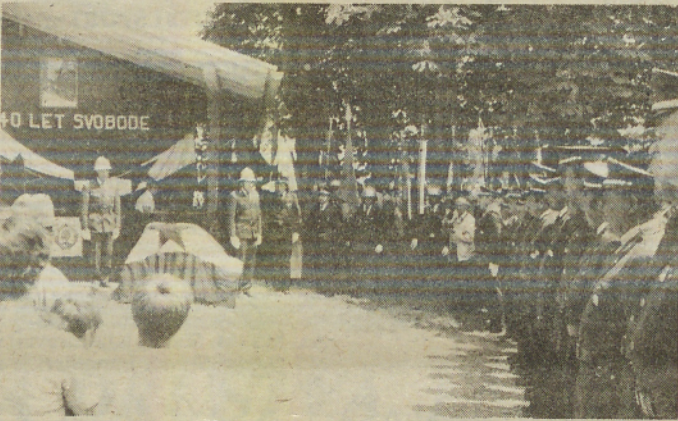
— KOROVCI —

Ob obletnici spodbudna pridobitev

Takrat, pred 83 leti, gasilci v Korovcih niso imeli paradnih uniform, saj je bilo za najnujnejše premalo denarja, zato pa so bili toliko bolj ponosni na letošnji proslavi obletnice osvoboditve. Ozrli so se malo nazaj in glasno povedali kako je bilo na začetku. Staro prešo so z združenimi močmi preuredili v skromen gasilski dom, kupili ročno brizgalno, leta 1931 pa so zgradili še stolp. Denarja je bilo malo,

dobitev je bila v minulem obdobju motorna brizgalna, pa tudi za sirenno so zbrali dovolj denarja.

Zdaj imajo v Korovcih sodobno vozilo, kupili so precej nove opreme, ob obletnici osvoboditve pa so prevzeli še novo motorno brizgalno. Draga je bila, pa vendar. Domačini in prebivalci devetih okoliških vasi niso zatajili, precej razumevanja pa so pokazale tudi samoupravna interesna skupnost za požarno varnost.

Prav ponosni so bili korovski gasilci ob proslavi obletnice osvoboditve, ko so prevzeli tudi novo motorno brizgalno.

vendar so se vedno našli ljudje, ki niso skoparili in jim ni bilo žal časa, ki so ga porabili pri prostovoljnem delu. Tako je bilo tudi leta 1946, ko so z združenimi močmi in sredstvi zgradili nov gasilski dom in pred dvema desetletjema, ko so dograjevali obsežno dvorano. Trudili so se še naprej, vsak po svoje. Kupili so gasilski avtomobil, ki je zamenjal konjsko vprego, pomembna pri-

KS Cankova, KZ »Panonka« in Cankova lovka družina, ki je bila pokrovitelj praznične prireditve ob obletnici osvoboditve.

Pa načrti za prihodnje obdobje? Pravijo, da bodo največ pozornosti posvetili usposabljanju. Kar 34 jih je v gasilskih vrstah, v vzornim delom pa bodo lahko zagotovo pritegnili k sodelovanju še več mladih.

-js-

— LJUTOMER —

Uspešna hranilno-kreditna služba

Hranilno-kreditna služba zadruga Ljutomer-Križevci je v letu 1985 v celoti prešla na izplačevanje preko hranilnih knjižic. Hranilne vloge so se povečale za 15 odstotkov v primerjavi z lanskim letom.

Naložbena posojila so dobili tudi zasebni sektor in sicer za gradnjo objektov za rejo govedi in pridobivanje mleka, za prirejo svinjskega mesa in za nakup strojev.

Največ sredstev so po besedah vodje HKS Silve Kranjc namenjenih za gradnjo objektov za rejo govedi in pridobivanje mleka, ker je že veliko objektov dotrajanih in neprimernih za rejo po sodobni tehnologiji.

Manj sredstev so namenjenih za gradnjo svinjskih hlevov, saj zaradi previsokih cen krmlil tovrstna reja postaja za kooperante vse manj zanimiva.

STRU

LENART V SLOV. GORICAH

Tudi za tuje tržišče

Potem ko so nekaj let dokaj uspešno poslovali, je delavcem lenarškega tozda Proizvodnja bojlerjev začelo v letu 1983 občutno primanjkovati dela in končali so ga s precejšnjo izgubo. Ker so imele takrat izgube tudi druge jugoslovanske delovne organizacije, ki se ukvarjajo s podobno dejavnostjo, so bili še toliko bolj zaskrbljeni.

Na zadovoljstvo vseh zaposlenih — teh je zdaj 105 — se je stanje že lani izboljšalo. Dovolj dela imajo tudi letos; med drugimi jim je uspelo prodati na tuje tržišče.

Ob ugodnih poslovnih rezultatih pa imajo tudi ozko grlo — premajhno zmogljivost točilnice, zato načrtujejo razširitev.

Franc Bratkovič

Pesem iz 1300 grl

Sedemnajstega junija so pevci društev upokojencev Slovenije, med njimi tudi mešana pevka zbora društva upokojencev Beltinci in Murska Sobota in moški pevski zbor DU Ljutomer, gostovali v Zagrebu, kamor jih je po programu svoje aktivnosti poslavitve 40-letnice zmage povabila Zveza društev upokojencev SR Hrvatske.

Iz 1300 grl so zadonele lepe slovenske in hrvatske pesmi in to posebej moških zborov, ženskih in mešanih zborov v prostorni dvorani Vatroslav Lisinski, ki je bila polna poslušalcev.

A. H.

— VIDEM OB ŠČAVNICI —

SREČANJE UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev Videm ob Ščavnici je 15. junija priredilo srečanje članov z območja KS. Srečanja se je udeležilo 105 upokojencev. Udeležence srečanja je spregovoril predsednik društva Anton Ajlec, ki je med prisotnimi še posebej pozdravil najstarejšo upokojenko Marijo Za-

dravec iz Rožičkega vrha, rojeno 1891 leta.

Društvo upokojencev pri Vidmu ob Ščavnici je bilo ustanovljeno leta 1954. Razvili so društveni prapor in za člane prirejali izlete. V društvo so vključili tudi kmečke upokojence in tako po-

večali število na 152, vendar to še ni končno število.

Srečanja se je udeležil tudi predstavnik občinske zveze društev upokojencev Gornja Radgona Jože Kos, ki je pohvalil aktivnost društva in spodbujal člane, ki so še pri zdravju in moči, naj se vključijo v razne športne dejavnosti kot so: strelstvo, šah, kolesarjenje in druge primerne oblike športne rekreacije.

Pozabili niso tudi na dolgoletno tajnico društva Elo Štrukelj, ki vzorno in vestno vodi tajniške posle. Za to so se ji oddolžili s šopkom rož in pisanim priznanjem.

V kulturnem programu, ki so ga izvedli učenci videmske šole pod vodstvom Elice Lančič, je Robi zaigral na harmoniko, Mateja je povedala tri kratke o zemlji in ljudeh.

Za veseli del srečanja pa je poskrbel harmonikar in član društva Vinko Mlinarič.

Pa še posnetek za spomin.

Milan Žgajnar

Soboški ribiči uredili novo ribogojnico

Člani RD Murska Sobota so v ureditvah vložili blizu 2 tisoč ur prostovoljnega dela.

Člani ribiške družine v Murski Soboti so se na zadnji skupščini odločili za gradnjo ribogojnice. Izkopali so jamo na 400 kvadratnih metrih zemljišča ob gramozni jami, ki leži ob cesti Murska Sobota-Bakovci. Z brezplačnimi storitvami jim je priskočilo na pomoč SGP Pomurje. Po besedah predsednika ekonomsko-pospeševalne komisije RD Murska Sobota Jožeta Győreka so za ureditev ribiči porabili blizu dva tisoč ur prostovoljnega dela.

Soboški ribiči so zastopali 240 tisoč od 1-do 2-milimetrskih mladice, vrednih 4 milijone dinarjev, iz Kopačkega Rita, ki pripada Titovim ribnikom Osijek.

Mladice dobro napredujejo, saj nad njimi bdi in jih krmi gospodar RD Miran Sukič. Miranu pomaga še 10-članska gospodarska komisija.

Ribiči skrbijo tudi za okolico gramoznice ob Bakovski cesti, tako da postaja le-ta vse privlačnejša turistična točka. Letos so zasadili tudi bele lokvanje.

B. H.

Ali bo Sobota zeleno mesto?

Že v starih časih se je Murska Sobota ob starem gradu začela razvijati v izredno lepo zeleno mesto. Vrtarski mojster Slavko Jandl, znan tudi kot vratar športnega kluba Mura, je z izrednim občutkom do narave začel urejati soboški park okrog gradu in okolico v pravcati cvetoči vrt.

Po vojni je Sobota nekaj časa pri tem nazadovala. Zadnja leta pa je opaziti, da so v Komunalnem podjetju ljudje, ki nadaljujejo delo Slavka Jandla. Delo zaposlenih v tem podjetju pa bo zaman, če tega ne bomo cenili občani in posebej še varnostni organi, ki so dolžni preganjati razne nepravilne in objestne, ki uničujejo ustvarjeno delo.

V imenu občanov najlepša hvala vsem zaposlenim v komunalnem podjetju, ker se resnično trudijo olepšati naše mesto. Po raznih pogovorih sodeč so to opazili tudi tujci, ki zelo radi prihajajo v naše mesto. Vsekakor je pričakovati tudi od najodgovornejših predstavnikov našega mesta, da podelijo javna priznanja ali odličja vsem pridnim delavcem komunalnega podjetja.

L. Žatig

KAPELA

Kako do pitne vode?

Obkroženi z družbeno urejeno oskrbo z zdravno pitno vodo, so kot oaza krajani, ki živijo na najvišji točki Radenskega vrha in v Kobilščaku. Z vso zagnanostjo so si sami hoteli pomagati iz težav in trajno rešiti problem pomankanja vode, ki jih pesti že ob najmanjšem sušnem obdobju čez vse leto. Preko organov KS Kapela so se obrnili s prošnjo na DO RADENSKA, da jim dovoli priklop na ca. 600 m oddaljenem zajetju. DO RADENSKA je imela do sedaj posluh za pomoč pri gradnjah vodovodov v okolici Radenc. Ni bilo pričakovati zavrnitve prošnje, predvsem še zato ne, ker je skoraj v vsakem gospodinjstvu prizadetih eden ali več delavcev RADENSKE.

Prva vloga, naslovljena na poslovodni odbor, je bila na veliko presenečenje zavržena. Sedaj minevajo dnevi v čakanju odgovora delavskega sveta, ki je prejel drugo prošnjo za dovoljenje priklopa.

Težko stanje bi bilo potrebno rešiti v najkrajšem času! A kje priti do močnejšega vira vode? Mar bo potrebno sklicati problemski sestanek v občinskem merilu, ali pa bodo člani DS RADENSKE v kratkem doumeli težave naselja?

Mija Smodiš

V ljutomerski občini se še kako dobro zavedajo, da je teritorialna obramba najširša oblika organiziranja in pripravljanja delovnih ljudi in občanov za oborožen splošni ljudski odpor.

V štabu TO SO Ljutomer so se letos še posebej potrudili. Načrtujejo številna usposabljanja in izpopolnitve posameznih enot, šolske mladine, narodne zaščite in ZRVS. Težišče je na usposabljanju pontonirske enote.

STRU

Pri Mariji Elbi v Spodnjih Ivanjcih se vsako jutro in zvečer oglasi petindvajset in več domačinov, ki pridobivajo mleko. Večina jih prinese po deset in petnajst litrov, le štirje pridelajo več. Vsak dan prinesejo v sobodno zbiralnico tudi do 700 litrov mleka.

Foto: L. Kramberger

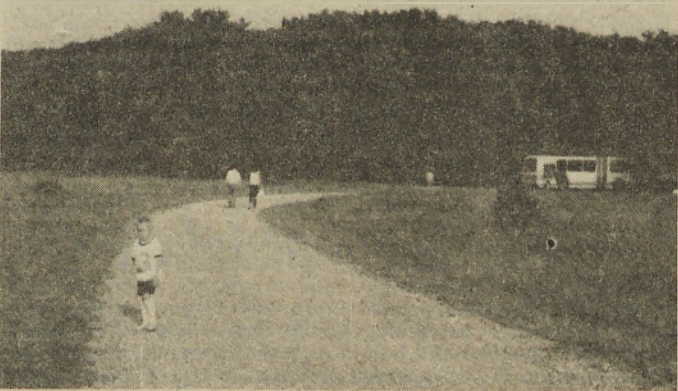
Konferenca Počitniške zveze Jugoslavije

Prvega junija je bila v Paračnu programskovolilna konferenca Počitniške zveze Jugoslavije. Konferenco je otvoril dosednji predsednik PZJ Dragan Tomlin. Njenemu delu so sledili delegati iz posameznih republiških in pokrajinskih počitniških zvez. Iz Slovenije jih je bilo osem, kar trije so bili iz Pomurja. Delegati so po sprejetju poslovnika in odloka o delu in konstituiranju konferencie sprejeli spremembe in dopolnitve statuta. V spremembah gre predvsem za to, da se v počitniško organizacijo lahko včlanijo tudi tisti, ki začasno bivajo v tujini. V razpravi so prisotni kritično ocenili dosedanje de-

lo ter sprejeli program dela in finančni načrt. V programu dela je med drugim opredeljen pohod do Tromejnika in zbor počitničarjev Jugoslavije v Murski Soboti. Vse to pomurske počitničarje še posebej zavezuje.

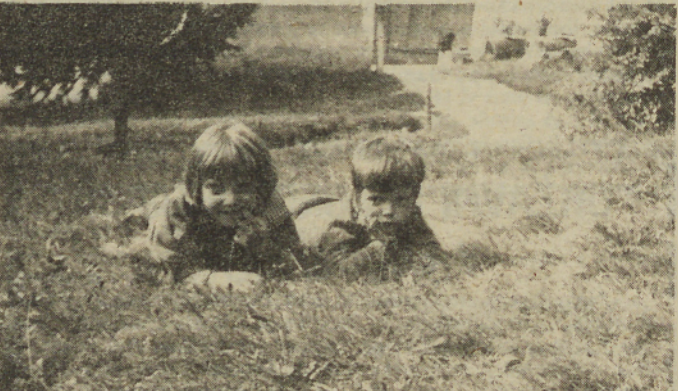
V imenu slovenske delegacije je na konferenci govoril Rudi Stegmüller, predsednik Počitniške zveze Pomurja. Poudaril je, da s padcem življenjskega standarda, ki ga mladi človek najbolj čuti, počitniška organizacija pridobiva na svojem pomenu. Še posebej pomembno pa je, da v sedanjem času vodimo načrtno počitniško dejavnost.

Božo Štulec

V lendavski občini je nekaj zaščitenih kulturno-zgodovinskih spomenikov in znamenj, pa tudi nekateri gozdovi in gozdički niso izjema. Dokaj idiličen zaščiteni gabrov gozdiček blizu Petišovca. V njem je tudi majhno umetno jezero. Pravcati kraj za počitek, večkrat pa se tam zberejo tudi teritorialci lendavske občine.

Foto: Jože Žerdin

Se vam ne zdi, da bi nam malčka na sliki hotela s svojima nagajivima pogledoma pričarati kanček svojih sicer skritih, še nepokvarjenih in ne obremenjenih predstav o svetu, v katerem živimo?

Milan Gašpar

NAFTA LENDAVA 1945/85

40 let uspešnega dela

Čeprav so na območju Lendave in okolice nafto črpali že v prejšnjem stoletju, zlasti pa med obema vojnoma, štejejo za uradni začetek sistematičnih raziskav in s tem ustanovitev naftne industrije v Lendavi 21. decembra 1945. Tedaj je začelo poslovati v okviru zagrebškega Kombinata za nafto in plin podjetje **IZVORI NAFT LENDAVA**.

Novo podjetje je raziskovalo ne le na območju lendavskega kota, ampak na širšem območju Pomurja, pa tudi v nekaterih krajih sosednjega Medžimurja.

Z vrtanjem so začeli 10. januarja 1946, za garnituro trauzel 2000, prva vrtna pa se je imenovala Pt-4. Že naslednje leto so delale 4, leta 1948 pa 7 vrtnih garnitur. Že 1951. leta je bilo 12 vrtn, ki so v tistem letu dale čez 72 tisoč ton nafte. Spomnimo naj le na nahajališče v Filovcih, kjer je nafta pritekala 5 let. V letih 1945—1954 so izvrtali kar 102 vrtn. Opravljali pa so že usluge za druga podjetja. V letih 1956—1960 so vrtali za novosadski Naftagas in za zagrebški Naftaplina, v letih 1960—1963 pa so vrtali v Egiptu, Italiji, Siriji in drugod. To je bilo obdobje, ko so bile zaloge na pomurskem območju že močno izčrpane. V povojnih letih, ko nam je še kako primanjkovalo nafte, tudi zaradi gospodarske blokade, so tudi naftarji morali v krajšem času načrtati kar največ potrebne surovine.

TUDI PLIN

Pri raziskavah in črpanju nafte so večkrat naleteli tudi na zemeljski plin. Temu so posvetili večjo pozornost zlasti potem, ko so ugotovili, da je naftno bogastvo omejeno, torej ni neizčrpno. Že leta 1950 so zgradili prvo absorpcijsko postajo z zmogljivostjo 80 tisoč kubičnih metrov plina na dan. Leta 1957 so degazolinalno preuredili in povečali njeno zmogljivost, čez tri leta pa so ta obrat začeli preurejati v rafinerijo in z deli končali 1962. leta. Naslednje leto pa so zgradili tovarno metanola z zmogljivostjo 6 tisoč ton letno. To je bil prvi petrokemični obrat v Lendavi in sploh v Jugoslaviji. Tovarna je delovala 6 let. Razvoj je šel naprej. 1964. leta so začeli proizvajati umetna lepila, 1965. leta so zgradili tovarno formalina, v letih 1966—1967 pa so rekonstruirali rafinerijo in njeno zmogljivost povečali na 250.000 ton letno. Naslednja preureditev rafinerije je bila 1973. leta, ko so zmogljivosti povečali na 600.000 ton letno.

Pomembno leto je tudi 1969, ko so postavili obrat topil. Leta 1972 so začeli izdelovati izolacijske plošče izolen, pozneje pa nekoliko drugače izdelan lendapor. Sploh je lendavska Nafta nenehno širila vrsto in obseg poslovanja. Tu naj omenimo še pomembno leto 1981, ko je prišla v Petišovce prva nafta po naftovodu Virje—Lendava...

PRVI DELAVSKI SVET

Z imenom Izvori nafte Lendava je podjetje poslovalo do 1947. leta, ko se je preimenovalo v Proizvodnjo nafte Lendava. Tedaj je bila naftna industrija kot podjetje posebnega državnega pomena v sestavi glavne direkcije za nafto in plin ministrstva rudarstva FNRJ. Prelomno leto je 1950.

Pogled na kolone procesne kemije v Lendavi.

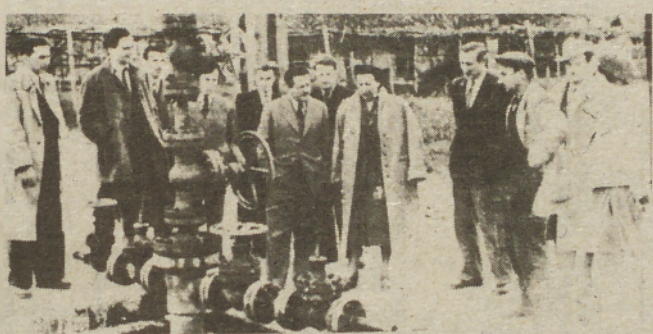
Tega leta 3. septembra je bil izvoljen delavski svet. 24. septembra 1950 pa so delavci slavnostno prevzeli podjetje v upravljanje. To se je v naslednjih letih močno okrepilo, še zlasti pa po 1976. letu, ko je bil sprejet zakon o združenem delu. Zdaj je kolektiv organiziran v pet tozdov dela in delovno

vojo industrije in k prehajanju občine iz izrazito kmetijske v industrijsko. Več kot tisoč delavcev je prav v tem kolektivu dobilo prvo zaposlitev. Nafta je tudi pomagala pri razvoju drugih podjetij. Na pri: 1963 je odstopila del prostora in znatna denarna sredstva za zameetek sedanje tovarne Elma, kjer se je v začetku zaposlilo 100 delavcev. Podobno je bilo pri nastajanju obrata Himo Maribor, ki mu je Nafta brezplačno odstopila več milijonov dinarjev vredno strojno opremo. Na enak način so rešili prostorske in gnotne težave novega obrata Primat. Tudi Indipu je Nafta odstopila kompleks stanovanjskih prostorov, kjer je uredil proizvodno dejavnost.

Še bi lahko naštevali. Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na kadre. Nafta si je z načrtnim štipendiranjem vedno zagotavljala dovolj strokovnjakov, ki pa so radi poprijeli za delo tudi v nastajajoči industriji izven podjetja. Nekaj takega kadra so usposobili celo v Lendavi, kjer so že 1949. leta ustanovili Rudarski tehnikum oziroma

Srečanje naftarjev s tovarišem Titom v Lendavi 1966

Pepca in Edvard Kardelj med lendavskimi naftarji 1953. Vrtina Pt. 1 v Petišovcih.

skupnost skupnih služb. Vsak tozd ima svoj delavski svet, ki šteje od 7 do 15 delegatov. Na ravni delovne organizacije pa deluje 42-članski delavski svet, torej je v njem po 7 delegatov iz vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti skupnih služb. Delavski svet ima 12-članski izvršilni odbor in razne komisije kot pomožne organe.

Leta 1966 se je Nafta Lendava vključila v sestavljeno organizacijo združenega dela INA Zagreb in odtlej posluje z imenom INA Nafta Lendava.

POMOČ DRUGIM

Ina Nafta Lendava je bila dolgo časa po številu zaposlenih največja delovna organizacija v lendavski občini. Po prihodku pa je še vedno na prvem mestu. Pravzaprav je ta kolektiv odločilno prispeval k raz-

srednjo tehniško šolo. Nafta je po svojih močeh prispevala denarna sredstva za gradnjo šol, vrtcev, cest, vodovodov...

PET TOZDOV IN DSSS

Danes sestavlja delovno organizacijo INA Nafta Lendava

5 temeljnih organizacij združenega dela: Rafinerija, Petrokemija, Energetika, Strojne delavnice, Raziskave in pridobivanje nafte in plina in Delovna skupnost skupnih služb. Skupaj šteje kolektiv 1135 delavcev.

Rafinerija ima pet organizacijskih enot: predelava nafte, topila, dodelava in manipulacija, čistilne naprave in kontrola kakovosti. Poleg uvožene nafte predelujejo tudi nekaj domače. Tozd zaposluje 169 delavcev.

V Petrokemiji, pred leti zgrajeni tovarni metanola, izdelujejo surovino, ki smo jo morali prej uvažati. Od proizvedenih količin porabijo tretjino zlastno proizvodnjo formalina, ostalo pa prodajo domačim in tujim kupcem. V lendvski Petrokemiji porabijo največ formalina za proizvodnjo lepil za lesno industrijo. V tozdu združuje delo 191 delavcev.

Energetika. Energetika se ukvarja s proizvodnjo pare in hladilne vode. Zgraditev novih objektov pa je zahtevala tudi ureditev lastnega izvora električne energije. Vendar pa je lastna električna energija draga.

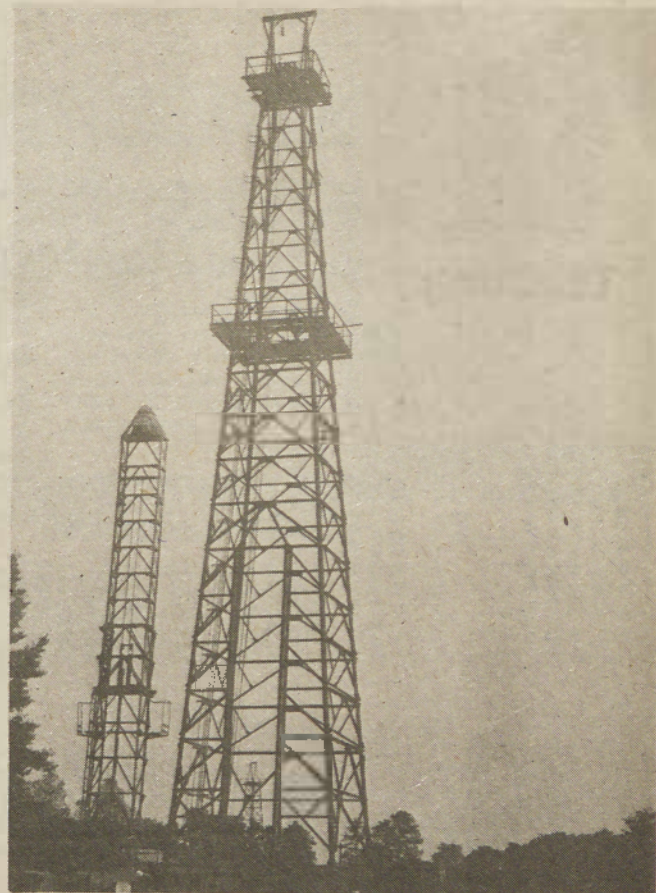
Zaradi zanesljivosti oskrbe z elektriko so prispevali za novi 110 kw daljnovod, ki povezuje transformatorski postaji Ljutomer—Lendava. Tozd šteje 75 delavcev.

V strojnih delavnicah sta dva obrata: vzdrževanje in proizvodnja. Proizvodni obrat dela predvsem za trg izven delovne organizacije. Razen gradnje procesnih postrojenj in izdelave njihovih delov se je obrat usmeril še na izdelavo opreme, namenjene za vrtenje in pridobivanje nafte in plina ter za geološka vrtenja. Izdelujejo tudi nekatere elemente, ki smo jih svojčas uvažali: razne črpalke, vibratorje itd. Ta tozd ima največ zaposlenih: 344 delavcev.

Raziskave in pridobivanje nafte in plina. To je najmlajši tozd, saj so ga ustanovili v lanskem letu in je rezultat povečane zanimanja za raziskovanje in pridobivanje nafte, čemur smo priča v zadnjih letih.

Temu primerno se je začel opremljati, pridobivati kadre in na novih temeljih organizirati raziskovanje, remont in črpanje nafte in plina. Zaupano mu je celotno območje SR Slovenije. Sedanje možnosti omogočajo usmerjanje v raziskovalno dejavnost, izdelavo idejnih projektov, zbiranje izvajačev za posamezna dela. Opravljajo tudi analize naftno-geološkega stanja na naftno-plinskih poljih na območju Petišovca in Doline, kjer so zdaj odkrili nahajališča plina. V tozd združuje delo zaenkrat 72 delavcev.

Delovna skupnost skupnih služb opravlja strokovna dela za vse temeljne organizacije

Vrtnalni stolp.

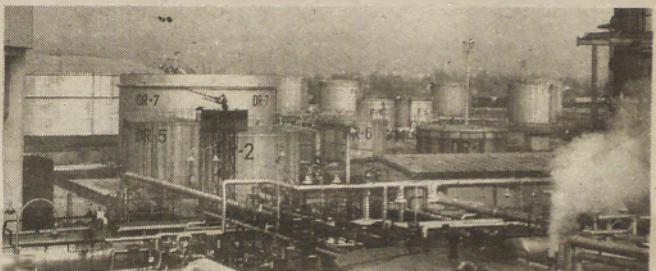
združenega dela, v njej pa je zaposlenih 284 delavcev.

POGLED V PRIHODNOST

Z ustanovitvijo tozda Raziskave in pridobivanje nafte in plina (RPNP) se obeta po dvajsetih letih »mirovanja«, spet večja aktivnost pri raziskavah in črpanju nafte ter plina. V ta namen je izdelan načrt raziskav

Dobre razvojne možnosti so tudi pred tozdom Strojne delavnice, kjer izdelujejo opremo za naftno industrijo, kot so vrtnalne garniture in drugo. Ne gre pa prezreti tudi dela tega tozda, ki bo še naprej uspešno vzdrževal sedanje in prihodnje naprave v posameznih temeljnih organizacijah.

V tozdu Energetika bodo skušali rešiti problem priprave srednje tlačne pare in bodo

Lendavska petrokemija.

na območju Slovenije. Možnosti večjega razvoja imata tozd Rafinerija in Petrokemija, ocenjujejo v INA Nafti — a v naslednjem srednjeročnem obdobju bodo še vedno omejene zaradi gospodarskega položaja in obveznosti, ki jih imata ta dva tozda. Še največja negotovost je pri predelavi nafte, kajti poraba te se znižuje in zmogljivosti rafinerije niso izkoriščene. Ker se obetajo spremembe v kakovosti bencinov, računajo, da bodo predelovalne zmogljivosti boljše izkoriščene. Tudi zaradi nekaterih novih izdelkov, kot so razna impregnacijska sredstva. Tja proti 1990. letu pa bo potrebno zamenjati opremo rafinerije za novo enotno atmosfersko destilacijo zmogljivosti 700 tisoč ton letno in z možnostjo poznejše razširitve do enega milijona ton letno. Načrtujejo tudi izdelavo nearomatskih in aromatskih topil in drugo. Prav tako namenjajo še nadalje razvijati izdelke, ki jim je surovina metanol.

Ob povečani izdelavi sedanjih znanih lendapor plošč za toplotno izolacijo izdelujejo še kaširane lendapor plošče in drugo. V dolgoročni usmeritvi pa je v Lendavi možna tudi gradnja tovarne fenola in acetona.

zgradili temu primeren kotel in vse, kar sodi zraven...

V INI Nafti Lendava, kjer prav v tem času pripravljajo samoupravni sporazum o temeljnih planov delovne organizacije oziroma tozдов se zavedajo, da teh in številnih drugih načrtov ne bodo uresničili čez noč.

Ker sredstev za naložbe ni, bo potrebno sovlaganje bodočih porabnikov surovin oziroma dobro sodelovanje organizacij, ki žele na tem območju graditi nove objekte.

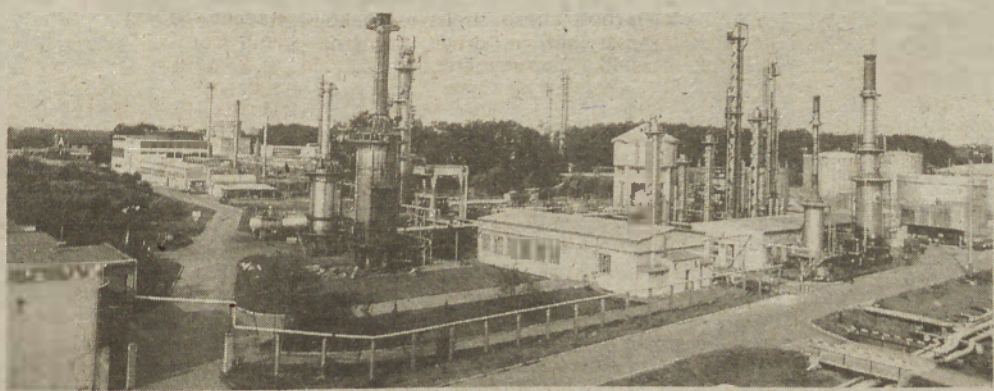
DRUŽBENI STANDARD

Delovnemu človeku je treba ustvariti vse možnosti za življenje, šele potem lahko pričakuje ustrezne delovne rezultate.

V družbeni standard so vlagali pa toliko, kolikor so dopuščala sredstva. Delovna organizacija ima 36 trosobnih, 102 dvosobnih in 46 enosobnih stanovanj. Poleg teh ima še 9 garsonjer in 18 samskih sob. Za oddih imajo v Rovinju v okviru pomurske počitniške skupnosti 22 atrijskih hiš s 74 ležišči, zagotovljeno pa je tudi 15 ležišč v počitniških prikolicih. Analiza kaže, da na tak način letuje vsako leto polovica zaposlenih. V kolektivu posvečajo veliko skrb tudi športni rekreaciji, kjer sodeluje kar 30 odstotkov delavcev.

Deluje namreč športno društvo, v okviru katerega se delavci udeležujejo v nogometu, strelstvu, odbojki, tenisu, namiznem tenisu, ribolovu, kegljanju, rokometu, košarki, šahu itd. Športniki redno sodelujejo tudi na delavskih športnih igrah, ki jih organizira občinski svet zveze sindikatov.

Vsem delavcem je zagotovljena tudi topla prehrana med delom in organiziran javni prevoz na delo in z dela.

Tozd Rafinerija

Iskrene čestitke ob dnevu rudarjev in 40-letnem jubileju delovne organizacije!

URADNE OBJAVE

Leto XX

Murska Sobota, dne 3. julija 1985

Št.: 17

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

161. Sklep o uvedbi družbenega varstva v DO Lina Apače
162. Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Lendava

163. Sklep o povečanju stanarin v občini Murska Sobota
164. Obvestilo komisije za izvedbo komasacij zemljišč v delih k. o. Dragotinci, Slaptinci, Jamaa, Terbegovci

161

Na podlagi 617. in 622. člena zakona o združenem delu, Ur. l. SFRJ, št. 53/76, 9. člena zakona o sprejemanju začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine, Ur. l. SRS št. 32/80 in 205. člena statuta občine Gor. Radgona, Ur. obj. 41/81, predloga izvršnega sveta, da se uvedejočasni ukrepi družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v SOZD Elektrokovina, DO Lina Apače, v njeni TOZD Notranja oprema in v delovni skupnosti skupnih služb, in mnenja družbenega pravobranilca samoupravljanja je skupščina občine na skupnem zasedanju zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 27. 6. 1985 sprejela naslednji

SKLEP

I.

Skupščina občine G. Radgona ugotavlja, da so v SOZD Elektrokovina, DO Lina Apače in v njeni TOZD Notranja oprema in delovni skupnosti skupnih služb, Apače št. 2 nastale bistvene motnje v samoupravnih odnosih in hujše oškodovani družbeni interesi po 3. in 4. točki 620 člena zakona o združenem delu.

II.

Na podlagi ugotovitev, navedenih v I. točki tega sklepa, izreka skupščina občine G. Radgona za dobo enega leta naslednje ukrepe družbenega varstva:

1. V SOZD Elektrokovina, DO Lina Apače
 - odstavi individualni poslovodni organ
 - razpusti delavski svet
 - razpusti izvršilne organe DS
 - razpusti skupno disciplinsko komisijo
 - imenuje začasni organ
2. V TOZD notranja oprema
 - odstavi individualni poslovodni organ
 - razpusti delavski svet
 - razpusti izvršilne organe DS
 - imenuje začasni organ

V delovni skupnosti skupnih služb SOZD Elektrokovina DO Lina Apače

- odstavi vodjo delovne skupnosti
- razpusti delavski svet
- razpusti izvršilne organe
- imenuje začasni organ

Začasni organ prevzame vse pravice, dolžnosti in odgovornosti, ki jih ima po ustavi, zakonih in drugih predpisih ter samoupravnih splošnih aktih DO.

Začasni organ prevzame tudi vse pravice, dolžnosti in odgovornosti individualnih poslovodnih organov, razpuščenih delavskih svetov, njihovih izvršilnih organov, ter skupne disciplinske komisije.

III.

V skladu s samoupravnimi splošnimi akti Delovne organizacije se pred iztekom ukrepa družbenega varstva razpišejo dela in naloge poslovnih organov in volitve delavskih svetov.

IV.

Zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor pooblaščajo izvršni svet, da spremlja in tekoče obvešča zbor skupščine občine o uresničevanju sprejetih ukrepov družbenega varstva.

V.

Ta sklep začne veljati takoj, objavi pa se v Uradnih objavah občin Pomurja.

VI.

Ta sklep je dokončen in zahteva za preizkus njegove zakonitosti ne odloži izvršitve.

Obrazložitev:

Izvršni svet SO je že dalj časa spremljal družbenoekonomske razmere in samoupravne odnose v DO Lina Apače, še posebno pa v zadnjem obdobju, ko je skupščina občine v skladu s 638. členom zakona o združenem delu imenovala odbor za urejanje razmer.

Na osnovi 3. člena zakona o sprejemanju začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine je izvršni svet SO sprejel pobudo, ki so jo dali osnovna organizacija zveze komunistov, izvršni odbor osnovne organizacije zveze socialistične mladine v delovni organizaciji, da zbori skupščine občine izrečejo začasne ukrepe družbenega varstva v SOZD Elektrokovina, DO Lina Apače.

Izvršni svet SO ugotavlja skupno z odborom za urejanje razmer v DO Lina Apače, da motnje v poslovanju in samoupravnih odnosih hujše škodujejo družbenim interesom.

Predsanacijski program za leto 1984, ki je bil sprejet za leto 1984 se ne uresničuje, nasprotno, izguba se je povečala in je znašala po zaključnem računu 19.178.151 din v TOZD Notranja oprema. Na osnovi podatkov izvršni svet ugotavlja, da se razmere v letošnjem letu ne izboljšujejo predvsem zaradi slabe organizacije dela, delovne discipline in medsebojnih odnosov.

Kadrovska struktura v DO je neugodna. Mesečni OD delavcev v letu 1984 so znašali v povprečju 17.180 din in so za 59 % nižji v primerjavi z gospodarstvom občine G. Radgona, vsled česar je ogrožena socialna varnost zaposlenih. Osnovna sredstva so tehnološko zastarela, slabo vzdrževana ter slabo izkoriščena (56 %). Poslovni sistem je nefunkcionalen, posebno v TOZD Notranja oprema, zaradi česar ni vzpostavljen ustrezen delovni proces in odgovornost za poslovanje. Planiranja proizvodnje skorajda ni, kar povzroča velike motnje v proizvodnem procesu.

Izvršni svet SO ugotavlja, da družbenoekonomski položaj DO Lina Apače še posebej njene TOZD Notranja oprema ne daje možnosti za normalizacijo razmer kljub dosedanjim prizadevanjem tako izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij na nivoju občine in odbora za urejanje razmer v DO Lina Apače. Zato izvršni svet SO smatra, da se lahko razmere normalizirajo le s predlaganim ukrepom družbenega varstva.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Prizadeti, zoper katere je izrečen začasni ukrep, družbeni pravobranilec samoupravljanja in osnovna organizacija zveze sindikatov imajo pravico, da v roku 15 dni vložijo zahtevo za presojo zakonitosti tega sklepa na Sodišču združenega dela SR Slovenije.

Številka: 428-1/85-IS
G. Radgona, dne 27/6-1985

Predsednik
skupščine občine G. Radgona
Jože Kolbi

162

Na podlagi 45. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77 in 2/78) ter 316. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave št. 37/81) je Izvršni svet Skupščine občine Lendava na seji dne 18. 6. 1985 sprejel

ODREDBO O PRISTOJBINAH ZA OBVEZNE VETERINARSKO-SANITARNE PREGLEDE IN DOVOLJENJA V OBČINI LENDAVA

1. člen

S to odredbo se določijo pristojbine za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede iz 1. odstavka 17. člena, 1. in 2. odstavka 21. člena in 1. ter 2. odstavka 30. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Ur. list SFRJ, št. 43/76) in za veteri-

narsko sanitarne preglede iz 2. in 3. odstavka 25. člena ter 27., 29. in 30. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77), kot je to navedeno v 1. členu Zakona o spremembi zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 2/78).

2. člen

Za obvezne veterinarsko sanitarne preglede in nadzor v ABC POMURKI, DO Mesna industrija, tozđ predelava mesa Lendava se določi pristojbina na osnovi urne postavke 1.152,00 din v kateri je zajet tudi 15 % prispevek za Republiški sklad za zatiranje živalskih kužnih bolezni in 5 % za stroške laboratorijskih preiskav v pooblaščenih laboratorijih.

3. člen

Za veterinarsko sanitarni pregled živali pred zakolom in mesa po zakolu za živali, ki jih zasebniki koljejo na domu ali v klavnici se določi pristojbine:

- za velike živali (1 ura) 1.152,00 din
- za male živali (1/2 ure) 576,00 din.

Potni stroški se zaračunajo posebej, ko se vrši pregled na domu.

4. člen

Za obvezni veterinarsko sanitarni pregled pri nakladanju, razkladanju in prekladanju pošiljk živali, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov se zaračunava pristojbina: a) za kamionske in vgonske pošiljke do 10 ton

- za vsako nadaljnjo tono 115,00 din
- za pošiljke v kombiju 510,00 din

b) za kosovne pošiljke

- kopitarjev in odraslega goveda od komada 255,00 din
- telet od komada 105,00 din
- prašičev in drobnice od komada 105,00 din
- žive perutnine za vsakih začetih 50 komadov 105,00 din
- za vsako čebeljo družino 25,50 din
- za živinorejske proizvode, surovine in odpadke, do 5 tovorkov 105,50 din
- za pregled vsakega nadaljnjega tovorka 25,00 din
- za psa, mačko 105,00 din.

5. člen

Pristojbine za veterinarsko sanitarne preglede mesa, mesnih izdelkov, mleka, jajc in drugih živil živalskega izvora, se plačuje:

- meso in mesne izdelke od kg 2,00 din
- drobovino od kg 1,00 din
- perutninsko meso od kg 2,00 din
- ribe, rake, polže od kg 2,00 din
- mleko od litra 1,00 din
- mlečne izdelke od kg 0,55 din
- mast od kg 0,60 din
- za jajca (na preskok) po kosu 0,30 din.

6. člen

Za b veterinarsko sanitarni pregled pri nakladanju, razkladanju in prekladanju živine, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov ob izvozu ali uvozu se zaračunava pristojbina:

- za kamionske in vgonske pošiljke do 10 ton 1.152,00 din
- za vsako nadaljnjo tono 115,00 din
- za pošiljke v kombiju 510,00 din.

Za kosovne pošiljke:

- divji prašiči s trihinoskopiranjem po komadu 187,00 din
- jelenjad po komadu 153,00 din
- srnjad po komadu 100,00 din
- divji zajci po komadu 20,00 din
- pernata divjad po km komadu 10,00 din
- za pse in mačke 300,00 din
- ostale neimenovane živalske proizvode in surovine od tovorka 250,00 din.

7. člen

Za kamionske prikolice se zaračunava ista pristojbina, kot za kamion. Skupna pristojbina za posamezno pošiljko živine, mesa, surovin in odpadkov ne sme znašati več, kot je pristojbina, ki je predpisana za tako pošiljko, če je bila poslana kot vagonška ali kamionska.

Za živino, ki se vodi peš se plača pristojbina, kot za kosovne pošiljke. Pristojbine za kamionske in vgonske pošiljke so izračunane na osnovi režijske ure veterinarske postaje, ki je sedaj 960,00 din.

Od vseh pristojbin se pri izplačilih odbija 20 % in to 5 % za kritje stroškov prethodnih preiskav in 15 % za republiški sklad.

8. člen

Če se veterinarsko sanitarni pregledi vršijo izven rednega delovnega časa, se pristojbine povečajo za 50 %, za preglede v nočnem času, ob nedeljah in državnih praznikih pa se povečajo za 100 %.

Pri tem povečanju pristojbine je izvzeto nakladanje brojlerjev, ki se v glavnem vrši v nočnem času in se pristojbina ne poveča.

9. člen

Za predpisano veterinarsko napotnico za bolne živali, ki se zaradi klanja odpremlyajo v klavnico za živali zaklane v sili se plača pristojbina za komad 200,00 din.

10. člen

Če pošiljatelj ne pripravi pravočasno pripravljenega blaga za pregled, delavec veterinarsko sanitarne kontrole pa pride ob naročeni uri na pregled, mora pošiljatelj ali prejemnik blaga (naročnik) za vsako začeto uro čakanja plačati zamudo časa po veljavni režijski uri veterinarske postaje povečani za 20 %.

11. člen

Za pregled in izdajo oziroma podaljšanje veljavnosti dovoljenja za promet z mlekom za javno potrošnjo se plača letna pristojbina, ki znaša po molznici 340,00 din.

Ta pristojbina pokriva stroške oziroma izdatke za pregled hlevov, higiensko kakovost mleka (elektronsko štetje celic in skupno število bakterij).

Od pristojbin za izdajo dovoljenja za promet z mlekom, se 15 % prispevek za republiški sklad ne odvaja.

12. člen

Pristojbine iz te odredbe se plačujejo v gotovini ali z drugimi sredstvi plačilnega prometa takoj po opravljenem pregledu ali pa se obračunavajo mesečno.

Stroške plača organizacija združenega dela ali občan, ki je pregled zahteval.

13. člen

Ta odredba začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

14. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, preneha veljati Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko sanitarne preglede in dovoljenja v občini Lendava (Uradne objave številka 28/84), ki je bila objavljena dne 4. oktobra 1984.

Številka: 322-26/85-9/95-FA

Datum: 18. 6. 1985

PREDSEDNIK IS SO LENDAVA:

Ludvik JEREČIĆ, l. r.

163

Na podlagi 1. člena Dogovora o skupnih izhodiščih za določanje stanarin, cen komunalnih storitev ter mestnega in primestnega prometa v letu 1985, 1. člena aneksa k temu dogovoru, 213. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81 in 11/84) ter v skladu z določili resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine Murska Sobota v letu 1985, je Izvršni svet občine Murska Sobota na seji, dne 25. 6. 1985, sprejel

S K L E P O POVEČANJU STANARIN

1. člen

Stanarine v občini Murska Sobota se povečajo za 25 %.

2. člen

Povečanje stanarin se opravi s 1. 7. 1985.

3. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-5/85-5

V M. Soboti, dne 25. junija 1985

Predsednik

Izvršnega sveta SO M. Sobota

Pavel PONGRAC

Pavel PONGRAC, l. r.

164

O B V E S T I L O

Komisija za izvedbo komasacij zemljišč v delih k. o. Dragotinci, Slaptinci, Jamna, Terbegovci obvešča, da je na sedežu krajevne skupnosti Videm ob Ščavnici in v poslovnih prostorih KZ Radgona — TZO Videm razgrnjena

idejna zasnova ureditve komasacijskega območja v delih k. o. Dragotinci, Slaptinci, Jamna, Terbegovci.

Idejna zasnova bo razgrnjena od 26. junija do 26. julija 1985.

Komisija poziva komasacijske udeležence in druge, ki imajo v komasacijskem postopku kakšen na zakon oprt pravni interes, da dajo pripombe in predloge na idejno zasnovo.

Pripombe in predloge v pisni obliki sprejema komisija za izvedbo komasacij.

G. Radgona, junij 1985

Predsednik Komisije:

Anton NOVAK dipl. iur., l. r.

Radijski in televizijski spored od 5. do 11. julija

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v petek, 5. julija (mladinska oddaja, Kam konec tedna, Najbolj iskane plošče tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 18.00 Poročila, 18.05 Naš prijatelj Tito, nadaljevanka TV Zagreb, 18.20 Grizli Adams, ameriška nanizanka, 18.45 Želje ste — poglejte, poučnabavna oddaja, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 20.05 Človekovi možgani: Blaznost, 7. — zadnji del angleške dokumentarne serije, 20.55 Ne prezrite, 21.10 R. A. Simmons: Gangsterska kronika, 2. del ameriške nadaljevanke, 22.00 TV dnevnik II, 22.10 Obrazi ljubezni, francoski film. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.55 TV dnevnik, 18.15 Otroška oddaja, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Mladi vojvodinski skladatelj, 20.45 Poročila, 20.50 Ilirski sen in resničnost, dokumentarna serija, 21.40 Nočni kino: Na smrt obsojeni je pobežnil, francoski film (do 23.20).	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 6. julija (poletna reportaža), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 14.20 Poročila, 14.30 N. Simončič: Čmrli iz Kolorada, 1. del predstave Lutkovnega gledališča Ljubljana, 15.45 Naš prijatelj Tito, nadaljevanka TV Zagreb, 15.50 Miti in legende — Antični miti: Narcis, Sif, Sif in kralj Midas, nanizanka TV Beograd, 15.55 TV galerija: Dubrovnik, oddaja TV Zagreb, 16.15 Spoznano neznan: roboti prihajajo, 16.55 Človekovi možgani: Strah, ponovitev 6. dela angleške dokumentarne serije, 17.45 Palčica, japonski risani film, 18.45 Boj za obstanek: Kriv je jazbec, angleška dok. serija, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Vreme, 20.00 Lov na stegernja, angleški film, 21.50 Zrcalo tedna, 22.00 — 22.10 Split 85 — Festival zabavne glasbe, 23.35 Poročila.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meje, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — NAJLEPŠE ŽELJE s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA Poročila, 9.05 Otroška matineja, 11.05 Srečanje oktetov — Šentjernejski 85, reportaža, 11.35 625, pregled tedenskega sporeda, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila (do 13.05), 15.15 Mostovi, 15.45 M. Uskoković-J. Marušić: Čedomir Ilić, 1. del, 16.45 Poročila, 16.50 Formula 1, zabavno-glasbena oddaja TV Beograd, 17.35 Mačka, slovaški film, 18.55 Knjiga, 20.00 Martin Itković: Zadrski memento, 21.10 Slovenci v zamejstvu, 21.45 Športni pregled, 22.15 Balkansko prvenstvo v kolesarstvu, 22.30 Poročila. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 13.10 Le Castellet: Avtomobilski dirke formule 1 za VN Francije, prenos (slov. kom.) (do 15.00/15.30), Ti-tograd: Finale Jugoslovanskega pokala v boks, Budućnost: Metalac, posnetek (60'), 18.25 Oddaja iz kulture, 19.10 Na štirih kolesih, oddaja o prometu in turizmu, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Postaja na reki Jang-Ce, kanadska serija, 21.00 Poročila, 21.10 TV kinoteka: Bežno srečanje, angleški film (do 22.50).	RADIO MURSKA SOBOTA 18.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 8. julija (šport, Priporočajo vam), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.50 Poročila, 17.55 Poletavček, nanizanka, 18.25 Ciciban plava, 2. del, 18.45 Podium, oddaja za mlade, 20.05 R. Connolly: Lyttovna kronika, zadnji del, 21.00 Aktualno, 21.40 Večer kraljevega baleta iz Londona, 1. oddaja, 22.25 TV dnevnik II. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.30 Beograjski TV program, 18.55 Premor, 19.00 Športni grafikon, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pota napredka, oddaja o znanosti, 20.50 Poročila, 20.55 Glasbena parada — Radenci 85: Danski radijski Big band orkester, 21.40 Propagandna oddaja, 21.45 Dinastija, 54. del ameriške nadaljevanke. TV ZAGREB PRVI PROGRAM 18.00 Vesti, 18.05 TV koledar, 18.15 Mi in TV, oddaja za otroke, 18.45 Thommys pop show extra, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Poglej na svet, notranje politična oddaja, 20.45 Zrebanje lota, 20.55 Balada o vojaku, sovjetski igrani film, 22.35 Dnevnik.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarških novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 8. julija (gospodarska tema, Poletni potočji), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.50 Poročila, 17.55 Niške zborovske slovesnosti, 1. del oddaje TV Beograd, 18.25 Miti in legende — Srednjeveški miti: Beowulf, 1. del, nanizanka TV Beograd, 18.40 TV galerija: Dioklecianova palača, oddaja TV Zagreb, 20.05 K. Š. Dalški: Pod starimi strehami, drama TV Zagreb, 21.40 Omizje, 23.45 Poročila. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.55 TV dnevnik, 18.15 Mi in TV, otroška oddaja, 18.45 Thommys pop show extra, 19.30 TV dnevnik, 20.45 Zrebanje lota, 20.50 Poročila, 20.55 Spomeniki revolucije, dokumentarna oddaja, 21.40 Knjige in misli (do 22.10).	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 9. julija (pogovor v živo), 18.00 — 21-232 — glasbeno-propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.55 Poročila, 18.00 N. Simončič: Čmrli iz Kolorada, 2. del predstave Lutkovnega gledališča Ljubljana, 18.15 Reiser: Saj si vendar punca, 2. del predstave SNG drama Maribor, 18.45 Želje ste — poglejte, poučnabavna oddaja, 20.05 Mednarodna obzorja, 20.55 Film tedna: Življenje Jane Pittmann, ameriški film, 22.50 TV dnevnik II. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.55 TV dnevnik, 18.15 Legende sveta, otroška serija, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Resna glasba, 20.50 Poročila, 20.55 Dubrovnik: Otvoritev poletnih kulturnih prireditev, prenos, 21.45 Jazz na ekranu (do 22.25).	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — iz sveta resno glasbe, 16.30 — Aktualno v četrtek, 10. julija (kultura, Vsega po malem...), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.35 Poročila, 17.40 Ivo Zorman: Storkovo popoldne — Hiša s petelinom, 18.00 Po poteh Gubčeve brigade: Boris Kobe (čb), 18.30 Obramba in samozščita, 20.05 Tednik, 21.10 C. Amirežbi: Bregovi, 2. del gruzinske nadaljevanke, 22.25 TV dnevnik II, 22.40 Retrospektiva domače TV drame — posvečena življenju znamenitih Slovencev: Ipavci, Franc. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.55 TV dnevnik, 18.15 Na črko, na črko, otroška serija, 18.45 Ljudje, čas, glasba, zabavna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Večni klic, 17. del sovjetske nadaljevanke, 21.10 Poročila, 21.15 Umetniški večer — F. Hadžić: Kača, posnetek (do 23.10).
TV ZAGREB PRVI PROGRAM 17.50 Videostrani, 18.00 Vesti, 18.05 TV koledar, 18.15 Otroška serija, 18.45 Zabavna oddaja, 19.30 Dnevnik, 20.00 Serijski film, 21.00 Zabavna oddaja.	TV ZAGREB PRVI PROGRAM 17.15 Kritična točka, 17.45 Z narodnim orkestrom TV Novi Sad, 18.15 Vesti, 18.20 TV koledar, 18.30 Dokumentarna reportaža, 19.30 Dnevnik, 20.00 Moj prijatelj Rdeči sokol — ameriški film, 21.35 Dnevnik, 21.55 V soboto zvečer: Split 85.	TV ZAGREB PRVI PROGRAM 17.30 Talenti in obojevalci, ruski igrani film, 18.55 Retrospektiva zagrebske šole risanege filma, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zadrski memento, drama, 21.10 Spomin na Španca, dokumentarna serija, 21.45 Športni pregled, 22.15 Dnevnik.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 9.30 Ruščina, 10.00 TV v šoli, 10.30 Metaluna 4 ne odgovarja, 11.55 Risanka, 12.00 Dokumentarec o okolju, 13.00 Poročila, 14.45 Lou Grant — film, 15.30 Počitniški koledar, 16.05 Risanka, 16.30 TV v šoli, 17.05 Pinocchio, 17.30 Anna, Ciro in Co, 18.00 Čas v sliki, 20.15 Zadeva xy — nerešeno, 21.20 Anekdote po notah, 22.00 Šport.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.30 Italijanščina, 10.00 Latinščina, 10.30 Prosim, ne motite, 12.10 Notranje-politični raport, 14.45 Lou Grant, 16.05 Prijatelj ali sovražnik, 16.30 Praznik za Mimija, 17.05 Pinocchio, 17.30 Majhne dogodivščine, 18.00 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lepotice noči — film, 21.40 Videoteka, 23.45 Poročila.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Risanka, 9.30 Francoščina, 10.00 Latinščina, 10.30 Prosim, ne motite, 12.10 Notranje-politični raport, 14.45 Lou Grant, 16.05 Prijatelj ali sovražnik, 16.30 Praznik za Mimija, 17.05 Pinocchio, 17.30 Majhne dogodivščine, 18.00 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lepotice noči — film, 21.40 Videoteka, 23.45 Poročila.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Risanka, 9.30 Podoželje in ljudje, 10.00 Latinščina, 10.30 Lepotice noči — film, 12.15 Klub seniorjev, 14.45 Lou Grant, 16.05 Muppets — show, 17.05 Risanka, 18.00 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Lepotice noči — film, 21.40 Videoteka, 23.45 Poročila.
vsak četrtek VESTNIK						
TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 9.20 Ponovitve, 16.50 Larisa, kratki film, 17.15 Reportaža, 17.50 TV spored za tri dni, 18.00 Novi reflektor, magazin, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Po vašem izboru: 1. Poganska Madona, 2. Hudič pretepa svojo ženo, 3. Poroka brez carine, 21.40 Umetnina tedna, 21.50 Srečanje v petek, 23.00 Variete Maxim, 23.45 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Ponovitve do 11.55, 14.25 Pustolovščina življenja, francoski film, 15.20 Cimbor, 16.10 Marco Polo, pon. 5. dela, 17.30 Madžarske pokrajine, Gorovje Zemplén, 18.10 Ojektiv, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Filmski koktajl: 1. Rokohitci, 2. Posebno posebni oddelek, 3. Ansambel Bach Boys, 4. Slavčkova mornar, 23.00 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Spored za otroke, 10.10 Literarno potepanje v Segednu, 10.35 Glasbeni butik, 15.50 Pesem doni, 16.15 Napoved sporeda, 16.45 Primer za dva, kriminalka, 17.45 Družabna igra, 18.30 Delta, znanstveni poročevalec, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.30 Poročila, 20.35 Hell in ženske, zapadnonemški TV film, 22.15 Zadnja poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Spored za otroke, 10.10 Literarno potepanje v Segednu, 10.35 Glasbeni butik, 15.50 Pesem doni, 16.15 Napoved sporeda, 16.45 Primer za dva, kriminalka, 17.45 Družabna igra, 18.30 Delta, znanstveni poročevalec, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.30 Poročila, 20.35 Hell in ženske, zapadnonemški TV film, 22.15 Zadnja poročila.	TV KOPER 15.00 SEDEM JUNAŠKIH BARAB, film, Igrajo: Guy Madison, Raffaella Carrà, Režija: José L. Merino, 16.35 TAKSIST, tv film, 17.30 SMITHOVI, tv film, 18.00 NEPREMAGLJIVI SHOGUN, risanka, 18.30 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD — STIČIŠČE, 19.50 POSEBNA ODD. ZA UHO IN OKO, 20.25 ODISEJA, zadnji del, 21.30 OTOKI FIJI, dokumentarna oddaja, 22.00 TVD — VSE DANES, 22.10 OTOKI FIJI, dokumentarna oddaja — 2. del, 22.40 KONCERT POD ZEJDAN, 23.00 TAKSIST, tv film, 24.00 SEDEM JUNAŠKIH BARAB.	TV KOPER 15.00 DOBER VOJAK SVEJK, film, Igra: Heinz Ruhman, Režija: Axel von Ambesser, 16.45 TAKSIST, tv film, 17.45 SMITHOVI, tv film, 18.15 RISANKE, 18.30 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD — STIČIŠČE, 19.50 HEL-ZACOMIC, hum. oddaja, 20.25 ALEXANDER, SREČNI ČLOVEK, film, Igrajo: Philippe Noiret, Marlene Jobert, Režija: Yves Robert, 22.00 TVD VSE DANES, 22.10 MOŽJE RAF-a, tv film, 23.00 COMBAT, tv film, 24.00 DOBER VOJAK SVEJK, film.	TV KOPER 12.15 PRIMO MERCATO, tržnica, predstavitev in prodaja, 17.00 SHERLOCK HOLMES: TEROR V NOČI, film, 18.10 KVAR, izobraževalna oddaja, Ureja: P. Angela, 19.00 ALEXANDER, SREČNI ČLOVEK, film, Igrajo: Philippe Noiret, Marlene Jobert, Režija: Yves Robert, 22.00 TVD VSE DANES, 22.10 MOŽJE RAF-a, tv film, 23.00 COMBAT, tv film, 24.00 DOBER VOJAK SVEJK, film.
TV KOPER 15.00 JUNAČI V PEKLU, film, Igrajo: Klaus Kinsky, Lars Block, Režija: Michael Wotruba, 16.30 TAKSIST, tv film, 17.30 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 18.00 ZDRAVNIK IN OTROK, medicinska oddaja, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD STIČIŠČE, 19.50 ZDRAVA PREHRANA, 20.25 ZAPISAL SE JE COLTU, Igrajo: Jeff Cameron, Krista Nell, Režija: Dean Jones, 22.00 TVD VSEDANES, 22.10 NEKOČ JE BILO DVAKRAT, Igra: Ilona Staller, 23.15 TIBETANSKI ZVON, tv film, 00.10 JUNAČI V PEKLU, film.	TV KOPER 15.00 VELIKAN IN POŠASTI, film, Igrajo: Rex Lewis, Margaret Lee, Režija: Guido Malatesta, 16.30 TAKSIST, tv film, 17.30 SMITHOVI, tv film, 18.00 NEPREMAGLJIVI SHOGUN, risanka, 18.30 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD STIČIŠČE, 19.50 SPOLETO '85 — Festival dveh svetov, 20.25 VESOLJE, dok. oddaja, 21.30 MOŽJE RAF-a, tv film, 22.20 TVD VSEDANES, 22.30 ZDRAVNIK IN PACIENT, medicinska rubrika, 23.30 SMITHOVI, tv film, 24.00 VELIKAN IN POŠASTI, film.	TV KOPER 15.00 HERKULES PROTI MOLOHU, film, Igrajo: Gordon Scott, Alessandra Panaro, Režija: Giorgio Ferroni, 16.40 TAKSIST, tv film, 17.40 SMITHOVI, tv film, 18.10 NEPREMAGLJIVI SHOGUN, risanka, 18.35 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD STIČIŠČE, 19.50 FRANCIA V PESMI, glas. odd. 20.25 ITALIJA V ŽOGI, športna oddaja, 22.00 TVD VSEDANES, 22.10 SHERLOCK HOLMES: BISER SMRTI, film, 23.15 SMITHOVI, tv film, 23.45 HERKULES PROTI MOLOHU, film.	TV KOPER 15.00 HERKULES IZZOVE SAMSONA, film, Igrajo: Kirk Morris, Richard Lloyd, Režija: Pietro Francisci, 16.30 TAKSIST, tv film, 17.30 SMITHOVI, tv film, 18.00 NEPREMAGLJIVI SHOGUN, risanka, 18.30 ČUDOVITI RANČ RUMENE ZOLNE, tv film, 19.00 ODPRTA MEJA, informativna oddaja v slovenskem jeziku VIDEO-TELEX, 19.30 TVD STIČIŠČE, 19.50 SPOLETO '85: Festival dveh svetov, 20.25 HUDIČEVE IGRE, tv nanizanka, 2. del, 21.50 TVD VSEDANES, 22.00 KAJ BOMO PILI NOČI? Variete, 23.00 WEST SIDE MEDICAL, tv film, 24.00 HERKULES IZZOVE SAMSONA, film.			

prodam

ZASTAVO 750 S, letnik 1981, prevoženih 28.000 km, prodam. Zabot, St. Rozmana¹⁵. M-2973 LADO 1200 prodam. Krog, Trubarjeva 11. M-2974
LEGLIO KALIFORNIJSKIH DEŽEVNIKOV PRODAM. Vlado Voroš, Murska Sobota, Kroška 47 a. M-2975
PRALNI STROJ, 10-programski, več rezervnih delov za FIAT 124 ali navadno LADO prodam. Janez Koren, Radenci, Titova 4. M-2976
ČISTOKRVNE NEMŠKE OVČARJE PRODAM. Veščica 50. M-2977
ŠTIRI FOTELJE in kuhinjsko kotno sedežno garnituro poceni prodam. Kroška 47 a. M-2975 a

OSEBNI AVTO MOSKVIČ, letnik 1980, v zelo dobrem stanju, prevoženih 47.000 km, registriran do maja 1986, prodam. Anton Baša, Melinci 13. M-2978
GOLF LS, 4 vrata, letnik 1977, prodam. Naslov v upravi lista. M-2979
TOVORNI AVTO MERCEDES 1620 TRAMBUS, kabino s posteljo, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Trnje 101. Ogled popoldne. M-2980
JAWO BABETA, 50 ccm, prodam. Telefon (069) 22-861. M-2981
SALONITNE PLOŠČE ANHOVO, 6-rebrne, 100 kosov rdeče, in deset slemenjakov prodam. Škafar, Beltinci, Na kamni 22. M-2982
OSEBNI AVTO 126 P, kolo z motorjem V-14, športno opremljeno in motorno kolo BMW R-50/3 ugodno prodam. Informacije: Tomšičeva 22, popoldne, telefon do 14. ure: 21-048. M-2983
DVE TRIDELNI OKNI, v dobrem stanju, prodam. Beltinci, Panonska 11. M-2984
ZAPOROŽEC, tudi po delih, po ugodno ceni prodam. Informacije: telefon 26-082. M-2985

FIAT 750 prodam. Predanovci 62. M-2986
ZASTAVO 750, prevoženih 35.000 km, letnik 1981, prodam. KZ Panonka, skladišče Murska Sobota ali Puževci 4. M-2987
DIANO, letnik 1977, prodam. Telefon 26-525. M-2988
MZ ETZ 250 z disk zavorami in dodatno opremljen, nov, z garancijo prodam. Zlatko, Staneta Rozmana 3. M-2989
KOSILNICO BCS prodam. Zlata Oškola, Panovci 39, p. Križevci v Prekmurju. M-2990
PUJSKE (po kg), prodam. Pojbič, Križevci 114 v Prekmurju. M-2991
MOTOKULTIVATOR T 4 HONDA UGODNO PRODAM. Ladislav Kerčmar, Veščica 8 b, telefon popoldne: 21-263. M-2992
LADO 1500, letnik 1976, prodam. Kocjančič, Nemčavci 37 a. M-2993
PSE, mladiče, nemške ostrodlake, ptičarje, stare dva meseca, prodam. Henrik Sukič, Topolovci 14, 69261 Cankova. M-2994
MOPED AVTOMATICO prodam. Robert Novak, Bakovci, Mlinska 12. M-2995
TRAKTOR ZETOR 6011 z originalno češko kabino prodam. Ropča 64. M-2996
KORUZO V ZRNJU PRODAM. Šafarsko 51, pri Razkrižju, p. Ljutomer. M-2997
JUGO 45, nov, prodam. Gorazd Brglez, Murska Sobota, Trstenjakova 60, telefon 21-747. M-2998
TELEVIZOR, črno beli, prodam za 18.000 din. Stojan Anželj, Apače 36. M-2999
TRAKTOR STEYR, 30 KS, prodam. Bakovci, Mladinska 70. M-3000
BARVNI TV SPREJEMNIK PRODAM. Murska Sobota, Mladinska 48. M-3001
KOMBAJN ZA ŽITARICE JF, traktorski, širina 180 cm, prodam. Bohneč, Cven 28, p. Ljutomer. M-3002
BALIRANO SLAMO, ječmen in mešana drva prodam. Naslov v upravi lista. M-3003
ŠPORTNI OTROŠKI VOZI-

ČEK ZA DVOJČKA ugodno prodam. Miklošičeva 14, telefon 25-269. M-3004
OZVOČENJE 2 x 150 W z ojačevalcem in novo avtoprikolico 100 x 140, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-3005
DVA FOTELJA za dnevno sobo prodam. Pertoci, Murska Sobota, Stefana Kovača 13, telefon 23-691 — po 16. uri. M-3006
KROMPIR (lanski), prodam. Rakičan, Zvezna 1. M-3007
MALE PUJSKE PRODAM. Krog, Trubarjeva 35. M-3008
TOVORNI AVTOMOBIL MERCEDES 406 D, registriran za B kategorijo, prodam. Viljem Lepoš, Murska Sobota, Bakovska 2. M-3009
ZASTAVO 750, registriran do maja 1986, obnovljen, poceni prodam. Stefan Flisar, Krog, Brodarska 43, telefon 22-118. M-3010
BARVNI TELEVIZOR GORENJE UGODNO PRODAM. Krog, Murska 2. M-3011
OSEBNI AVTOMOBIL ŠKODA LS, letnik 1974, prodam. Krog, Ravenska 11, telefon 26-163. M-3012
ZASTAVO COMBI 430 K, letnik 1976, z osmimi sedeži, prodam. Ogled: Murska Sobota, Partizanska 27. M-3013
MLADIČE DOBERMANE z rodovnikom prodam. Drago Orthaber, Za Peklom 20, Maribor, telefon 304-503. M-3014
MOPED (štiri prestave), generalno popravljen, ugodno prodam. Ploj, Podgorje 19, p. Apače. M-3015
MLADO KRAVO, brejo sedem mesecev, prodam. Karel Pukšič, Veščica 5, p. Ljutomer. In-393
ŠTEDILNIK CALOREX na trda goriva, ugodno prodam. Stanek Senjur, Križevci 54 a, p. Križevci. In-392

ELEKTRIČNO INŠTALACIJO IN STRELOVOD VAM NAREDIM HITRO IN KAKOVOSTNO (MATERIAL BREZ PROMETNEGA DAVKA). VSE INFORMACIJE DOBITE V TURNIŠČU, ŠTEFANA KOVAČA 28, V LIPI 123 ALI V GANČANIH 87.
PRIPOROČA SE MARTIN TRATNJEK, elektromehnika-olektroinštalacija, TURNIŠČE.

Dragemu vnučku **BORISU RATKU**, ki je pri vojakih v Tuzli, želijo v novem okolju vse najboljše, veliko dobrih prijateljev, ob skrajšem dopustu v domačem kraju pa želijo veliko prijetnih dni v krogu vseh najdražjih — stari oče in stara mama. Prisrčnim željam se pridružujeta oče in mama iz Berlina, ter vsi, ki ga imajo radi.

BOSCH TLAČILKO ZA MAN 520 in dve gumi 8,25 x 9 prodam. Mirko Štuhec, Bučičevci 33, p. Križevci pri Ljutomeru. In-391
ROTACIJSKO FREZO GORENJE in ročno stiskalnico za pločvino poceni prodam. Telefon (062) 38-885. M-OP
VINOGRAD s počitniško hišico in vsem inventarjem v Lendavi prodam. Vprašati vsak dan pri Martinu Kelencu, Lendavske gorice 325/e — **UJUTOMAŠ** M-3016
VISOKOTLAČNO VODNO ČRPALKO, 120 m na sekundo, 7-lamelno, primerno za vaški vodovod, prodam. Murski Petrovci 15. M-3017
KOSILNICO LAVERDO, diesel, dobro ohranjeno, prodam. Franc Župec, Sp. Žerjavci 35, p. Lenart. M-3018
OSEBNI AVTO DIANA 6, letnik 1979, registrirano do junija 1986, prodam. Krog, Murska 10. M-3020
MOPED APN 4 prodam. Naslov v upravi lista. M-3021
HLEVIT, 1600 kg, 10 % ceneje, prodam. Alojz Rogač, Tišina 64. M-3023
MOTOKULTIVATOR F 400 HONDA, s kosilnico, skoraj novo, prodam. Kovač, Dobrovnik 260. M-3025
PUHALNIK TAJFUN, rabljen eno sezono, prodam. Franc Štajer, Lešane 37, p. Apače. M-MM
126 P, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. Informacije: telefon 73-040, interna 240, od 13. do 14. ure. Slavko Kotnik, Radenci, Kidričevo naselje 9. M-MM
RENAULT 18, prevoženih 13.000 km, prodam. Telefon 76-113. M-3026

ljubljska banka

POMURSKA BANKA
MURSKA SOBOTA

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

OBJAVLJA

za potrebe PE M. Sobota

prosta dela in naloge
za dinarsko poslovanje oddelka blagajne in likvidature PE M. Sobota

3 dela — Opravljanje dinarskih poslov in dinarske blagajne.

Poleg splošnih pogojev pričakujemo od kandidatov:
— srednjo šolo ekonomske ali druge ustrezne smeri,
— 1 leto delovnih izkušenj,
— zanesljivost, komunikativnost, natančnost,
— da vas veseli delo s strankami.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas z 2-mesečno poskusno dobo.
Delo je v izmenah.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
LB Pomurska banka, Murska Sobota, Trg zmage 7.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili 45 dni po objavi.

Komisija za delovna razmerja Osnovne šole Cankova razpisuje

prosta dela in naloge:

— učitelja matematike-fizike za nedoločen čas,
— učitelja glasbene vzgoje za nedoločen čas,
— učitelja razrednega pouka za nedoločen čas.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
Pod 1. in 2. točko PRU ali P, pod 3. točko U ali PRU.
Rok prijave je 15. dni po objavi.

Obveščamo občane Pomurja, da bodo zaradi pomanjkanja kadrov in letnih dopustov od 1. 7. 1985 do 15. 9. 1985 lekarniške postaje Radenci, Grad, Petrovci, Križevci pri Ljutomeru, Črenšovci, Dobrovnik in Turnišče praviloma zaprte.

ABC POMURKA
KMETIJSKO GOSPODARSTVO
RAKIČAN, n. sol. o.
Rakičan

ABC Pomurka — KG Rakičan na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja temeljne organizacije Poljedelstvo in govedoreja Beltinci objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas

— skupinovodje

na ek. enoti Motvarjevci.

Kandidat mora poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
— da ima končano višjo ali srednjo šolo — poljed.-živin. smeri,
— zaželeno je, da ima delovne izkušnje.

Pisne prijave s priloženimi dokazili naj kandidati pošljejo na naslov:
Kadrovska služba pri Delovni skupnosti ABC Pomurka — KG Rakičan v roku 15 dni od dneva objave oglasa.

ZAHAVALA

Tiho kot je živela, čeprav je dosti trpela, nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča in stara mama

VERONIKA MUHIČ

roj. Bruhec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem OZD Mura, vsem znancem, ki ste jo v tako velikem številu obiskovali, jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, šopke ali darovali za gradnjo bolnišnice in v druge namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovnikoma, predstavniku KS za poslovilne besede in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se kako trpela sem in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Tiho in mirno kakor je živela, je zatisnila svoje trudne oči naša draga mama, stara mama in sestra

MARIJA KRAMAR

roj. Kobek
iz D. Blistrice 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, posebno Donkovim in Markojevim, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč ter vsem, ki so darovali vence in cvetje, ki ga je tako ljubila.

Prisrčna hvala g. kaplanu za opravljeni pogrebni obred ter kolektivoma Beltinka in VIZ Veržej za darovane vence.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalajoči: otroci Ferdinand, Martin, Stanislav, Anton in Ignac z družinami, hčerki Terezija in Olga z družinama, sestre in brat z družino ter drugo sorodstvo

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Pavco, Stefan Sobočan, Janko Stojnik (dopisništvo), Branko Žunec, Ginter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarskopropagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona 74-597, dopisništvo Lendava 75-085 in dopisništvo Ljutomer 81-317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 1.600 din, polletna 800 din; letna naročnina za tujino 318 ASch, 45 DM, 19 Can dol., 13 USA dol., SFR 39; letna naročnina za delovne organizacije 2.000 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke je 40 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

Zaposlitve

ŽENSKO ZA VARSTVO 8-MESEČNEGA DOJENČKA IŠČE-MO. Naslov v upravi lista.

M-2962
SAMOSTOJNO ŽENSKO, veččrno kuhanja in gospodarijenja, za vodenje manjšega gostinskega lokala v Murski Soboti, iščem. Naslov v upravi lista. M-2919

IZREDNA PONUDBA DO 15. JULIJA 1985

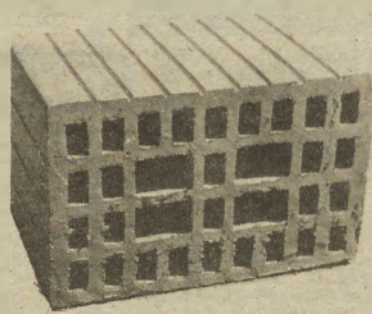
KRIŽEVSKKE OPEKARNE
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
BORECI 36
69242 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

VAM NUDIJO MODULARNI BLOK

— **zajamčena kvaliteta**
— **sezonski popust**
— **BREZPLAČNI PREVOZ DO 50 KM ODDALJENEGA GRADBIŠČA**

INFORMACIJE IN PRUDAJA:

Križevske opekarne, Boreci 36, telefon: 82-517, 82-552. Vse trgovine z gradbenim materialom

kino

GORNJA RADGONA

3. julija ob 20. uri angleški film: DETEKTIV HARIETA ZAPPER;

4. julija ob 18. in 20. uri ameriški film: SMEŠNA STRAN ZGODOVINE I. DEL.

5. julija ob 18.30 in 20.30 uri italijanski film: OBRAČUN NA ZLATI GALEJI;

6. julija ob 20. uri angleški film: DETEKTIV HARIETA ZAPPER;

7. julija ob 18. uri italijanski film: OBRAČUN NA ZLATI GALEJI in ob 20. uri ameriški film: SMEŠNA STRAN ZGODOVINE — I. DEL;

11. julija ob 20. uri francoski film: GANGSTERJI NEŽNEGA SRCA;

ČRENŠOVCI

5. julija ob 20.30 uri in 7. julija ob 15. uri film: SAMO DVA-KRAT SE ŽIVI.

MURSKA SOBOTA

3. julija ob 18. in 20. uri ameriški film: VROČI ŽVEČILNIK;

4. julija ob 18. in 20. uri jugoslovanski film: KAKO UMRETI;

5. julija ob 18. uri ameriški barvni film: PSIHO II in ob 20. uri zahodnonemški film: RESNIČNE ZGODBE VII. Ogleđ filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

7. julija ob 16. in 18. uri ameriški barvni film: PSIHO II in ob 20. uri zahodnonemški film: RESNIČNE ZGODBE VII. Ogleđ filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

8. in 9. julija ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: OSAMLJENI OČKA;

10. in 11. julija ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: POSLEDNJI GROZLJIVI FILMI.

Prodam

SVINJE (40 do 110 kg), prodam. Jože Lešnik, Črenševci 101. GR-179

MOTORNO KOLO MZ 125 in kombinizon prodam. Leon Simenčič, Lomanoše n.h., Gornja Radgona, telefon (069) 74-949. GR-184

MOPED 15 SLC prodam ali zamenjam z doplačilom za ZASTAVO 101. Franc Ivanič, Kapelski vrh 30, p. Radenci. GR-187

HIDRAVLICNO STISKALNICO, 320 l, in domače rdeče vino prodam. Škrjanec, Stara cesta 70. IN-381

ZASTAVO 101 C, letnik 1980 in ZASTAVO 101 L, letnik 1976, prodam. Geza Gömbös, Petišovci, Lendavska 12, telefon 75-078. Le-298

ŠTIRI OKNA Z ROLETAMI prodam. Radmožanci 87, p. Dobrovnik. Le-297

KOMFORTNO DVOSOBNO STANOVANJE V SREDIŠČU MURSKÉ SOBOTE prodam. Podrobnejše informacije dobite v odvetniški pisarni Danila Harija, pri avtobusni postaji. M-2854

ŠKODO 110, letnik 1977, prodam. Markišavci 30. M-2399

DVOREDNI PLETILNI STROJ SUPER STANDARD 72, nerabljen, in preprogo, 3 x 4 m, prodam. Telefon od 19. do 22. ure: 81-585. M-2916

JUGO 45, vožen tri leta, prevoženih 27.000 km, prodam. Radenci, Kapelska cesta 28. M-2916 a

NAPRODAJ PUHALNIKI ZA SENO. Cena 55.000 din. Je majhen in zelo gospodaren, zmogljivost 4.000 kg na uro. Vili Vajngerl, Pri šoli 5, Razvanje, 62311

Hoče pri Mariboru. M-2917

ŠKODO 110 L prodam. Kolo-man Šiftar, Zenkovci 2, p. Bodonci. M-2920

ZASTAVO 750, starejši letnik in štedilnik na trda goriva s kotličkom prodam. Jože Lukač, Arh. Novaka 11 (nad samopostrežbo). M-2921

ZEMLJO V HOTIZI (NOVE NJIVE), 26 arov in 10 arov goz-

da prodam najboljšemu ponudniku. Informacije: Črenšovci 211 a. M-2922

MOPED APN 6 prodam za 70.000 din. Murska Sobota, Gregorčičeva 11. M-2923

BARVNI TELEVIZOR GORENJE UGODNO PRODAM. Informacije po telefonu: 74-831, int. 277 — Silvo. M-2928

ŽITNI KOMBajn MASSEY FERGUSON PRODAM. Nera-dnovci 34. M-2929

AVTO PASSAT, zelo ohranjen, prodam. Ivan Borojevič, Mostje 59, pri Lendavi. M-2930

BARVNI TELEVIZOR GORENJE AKVAMARIN, letnik 1978, prodam. Rituper, Naselje 14. divizije 23, telefon popoldne: 22-032. M-2931

VW 1200, letnik 1974, prodam. Milan Hari, Gerlinči 115, p. Cankova. M-2932

HIŠO V GANČANIH UGODNO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-2933

DIANA, letnik 1977, poceni na prodaj. Znidarič, Črenšovci 7 a. M-2934

ZASTAVO 101 de lux, dobro ohranjeno, prodam. Telefon 76-479. M-2939

MALE PUJSKE PRODAM. Krog, Trubarjeva 90. M-2942

BETONSKO OPEKO, 900 kosov, širina 30 cm, betonske cevi, 6 kosov, premer 100, betonsko železo, različno, in gradbene podpornike ugodno prodam v Sebeborcih. Telefon 22-008. M-2943

RENAULT 4 GTL, letnik 1983, prodam. Marija Žohar, Rogašovci 2. M-2944

TRIDELNO OKNO in DVO-DELNA VRATA PRODAM. Ivan Nemec, Rakičan, Panonska 7 b. M-2945

MOPED T 14 in motor deutz, 50 KS, prodam. Stanjevič 4. M-2946

KOMBI BARKAS, tudi po delih, poceni prodam. Telefon 76-402. M-2949

GOLF 1100 BETINAR, karamboliran, prodam po delih. Pintarič, Plitvički vrh 19, p. Gornja Radgona. M-2950

JAWO 350 ccm, MOPED ROK, 50 ccm, in malo rabljeno iverico, 18 mm, 2 kose, 13 m², prodam. Franc Koloman, Murska Sobota, Partizanska 57. M-2951

PREDSETVENIK, 2,20 m, prodam. Petanjci 71. M-2952

RENAULT 4, letnik 1974, prodam. Dokležovje 34 a. M-2953

LADO 1500, karambolirano, z vsemi novimi rezervnimi deli ugodno prodam. Dolič 85. M-2955

KOSILNICO BCS prodam. Vekoslav Vajš, Stara Nova vas 17, p. Križevci pri Ljutomeru. M-2956

STANOVANJSKO HIŠO V SREDIŠČU MURSKÉ SOBOTE, z vrtom, prodam. Naslov v upravi lista. M-2956

MOŠKE OBLEKE št. 50 in zim-ske plašče prodam. Naslov v upravi lista. M-2959

KOMBINIRANI ŠTEDILNIK ISKRA CORONA (elektrika + plin), prodam. Benko, Gosilna G. Čmci. M-2960

ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1980, registrirana do 6. junija 1986, prevoženih 45.000 km, dodatno opremljena z dvema zimskima gumama prodam. Dra-

go Kikec, Jurij 52, p. Rogašovci. M-2961

LADO 1500, letnik, prodam. Cena 140.000 din. Bufet Lipa. M-2963

SALONITNE PLOŠČE ANHOVO, 8-rebrne, 135 kosov, zelo ugodno prodam. Informacije po telefonu: Rakičan 24-066. M-2964

STREŠNO OPEKO TRAJANKO, 1000 kosov, prodam. Beltinci, Panonska 95. M-2965

TRAKTOR ZETOR 2511 prodam. Telefon 72-581 ali Salamenci 55. M-2955

PREVLEKE za 101 (prednji sedeži) in jermen, 80 x 3220 za EPPLE 211 prodam. Franc Konkolič, Križevci 133 v Prekmurju. M-2969

DVE KRAVI, mladi, visoko breji, prodam. Dobrovnik 219. M-2970

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Janez Šinjec, Vanča vas 2/a. M-2971

MEŠANI GOZD. V SELU, 1,5 ha, poceni prodam. Informacije pri Jolanki Zadravec. M-OP

TRAKTOR VARŠALOVSKI, 30 KS, ugodno in poceni prodam, tudi po delih. Pluge, 8-colne, brane in ZASTAVO 750, na novo registrirano, prodam. Vučko, Trnje 901, 69-232 Črenšovci. M-2808

OPEL BERLINA 2300 (diesel), letnik 1979, malo vozen, prodam. Informacije: gostilna FONTANA, Zebanec. In-390

OPEL OLIMPIA, letnik 1968, naprodaj. Informacije: telefon (069) 81-712, interna 24. IN-389

ELECTRONIC 90 PRODAM. BUFET LIPA. M-2963

TRAKTOR ZETOR, 45 KS prodam ali menjam za osební avto. Pince 43, p. Lendava. M-2972

Kupim

BUKOVA DRVA, 4 m² (v bližini), kupim. Marina Jovanovič, Mekotnjak 36 b, p. Ljutomer. M-2935

Sobe

ENOSOBNO STANOVANJE V SREDIŠČU VERŽEJA ODAM. Telefon (062) 399-77 M-2935

Razno

DVA PROSTORA oddam za lahko obrt. Naslov v upravi lista. M-2968

STAREJŠI MOŠKI Z MEHANIZIRANO KMETIJO išče gospodinjjo, lahko ima družino ali zakonca, možnost dedovanja. Naslov v upravi lista. M-2918

ZDOMCI POZOR! SELITVE OPRAVLJAM SOLIDNO IN ZANESLJIVO. Telefon 72-912. M-2924

PREKLIC! Preključujem veljavnost spričevala za 2. letnik ped. gimnazije, za šolsko leto 1980/1981. Eleonora Horvat, Murska Sobota, Okt. revolucije 18. M-2927

INVALIDSKI UPOKOJENEC želi spoznati osamljeno žensko, upokojenko, staro do 55 let. Ponudbe na upravo lista. M-2940

Že 20 let te zemlja krije, na tihem bregu mirno spiš, srce ljubeče več ne bije in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

13. februarja mineva 20 let, odkar je prenehalo biti plemenito srce

Franca Copka

iz Gomilice

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, krasite njegov prerani grob in prižigate sveče.

Žalujoči: mama, brat Ignac in Štefan

Ne jokajte ob mojem grobu, le riho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, šopek rož mi prinesite in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

Antona Megliča

iz Kroga

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, šopke cvetja ali darovali za gradnjo bolnišnice, nam izrekli sožalje ter bili z nami v trenutkih nepopisne žalosti. Hvala kolektivu Panonija, OZD Mura TOZD Perilo in TOZD Oblačila, društvu upokojencev, ribiški družini, g. kaplanu za opravljeni obred, pevcem za odpete žalostinke ter dr. Mrkšiču in strežnemu osebju pljučnega oddelka, ki so mu lajšali bolečine v času njegove bolezní in vsem

govornikom.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Helena, sin Jože z ženo, hčerki Tončka in Marjetka z družinama, sestre in brat z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in tašče

Štefanije Mihalič

iz Pertoče

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste na kakršen koli način počastili njen spomin.

Žalujoči: OTROCI Z DRUŽINAMI

Ljubezen, delo in trpljenje, tvoje je bilo življenje, meni ostala je praznina in velika bolečina.

V SPOMIN

24. junija je minilo leto dni, odkar me je za vedno zapustil dragi mož

Janez Železen

z Grada 5

Ob tvojem grobu zrem brez besed in ne morem dojeti, da te več ni, le trpka bolečina mi kot solza kane iz oči.

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem preranem grobu, počastite spomin na njega, prinašate rože in prižigate sveče na njegovem grobu.

Žalujoči: žena Marija in drugo sorodstvo

V SPOMIN

Lojzki Jaušovec

7. 6. 1935 — 6. 7. 1980

MAMA, V SEBI ČUTIM DEL TEBE, ZATO JE MOJA BOL, KER TE VEČ NI, TOLIKO VEČJA.

V SPOMIN

13. januarja mineva 13 let tihe žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož in oče

Franc Copek

iz Gomilic

Še vedno je težko doumeti kruto resnico, da nisi več med nami. Dom, ki si ga imel tako rad, v katerem smo bili srečni, je ostal prazen. Ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok.

Tvoja smrt je pustila v naših srcih globoko rano, ki jo bomo težko preboleli. Vsem, ki se ga spominjate in se ustavite ob njegovem grobu — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ana in sinova

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Boleča je resnica, da nas je nepričakovano, v 65. letu starosti, za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, sin, brat, tast in sorodnik

Gusti Horvat

iz Filovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste sočustvovali z nami, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in šopek ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala dr. Horvatu, dr. Vučku in osebju intenzivne nege internega oddelka v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnikoma KS in invalidov iz M. Sobote za poslovilne besede ob odprtem grobu, 1000 ZS TOZD BE, sodelavcem BE Avtoradgone, Mure, tozd Ženska oblčila, 314 brigada, sodelavcem mesnice Trznica, društvu invalidov Bogojina in M. Sobota ter sodelavcem Moravskih Toplic.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Filovci, Rakičan, Radgona, Strehovci, Bukovnica, M. Sobota, Lendava in M. Toplice, 20. 6. 1985

Žalujoči: žena Marija, sin Gusti, hčerki Marija in Slavica z družinami, oče, mama, sestre z družinami in drugo sorodstvo

LEDAVA

Vrtanje v Murskem gozdu končano

Septembra lani so začeli v Murskem gozdu delavci Ina-Nafte vrtati prvo globoko vrtno, da bi raziskali spodnje plasti. Konec maja so se raziskovalna dela končala, dosežena je globina 3858 metrov. Med vrtanjem so raziskovalci občasno jemali vzorce in ugotovili, da je na tej vrtni plin, vendar pa še ni možno ugotoviti, kakšne so količine. V prihodnjih mesecih bodo začeli podrobneje raziskovati vrtno in ugotavljali, ali se bo splošno komercialno izkoriščanje plina, ki bi za lendavsko petrokemično industrijo pomenil velik prihranek, saj je cena uvoženega plina visoka, končni izdelki pa zelo dragi.

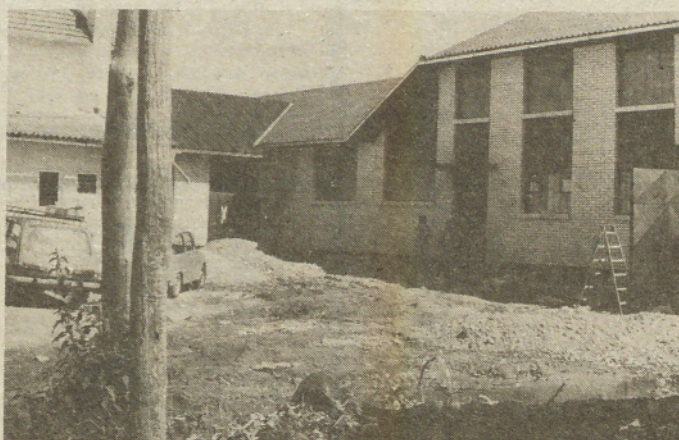
Temeljna organizacija združenega dela Raziskave in proizvodnja nafte in plina bo začela z raziskavami v vasi Vičanci pri Ormožu, kjer so raziskave že pokazale, da je možnost nahajališča plina.

Jani D.

Pred otvoritvijo prostornega vaško-gasilskega doma

Na Cankovi je vse nared za nedeljsko slavnostno otvoritev novega vaško-gasilskega doma. Dom je bil zgrajen iz sredstev solidarnosti, ki so jih Cankovčani in prebivalci okoliških vasi v krajevni skupnosti prispevali v obliki krajevnega samopriskevka, prostovoljnih denarnih prispevkov, z materialom in prevozi, predvsem pa z lastnim delom. V novogradnjo je vloženih več kot deset tisoč prostovoljnih delovnih ur, več kot štirideset kubičnih metrov lesa, nad dvesto ur traktorskih prevozov, vrsta prispevkov nekaterih vaških obrtnikov in delovnih organizacij: predvsem gradbenega podjetja Temelj in Kmetijske zadruge. Po oceni strokovnjakov je naložba vredna dvajset milijonov dinarjev, ob vsem naštetem pa je dejansko stala le 7,5 milijona dinarjev.

TROPOVCI

Objekt ima kar 700 kvadratnih metrov uporabne površine, služil pa bo predvsem za potrebe gasilstva, civilne zaštite, kulture in dejavnosti mladih ter predvsem

za funkcionalne potrebe delovanja vaške in celotne krajevnne skupnosti. Posnetek je nastal pri zadnjih delih pred otvoritvijo.

bb, foto: J. Votek

Jubilejno deseto srečanje ZRVS

V Tropovcih je bilo včeraj 1. jubilejno srečanje ZRVS soboške občine, ki ga je tokrat pripravila KO ZRVS Tišina. Namen vsakotletnih tovrstnih srečanj je medse-

bojno spoznavanje, razvijanje tovarištva, hkrati pa tudi preverjanje znanja iz večščin splošne ljudske obrambe in družbene samozastite. Udeležencem letošnjega srečanja je izrekel dobrodošlico predsednik KO ZRVS Tišina dr. Alojz Števanec, poudaril njihov pomen, zlasti pa se zavzel za še večjo zavzetost rezervnih vojaških starešin pri njihovem usposabljanju in utrjevanju v spretostih obrambnih in samozastitnih veščin ter vključevanju v najaktualnejša dogajanja v naši družbi. Na letošnjem tekmovanju, žal

še ga je udeležilo le sedem ekip, je imela največ uspeha KO ZRVS Park Murska Sobota, ki je osvojila prvo mesto s 1.257 točkami pred lanskoletnim zmagovalcem KO ZRVS Cankova 1.180 in gostitelji, KO ZRVS Tišina 1.153 točk. Po tekmovalnem delu je bilo družabno srečanje, ki je lepo uspelo. S tem so tudi proslavili 40. obletnico osvoboditve. Organizatorji srečanja so udeležencem pripravili tudi kratko pisno informacijo o KS Tišina.

F. Maučec

KLJUB NEKOLIKO MANJŠI PRODAJI V RADENSKI

Brez bojazni za uspešno poletno bilanco

V Radenski so sicer v prvih šestih mesecih prodali za 8 odstotkov manj mineralne vode in brezalkoholnih pijač (skupno 105 milijonov steklenic, od tega na tuje 5 milijonov ali za desetinno izpod načrtovanega), vendar to nadomeščajo z velikim številom nočitev domačih in tujih gostov. 167 tisoč nočitev ali skoraj za petino več kot v obdobju lani (od tega tretjina tujih) so ob solidnih poslovnih in dobrih proiz-

vodnih dosežkih Tovarne polnilne opreme porok, da bodo tudi finančni kazalci v tem delovnem kolektivu ob poletju solidni, kljub padanju padca kupne moči, malce manj agresivnosti v prodaji in slabemu vremenu, ki so poglavitni vzroki za slabše rezultate v osnovni dejavnosti.

Na tradicionalnem srečanju z novinarji odgovorni Radenske niso skrivali kratkoročnih in dolgoročnih razvojnih razmišljanj, ki bodo usmerjene predvsem v tehnološko obnovo točenja mineralne vode in brezalkoholnih pijač. V Tovarni polnilne opreme, kjer bo kmalu z novimi posli za Kitajsko, obdelavo trga Sovjetske zveze in domačih potreb že razprodana tudi vsa proizvodnja za prihodnje leto, pa uspešno razširjajo poslovno-tehnično sodelovanje z novimi uveljavljenimi proizvajalci iz tujine. Zadnja primera sta italijanski Simonazzi in vzhodnonemška Nagema.

Potem ko so lani iztržili z izvozom v vseh treh dejavnostih skoraj tri milijone dolarjev (skoraj toliko pa je ostalo neregistrirane

Z UPRAVE ZA NOTRANJE
ZADEVE V MURSKI SOBOTO

PODRL

PEŠCA IN POBEGNIL

Lendava — 26. junija si je Marija Kočič iz Gaberja 92 hotela umiti roke v mlaki za domačim gospodarskim poslopjem, kot že velikokrat prej. Spodrsnilo ji je, padla je v mlako in se utopila.

Gornja Radgona — Zaradi motorista, ki je nepravilno prehitel avtobus v Podgradu, je prišlo do velike materialne škode. Takrat je namreč nasproti pripeljal Janez Baligač iz Beltinca tovorni avto s priklopnikom. Da ne bi zadel motorista, je zapeljal v občestni jarek in trčil ob betonski zid. Nepravilno prehitovanje 26. junija je povzročilo škodo za 580 tisoč dinarjev. Vedno več je dela na poljih s kmetijsko mehanizacijo. Tako kot vsako leto bo verjetno kljub opozorilom doma in na njihah veliko nesreč s stroji. Ena takih se je zgodila tudi 27. junija na Rožičkem vrhu. Martin Divjak je nepravilno ravnal s cirkularko, kar ni

ga skoraj stalo življenje. Izpod nje je hotel odstraniti kup žagovine. Ker pri tem ni bil dovolj previden, ga je žaga poškodovala po glavi. Hudo poškodovanega so ga prepeljali v soboško bolnišnico.

Ljutomer — 29. junija se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Moravcih. Hudo se je poškodoval Boris Lukačič iz Moravca. Vozil je motorno kolo brez voznškega izpita in zaradi neizkušenosti zapeljal s ceste. Škode je bilo za 50 tisoč dinarjev.

V nedeljo, 30. junija, so ob 8.30 na cesti med Jeruzalemom in Vinskim vrhom našli hudo poškodovanega Borisa Bruniča iz Mekotnjaka 30. Ob 2. uri zjutraj ga je neznan voznik zadel s prednjim levim delom avtomobila, čeprav je Brunič hodil pravilno po levi strani, in po nesreči pobegnil proti Miklavžu.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Prisrčno srečanje ostarelih občanov

V prostorih osnovne šole Križevci pri Ljutomeru je bilo tradicionalno srečanje ostarelih občanov, ki ga je pripravila socialno-zdravstvena komisija pri KS Križevci, vodi pa jo predsednik Anton Glohovšek. O pomenu sreča-

nja je udeležencem govoril predsednik sveta KS Križevci Milan Koren in med drugim poudaril, da so tovrstna srečanja vsako leto uspešnejša, ker so postala del njihovih pričakovanj in pomenijo za starejše občane pravo doživetje. Niso pa pomembna samo za starejše, temveč tudi za mlade, ki nadaljujejo njihovo delo in radi prisluhnejo besedam starejših. Udeležencem srečanja so učenci osnovne šole Branko Bernot-Aljaž Križevci pripravili kulturni program. Predstavili so se z recitacijskimi, glasbenimi in ritmičnimi točkami. Po kulturnem programu pa je bilo družabno srečanje, ki je minilo v vedrem razpoloženju. Srečanja ostarelih občanov v Križevcih pri Ljutomeru se je udeležilo nad sto občanov in je lepo uspelo. Na srečanju so obdarili najstarejša udeleženca 84-letno Marijo Bežek in 88-letnega Franca Šiško.

F. Maučec

LEDAVA

30 let kegljaštva

Kegljaški klub Nafta je proslavil 30-letnico aktivnega delovanja. Slovesnosti so se udeležili vsi člani kluba, predstavniki delovne organizacije Nafta in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine.

V goste so povabili tudi kegljače iz sosednje Hrvaške, in sicer iz Varaždina, Čakovca in Murskega Središča. V počastitev 30-letnice delovanja so pripravili kegljaški turnir, najboljšim članom in ustanoviteljem pa so podelili diplome in priznanja. Kegljaško društvo Lendava tekmuje v medžimurski ligi, in to dokaj uspešno.

Jani D.

110-kilovoltni električni daljnovod je naposled zgrajen, kar je za lendavsko občino velikega pomena, saj bo preskrba z električno energijo sedaj boljša. Zgrajen je od Ljutomera do Lendave, v prihodnjih letih pa naj bi ga podaljšali do M. Sobote. Otvoritev daljnovoda in transformatorske postaje so se udeležili predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij ter delovnih organizacij.

Jani D.

LEDAVA

35 let samoupravljanja

Sindikalni delavci lendavske občine so proslavili 35-letnico samoupravljanja z otvoritvijo dokumentacijskega gradiva o razvoju samoupravljanja in sindikatov v občini. Razstavo, ki je bila v avli osnovne šole Drago Lugarič v Lendavi, so popestrili tudi filatelisti, ki so razstavili znamke na temo samoupravljanja in učenci z likovnimi izdelki. Občinski sindikalni svet je ob slovesnosti pripravil tudi okroglo mizo, na kateri so razpravljali o samoupravljanju. Prireditve so se udeležili tudi predstavniki republiškega odbora sindikatov. Prisotnim je pripravilo pester kulturni program kulturno društvo iz Gornjega Jesenja s Hrvaške.

Jani D.

Klobuk Petra Kranerja iz Gornje Radgone je velik, poletni jurček pa tudi. Tehtnica je pokazala poldrugi kilogram. Foto: Ludvik Kramberger

JAHTE ZA ZDRUŽENE DRŽAVE

Med tem ko domači turistični delavci in marine zaenkrat za program plovil ne kažejo pravega zanimanja, bo to odtehtala poslovna vez z ameriškim partnerjem. Na osnovi podpisane pogodbe se kupec čez veliko lužo obvezuje, da bo v naslednjih desetih letih kupil letno najmanj 30 jacht Tovarne polnilne opreme po ceni 46 tisoč dolarjev. Pa vendar so v Radenski pri tem poslu še vedno previdni.

KOBILJE

Nov gasilsko-vaški dom

V nedeljo so v Kobilju proslavili krajevni praznik in ob tej priliki odprli nov gasilsko-vaški dom. Novi dom so zgradili skoraj v celoti z lastnimi sredstvi, ki so jih zbrali s krajevnim samopriskevkom, stal pa je okoli 4 milijone dinarjev. V njem je kakih 250 kvadratnih metrov prostora za gasilce in prav toliko za družbenopolitične organizacije. V prihodnjih letih nameravajo preurediti staro šolo v industrijski obrat, ki naj bi zajel odhajanje mladih iz vasi. Gasilsko društvo iz Kobilja sodi med starejše v lendavski občini, doslej pa so imeli dom, ki ni bil več primeren za sodobno opremo. Z novim gasilskim domom bodo še povečali požarno varnost, imeli pa bodo tudi prostore za delovanje družbenih organizacij.

Jani D.

GRADIŠČE

Malo poletne razigranosti

V Gradišču pri Murski Soboti so člani vaškega odbora in gasilskega društva v nedeljo poskrbeli za poletno sproščenost in razpoloženje — pripravili so vaške igre, na katerih je sodelovalo kar devet ekip z območja tišinske krajevnne skupnosti. Zanimivo je, da so se tekmovalci, ki so pozneje merili moči in sposobnosti v vlečenju vrvi, žaganju drv, metanju kamna, teku v vreči in drugih disciplinah, pripeljali na prizorišče s kmečkimi vozovi.

Pa zmagovalci? Prvo mesto so osvojili Murski Čmci, drugo Tropovci in tretje Borejci.

—js—

MORAVSKA NOČ 6. JULIJA

— tekmovanje godcev z diatoničnimi harmonikami

ZABAVALI VAS BODO:

- mednarodno uveljavljen narodnozabavni ansambel TRIM
- Ljupka Dimitrovska in Ivica Šerfezi s svojim ansamblom in s humoristom Korbarjem
- ansambel Butik
- vol na žaru

PREŽIVITE TO SOBOTO Z NAMI! ZAČETEK PROGRAMA OB DESETIH DOPOLDNE!

- metrski sendvič
- in ostale specialitete moravske kuhinje
- dnevno-nočni teniški turnir za pokal Termala

ODDIH, REKREACIJO IN DOPUST PREŽIVITE V MORAVSKIH TOPLICAH!

Informacije in rezervacije:
Moravske Toplice, 69221 MARTJANCI, telefon: (069) 48-210, 48-106, telex: 35275

